

ส่องกล้องสิทธิมนุษยชน ด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม

กมล กมลตระกูล

จัดพิมพ์โดย

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

**ส่องกล้องสิทธิมนุษยชน
ด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม**

กมล กมลตระกูล

จัดพิมพ์โดย

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

- ผู้เขียน : กมล กมลตระกูล
- ชื่อหนังสือ : ส่องกล้องสิทธิมนุษยชน ด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม
- ISBN : 978-974-88224-3-3
- ประสานงานต้นฉบับ : นางเยาว์ อบสุวรรณ, ภาพธรรม สุนันธรรม
- จัดพิมพ์ : คณะอนุกรรมการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน 1
- พิมพ์ครั้งที่ 2 : มีนาคม 2550
- จำนวนพิมพ์ : 5,000 เล่ม
- พิมพ์โดย : สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
422 ถนนพญาไท แขวงวังใหม่ เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ 10330
ติดต่อ ตู้ ปณ. ปณจ. รongเมือง กรุงเทพฯ
- โทรศัพท์ : 0-2219-2983 โทรสาร 0-2219-2983
- สายด่วน : 1377
- E-mail : promotenetwork@nhrc.co.th
- Website : <http://www.nhrc.or.th>
- พิมพ์ที่ : หจก. มีเดีย เพรส โทร. 0-2805-0239-40

คำนำผู้เขียน

สองกล่องสิทธิมนุษยชนด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมเขียนขึ้นเพื่อนำเสนอ “กรอบคิด” เพื่อใช้เป็น “เครื่องมือ” ในการทำความเข้าใจกับคำถามที่ถามกันเสมอว่า “สิทธิมนุษยชน คือ อะไร” ใครคือผู้ครองสิทธิ์ ใครคือผู้ค้าสิทธิ์ และใครคือผู้ละเมิดสิทธิ์

สิทธิทางพลเมืองและสิทธิทางการเมืองเป็นเรื่องที่เข้าใจไม่ยากในการตอบคำถามข้างต้น แต่ สิทธิทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม นั้นเป็นเรื่องที่ระบุให้เห็นชัดเจนได้ยาก เพราะว่าการละเมิดมักเป็นการใช้นโยบายมหากาละละเมิด เช่น การจัดสรรงบประมาณที่ไม่เป็นธรรม หรือระบบการค้าเสรี และทำให้คนจนเพิ่มมากขึ้น หนังสือเล่มเล็กๆ เล่มนี้ จึงพยายามจะ “ไข” คำตอบข้างต้น

“ความหมายที่สั้นที่สุดของ สิทธิมนุษยชน คือ สิทธิในชีวิต การทำร้ายชีวิตเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน และละเมิดกฎหมายของทุกสังคม สิ่งที่ทำให้ชีวิตดำรงอยู่ได้ คือ ปัจจัยในการดำรงชีวิต อันได้แก่ การมีอาชีพหรือมีงานทำที่ได้ผลตอบแทนอย่างเป็นธรรม การมีที่อยู่อาศัย การมีอาหารกินอย่างพอเพียง การมี ยาและการได้รับการรักษาพยาบาลเมื่อป่วย และมีโอกาสศึกษาเพื่อนำความรู้ไปประกอบอาชีพและได้เงินมาซื้อปัจจัยดำรงชีพ ความยากจน คือภาวะที่ขาดปัจจัยในการดำรงชีพ ซึ่งทำให้ชีวิตดำรงอยู่ไม่ได้ ความยากจนจึงเป็นภาวะที่สิทธิในชีวิตหรือสิทธิมนุษยชนถูกคุกคาม หรือถูก ละเมิด

สิทธิมนุษยชน คือ สิทธิในชีวิต แต่ชีวิตจะดำรงอยู่ไม่ได้หากว่าขาดปัจจัยในการดำรงชีพ หากขาดสิ่งหนึ่ง อีกสิ่งหนึ่งจะสิ้นสุดไปด้วย ดังนั้น สิทธิมนุษยชนจึงมี 2 ด้าน เสมือนกับเหรียญ ด้านหนึ่ง คือ สิทธิในชีวิต และอีกด้านหนึ่ง คือ สิทธิในปัจจัยดำรงชีพ สองด้านนี้จะแยกออกจากกันไม่ได้ ขาดด้านหนึ่งอีกด้านหนึ่งก็ไม่อาจจะดำรงอยู่ได้ เมื่อใดที่มีการอ้างถึงสิทธิมนุษยชน จะต้องอ้างถึงทั้งสองด้านจึงจะสมบูรณ์”

ประเทศไทยให้สัตยาบรรณกติการะหว่างประเทศด้านสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมเมื่อ 5 ธันวาคม 2542 (1999)

เนื่องจากประเทศไทยให้สัตยาบรรณกติการะหว่างประเทศฉบับนี้ รัฐบาล จึงมีพันธกรณีที่จะต้องเคารพสิทธิที่ระบุในกติกานี้ และดำเนินการเพื่อให้สิทธิเหล่านี้ ได้รับการเคารพ และไม่ถูกละเมิดในทุกหน่วยงานในสังคม

สิทธิในปัจจัยการดำรงชีพได้รับการยืนยันและรับรองในกติการะหว่าง ประเทศฉบับนี้ว่าเป็นสิทธิมนุษยชน ดังนั้นความยากจน หรือ คนจน คือภาวะที่ ปัจจัยดำรงชีพถูกสังคมละเมิดและฉกฉวยเอาไป

ผู้เขียนขอขอบคุณ คุณสุรสิทธิ์ โกศลนาวิณ กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และประธานอนุกรรมการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน 1 ซึ่งสนับสนุนให้เขียนหนังสือเล่มนี้ เพื่อเผยแพร่ในการจัดสัมมนาและอบรมของคณะกรรมการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน 1 คุณหญิงจันทน์ สันตะบุตร กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ผู้ให้กำลังใจ และ สนับสนุนการเขียนผลงานชิ้นนี้ คุณสุณี ไชยรส กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และ ประธานคณะกรรมการพิจารณาการจัดพิมพ์เอกสารและวัสดุประชาสัมพันธ์เพื่อการ เผยแพร่ คุณนัยนา สุภาพัง รองประธานคณะกรรมการพิจารณาการจัดพิมพ์เอกสาร และวัสดุประชาสัมพันธ์เพื่อการเผยแพร่ ซึ่งสนับสนุนการจัดพิมพ์หนังสือเล่มนี้ เพื่อเผยแพร่สู่สาธารณชนในนามของ สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และ คุณนงเยาว์ อบสุวรรณ อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ อนุกรรมการ คุ้มครองสิทธิมนุษยชน 1 คุณภพธรรม สุนันธรรม ซึ่งได้ช่วยดำเนินงานจนหนังสือ เล่มนี้เสร็จสมบูรณ์

กมล กมลตระกูล

อนุกรรมการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

1 มิถุนายน 2548

สารบัญ

คำนำ

หน้า

ภาค 1

กรอบคิดสิทธิมนุษยชน.....	1
บทที่ 1 อะไรคือ สิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม.....	3
บทที่ 2 หลักการอิงสิทธิมนุษยชน (Rights - based Approach).....	7
บทที่ 3 ลักษณะของสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม.....	10
และวัฒนธรรมกับพันธกิจของรัฐในกติการะหว่างประเทศ	
บทที่ 4 หลักการความเป็นสากลของสิทธิมนุษยชน.....	12
บทที่ 5 สิทธิมนุษยชนแบ่งออกได้ 5 ประเภท.....	16
บทที่ 6 ทำความเข้าใจกับหลักการลิมเบิร์ก (Limburg Principle).....	17
(การนำกติการะหว่างประเทศด้านสิทธิทางเศรษฐกิจ	
สังคมและวัฒนธรรมไปปฏิบัติ)	
บทที่ 7 ทำความเข้าใจกับแนวปฏิบัติ Maastricht.....	19
(เครื่องมือในการตรวจสอบการละเมิดด้านสิทธิ	
ทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม)	
บทที่ 8 มุมมองสิทธิมนุษยชน (Human Rights approach).....	22

ภาค 2.....25

การละเมิดสิทธิมนุษยชนโดยโครงสร้างและนโยบาย

บทที่ 9 ความยากจนเป็นผลและเหตุของการละเมิดสิทธิมนุษยชน.....	27
บทที่ 10 ความยากจน เกิดจากจนโอกาส.....	30
บทที่ 11 ระบบทุนครอบโลกสร้างความยากจน.....	41

สารบัญ (ต่อ)

บทที่ 12	ภาระหนี้สินของเกษตรกร คือตัวชี้วัดการละเมิดสิทธิมนุษยชน...	53
บทที่ 13	การศึกษาคือสิทธิมนุษยชน.....	58
บทที่ 14	บทบาทและพลังอำนาจของบริษัทข้ามชาติ.....	65
	(Transnational Corps-TNCs) ในการละเมิดสิทธิมนุษยชน	
บทที่ 15	กับดักการค้าเสรี (ที่ทำให้ไร้เสรี).....	70
บทที่ 16	กรอบคิดของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน.....	75
	แห่งองค์การสหประชาชาติ (Office of the High Commissioner for Human Rights)	
บทที่ 17	นโยบายการเงินเสรีสร้างภาระให้คนจน.....	77
บทที่ 18	FTA ไทย-สหรัฐฯ : มีแต่เสียกับเสีย.....	80
	สรุป.....	92
ภาคผนวก.....		97
ลักษณะของสิทธิมนุษยชนในปฏิญญาสากลแห่งสิทธิมนุษยชน.....		99
สิทธิทางเศรษฐกิจสังคมและวัฒนธรรมในรัฐธรรมนูญไทย พ.ศ. 2540.....		109

ภาค 1

กรอบคิดสิทธิมนุษยชน

บทที่ 1

อะไรคือ สิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม

ความหมายที่สั้นที่สุดของ สิทธิมนุษยชน คือ สิทธิในชีวิต แต่ชีวิตจะดำรงอยู่ไม่ได้หากว่าขาดปัจจัยในการดำรงชีพ หากขาดสิ่งหนึ่ง อีกสิ่งหนึ่งจะสิ้นสุดไปด้วย ดังนั้น สิทธิมนุษยชนจึงมี 2 ด้าน เสมือนกับเหรียญ ด้านหนึ่ง คือ สิทธิในชีวิต และอีกด้านหนึ่ง คือ สิทธิในปัจจัยดำรงชีพ สองด้านนี้จะแยกออกจากกันไม่ได้ ขาดด้านหนึ่งอีกด้านหนึ่งก็ไม่อาจจะดำรงอยู่ได้ เมื่อใดที่มีการอ้างถึงสิทธิมนุษยชน จะต้องอ้างถึงทั้งสองด้านจึงจะสมบูรณ์

สิทธิมนุษยชน คือ สิทธิในชีวิต การทำร้ายชีวิต เป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน และละเมิดกฎหมายของทุกสังคม สิ่งที่ทำให้ชีวิตดำรงอยู่ได้ คือ ปัจจัยในการดำรงชีวิต อันได้แก่ การมีอาชีพ หรือ มีงานทำที่ได้รับผลตอบแทนอย่างเป็นธรรม การมีที่อยู่อาศัย การมีอาหารกินอย่างพอเพียง การมียาและการได้รับการรักษาพยาบาลเมื่อป่วย และมีโอกาสศึกษาเพื่อนำความรู้ไปประกอบวิชาชีพเพื่อหางานทำและได้เงินมาซื้อปัจจัยดำรงชีพ ความยากจน คือภาวะที่ขาดปัจจัยในการดำรงชีพ ซึ่งทำให้ชีวิตดำรงอยู่ไม่ได้ ความยากจนจึงเป็นภาวะที่สิทธิในชีวิตหรือสิทธิมนุษยชนถูกคุกคามหรือถูก ละเมิด

ประเทศไทยให้สัตยาบันกติการะหว่างประเทศด้านสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมเมื่อ 5 ธันวาคม 2542 (1999)

เนื่องจากประเทศไทยให้สัตยาบันกติการะหว่างประเทศฉบับนี้ รัฐบาลจึงมีพันธกรณีที่จะต้องเคารพสิทธิที่ระบุในกติกาฯ และดำเนินการเพื่อให้สิทธิเหล่านี้ได้รับความเคารพ และไม่ถูกละเมิดในทุกหน่วยงานในสังคม

สิทธิในปัจจัยการดำรงชีพได้รับการยืนยันและรับรองในกติการะหว่างประเทศฉบับนี้ว่าเป็นสิทธิมนุษยชน ดังนั้นความยากจน หรือ คนจน คือภาวะที่ปัจจัยดำรงชีพถูกสังคมละเมิดและฉกฉวยเอาไป

การทำร้ายชีวิต เป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน และละเมิดกฎหมายของทุกสังคม สิ่งที่ทำให้ชีวิตดำรงอยู่ได้ คือ ปัจจัยในการดำรงชีวิต อันได้แก่ ที่อยู่อาศัย

ยาและการรักษาพยาบาล การมีงานทำ และมีโอกาสศึกษาเพื่อนำความรู้ไปประกอบวิชาชีพ ความยากจน คือภาวะขาดปัจจัยในการดำรงชีพ สิทธิมนุษยชน คือ สิทธิในความไม่ถูกทำให้เป็นคนจน

นายโคฟี อานัน เลขาธิการองค์การสหประชาชาติ กล่าวว่า “เมื่อไรและที่ไหนก็ตามที่เราช่วยให้คนจนคนหนึ่งพ้นจากความยากจนขึ้นมาได้ นั่นหมายถึงว่าเราได้ปกป้องสิทธิมนุษยชน หากเราไม่ได้ทำ ก็หมายถึงเราจะเว้นการปกป้องสิทธิมนุษยชน”

การศึกษาทำให้มีงานทำ ทำให้มีรายได้เพียงพอในการยังชีพ ในการซื้ออาหารในการเช่า หรือ ซื้อที่อยู่อาศัย ทำให้มีค่ารักษาพยาบาลเมื่อเจ็บป่วย หากขาดการศึกษา ก็อาจจะนำไปสู่การขาดปัจจัยการดำรงชีพ และทำให้ชีวิตดำรงอยู่ไม่ได้ หรือดำรงอยู่อย่างไร้ศักดิ์ศรี

คนที่ขาดการศึกษา ก็อาจจะหางานทำไม่ได้ เมื่อหางานทำไม่ได้ ก็จะไม่มีความพอเพียง ไม่มีเงินจ่ายค่าเช่าบ้าน ไม่มีเงินซื้อยาหรือจ่ายค่าหมอ และในขั้นสุดท้ายก็ดำรงชีวิตอยู่ไม่ได้ ดังนั้นความยากจนจึงนำไปสู่การละเมิดสิทธิในชีวิต หรือ ละเมิดสิทธิมนุษยชน การจัดการศึกษาให้ทุกคนเพื่อให้มีอาชีพจึงเป็นการป้องกันการละเมิดสิทธิมนุษยชนที่ดีที่สุด

การจัดหาปัจจัยในการดำรงชีวิตให้กับทุกคนในสังคมเป็นพันธกิจของรัฐบาลทุกรัฐบาลตามพันธะผูกพันของกติการะหว่างประเทศเรื่องสิทธิมนุษยชนด้านสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม คนที่ยากจน คนที่ขาดปัจจัย 4 คนจรจัด คนขอทาน คนไร้งานทำ จะถูกสังคมเหยียดหยาม ดูหมิ่นดูแคลน และถูกเลือกปฏิบัติอย่างไร้ศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์

ดังนั้น สิทธิมนุษยชน สิทธิในชีวิต สิทธิด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม จึงมีคำจำกัดความที่สั้นที่สุด ว่า **“สิทธิในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์”** เพราะว่า คนจนจะถูกเลือกปฏิบัติอย่างไร้ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์

“สิทธิในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์” เป็น 2 ด้านของเหรียญ เช่นเดียวกัน คือ ด้านแรก เป็นด้าน นามธรรม ซึ่งหมายถึงสิทธิในการไม่ถูกเลือกปฏิบัติ ไม่ว่าผู้หนึ่งจะมีผิวสี เชื้อชาติ ขนชาติ เผ่าพันธุ์ ศาสนา วัย และเพศ หรือ ฐานะใดก็ตาม

การถูกเลือกปฏิบัติเพราะลักษณะข้างต้น คือ การถูกละเมิดสิทธิมนุษยชน และถูกละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ความมีศักดิ์ศรีจะดำรงอยู่ได้ก็ต่อเมื่อบุคคลนั้นๆ มีปัจจัยการดำรงชีพครบถ้วนสมบูรณ์ มีเสื้อผ้า และมีรองเท้าสวมใส่เพียงพอเหมาะสม มีที่อยู่อาศัยที่เหมาะสม และมีโอกาสได้รับการศึกษาเพื่อเพิ่มศักยภาพในการแสวงหาปัจจัยสำคัญในการดำรงชีวิต หากไม่มีความรู้ ก็หางานทำไม่ได้ ไม่มีเงินซื้อ เสื้อผ้า แต่งตัวให้ดูดี เมื่อแต่งตัวซ่อมซ่อมม่อแล้ว เดินไปไหนก็ถูกดูหมิ่นเหยียดหยาม และเป็นที่ยรังเกียจ เช่น คนขอทาน หรือ คนจรจัด ที่ถูกรังเกียจ การขาดปัจจัยดำรงชีพ อาจจะนำไปสู่ความอดอยาก เป็นโรคขาด อาหาร เจ็บป่วย และตายในที่สุด รัฐมีพันธกิจ ในการสร้างเงื่อนไขและความพร้อมให้เกิดขึ้นในทุกชุมชน

ด้านที่สอง เป็นด้าน **รูปธรรม** คือ เสรีภาพหรือภาวะจากการไม่ถูกทำให้ยากจน เสรีภาพหรือภาวะจากความหิว เสรีภาพหรือภาวะจากการไม่ถูกทำให้ไร้ที่อยู่อาศัย เสรีภาพหรือภาวะในการได้รับการศึกษา ซึ่งนำไปสู่การไม่ถูกเลือกปฏิบัติ ทำให้ได้รับเกียรติในสังคม ช่วยให้สามารถ และกล้าใช้สิทธิทางสังคม พลเมือง การเมือง เศรษฐกิจ และ วัฒนธรรม ความยากจนทำให้ขาดโอกาสในการใช้สิทธิข้างต้น ความยากจนจึงเป็นทั้ง ผลและเหตุของการละเมิดและถูกละเมิดสิทธิมนุษยชน

คนจน คนเร่ร่อน คนที่แต่งกายม่อหม่อมักถูกกีดกันและเลือกปฏิบัติเมื่อไปติดต่อกับราชการ หรือ เมื่อไปเดินตามห้างสรรพสินค้า แต่ใจปรารถนาตีปัดแผ่นดินที่ใส่เสื้อนอก แม้เล่าที่แต่งเครื่องเพชร กลับได้รับการยกย่องในสังคม คนที่ยากจนจึงมักถูกเลือกปฏิบัติเสมอ ความยากจนจึงเป็นทั้งผลและเหตุของการละเมิดและถูกละเมิดสิทธิมนุษยชน

สิทธิเสรีภาพอื่นๆ สิทธิพลเมือง สิทธิทางการเมือง สิทธิเด็ก สตรี หรือคนชรา จะเกิดขึ้นไม่ได้หากว่า มนุษย์ขาดปัจจัยดำรงชีพ หรือปัจจัย 4 หรือ ขาดสภาพแวดล้อมที่ดีปลอดภัย มีอาชีพ มีงาน มีที่อยู่อาศัย เมื่อเจ็บป่วยก็ควรมีหมอรักษา และมียาที่ราคาไม่แพง เพื่อที่จะสามารถมีชีวิตอย่างมีศักดิ์ศรี สิทธิทางเศรษฐกิจ (สิทธิในปัจจัยการดำรงชีพ) จึงเป็นสิทธิที่มาก่อนสิทธิอื่นๆทั้งหมด โดยจะเรียกว่า **แม่ของสิทธิมนุษยชน (ผู้ให้กำเนิด)** ก็ว่าได้

สิทธิมนุษยชนทุกด้านมีลักษณะเป็นสากล (Universal) ซึ่งหมายความว่า สิทธิ

มนุษย์ชนเป็นสิทธิของคนทุกชาติ ทุกภาษา ทุกเผ่าพันธุ์ ทุกเพศ และทุกวัย แบ่งแยก
ไม่ได้ (Indivisible) สิทธิทุกสิทธิเป็นองค์รวม **ขึ้นต่อกัน** (Interdependent) เชื่อมโยงกัน
(Interrelated) และ **ยกเลิกถ่ายโอนหรือละทิ้งไม่ได้** (Inalienable)

สิทธิติดตัวมาพร้อมกับหน้าที่ของอีกฝ่ายหนึ่ง เมื่อชีวิต เกิดมาพร้อมกับสิทธิ
สังคม (รัฐ) ก็ต้องมีหน้าที่จัดหา หรือ คุ้มครอง เพื่อให้สิทธินั้นเกิดขึ้น เพราะว่า รัฐ
เก็บภาษีจากประชาชน และได้รับมอบหมาย หรือมีพันธกิจพื้นฐานในการกำหนดนโยบาย
ออกกฎหมาย และเป็น ผู้บริหารจัดการทรัพยากรในแผ่นดิน รวมทั้งดูแลความ
ปลอดภัยในชีวิตของประชาชนทุกคน

บทที่ 2

หลักการอิงสิทธิมนุษยชน (Rights - based Approach)

หลักการอิงสิทธิมนุษยชน คือ หลักคิดที่ว่า มนุษย์ทุกคนเกิดมาพร้อมกับสิทธิ เป็นเจ้าของทรัพยากรธรรมชาติในโลก มีสิทธิได้รับปัจจัยการดำรงชีพ อันได้แก่ อาชีพ อาหาร ที่อยู่อาศัย ที่เหมาะสม ยารักษาโรค การศึกษา การได้รับข้อมูลข่าวสาร การได้รับการคุ้มครองชีวิตมีสิทธิทางการเมืองโดยการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจทางการเมือง มีส่วนร่วมในการร่วมกำหนดนโยบายการพัฒนา และการลงทุนที่อาจจะมีผลกระทบ ถึงวิถีชีวิต การประกอบอาชีพ และความเป็นอยู่ของตน ดังนั้นมนุษย์ทุกคน จึงเป็น **“ผู้ครองสิทธิ (Rights-holders)”** มาแต่เกิด มิใช่ **“ผู้รับสิทธิ”** หรือ คอยรับความเมตตา ทั้งนี้เพราะว่าทรัพยากรในโลกนี้มีอยู่อย่างเหลือเฟือ แต่สิทธิในปัจจุบัน 4 และสิทธิ ในปัจจัยการดำรงชีพถูกฉกฉวยเอาไป หรือ ไม่ได้รับการจัดการแบ่งสรรอย่างยุติธรรม ดังนั้น **“ผู้ครองสิทธิ (Rights-holders)”** จึงมีความชอบธรรมในการเรียกร้องสิทธิที่ ถือว่าติดตัวมาพร้อมกับความเป็นมนุษย์ข้างต้นคืบมา

ในขณะเดียวกัน รัฐบาล องค์การระหว่างประเทศ และบริษัทข้ามชาติ คือ **“ผู้ค้ำสิทธิ (Duty-bearers)”** เพราะว่าเป็นผู้ที่มีอำนาจ ทางการเมือง และ เศรษฐกิจ ในการกำหนดนโยบายที่สามารถส่งผลกระทบต่อสิทธิของประชาชนส่วนใหญ่ ดังนั้นจึงมี **“ภาระหน้าที่”** หรือ **“พันธกิจ”** ในการไม่ดำเนินการละเมิด แต่ต้องดำเนินการให้เกิด ขึ้นเป็นจริงด้วย **หลักการอิงสิทธิมนุษยชน** จึงตีความว่า เมื่อฝ่ายหนึ่งมีสิทธิ ก็จำต้องมี อีกฝ่ายหนึ่งที่มีหน้าที่จัดให้ (UN OHCHR 2002)

ดังนั้นนโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจ การเมือง และสังคมจึงต้องตั้งอยู่บนฐาน ของ**หลักการอิงสิทธิมนุษยชน** ซึ่งหมายถึงการจัดสรรทรัพยากร และงบประมาณ อย่างเป็นธรรมเพื่อให้ทุกคนในสังคมมีปัจจัยการดำรงชีพอย่างใกล้เคียงกัน นอกจากนี้ นโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจ การเมือง และสังคมจะต้องวางมาตรการป้องกันทุน ข้ามชาติและทุนขนาดใหญ่ครอบงำด้านเศรษฐกิจและการเมืองแล้วขูดรีดสังคมทำให้ ประชาชนส่วนใหญ่ยากจนด้วย

หลักการอิงสิทธิมนุษยชน เกิดขึ้นจริงได้ก็ต่อเมื่อ ประชาชน มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Participation) ซึ่งการมีส่วนร่วมเป็นสิทธิมนุษยชนพื้นฐานข้อหนึ่ง รัฐบาลองค์กรระหว่างประเทศ และบริษัทข้ามชาติ มี “ภาระหน้าที่ หรือ พันธกิจ (Obligation)” ในการให้การคุ้มครอง และ ไม่ละเมิดสิทธิ โดยต้องมีวิธีการบริหารงานที่โปร่งใส (Transparency) มีบริหารธรรม (Good governance) และ มีความรับผิดชอบต่อผลที่เกิดขึ้นตามมา (Accountability) เช่น ความรับผิดชอบต่อการสร้างมลภาวะ และทำลายสิ่งแวดล้อม

ดังนั้น **หลักการอิงสิทธิมนุษยชน** เกิดขึ้นจริงได้ก็ต่อเมื่อประชาชน หรือ ผู้ถูกละเมิดสิทธิทั้งปวง อันได้แก่คนยากจนได้รับการส่งเสริมให้มีความเข้าใจ มีความเข้มแข็ง และมีความรู้ในการเรียกร้องสิทธิของตนขึ้นมาเพื่อจะได้ไม่ถูกเอารัดเอาเปรียบ เช่น การรวมตัวกันเป็นสหภาพเพื่อต่อรองให้ได้รับค่าจ้างที่เป็นธรรม ซึ่งจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อคนงานมีสิทธิจัดตั้งสหภาพแรงงานเพื่อการต่อรอง มิใช่จะเกิดขึ้นได้โดยมีการยื่นให้ ดังนั้นสิทธิในการจัดตั้งสหภาพแรงงานจึงเป็นเงื่อนไขให้หลักการอิงสิทธิมนุษยชนมีผลในทางปฏิบัติ นอกจากนี้ยังต้องส่งเสริมให้มีศักยภาพในการเข้าถึงและใช้สิทธิต่างๆ อันได้แก่สิทธิในด้านมิกิน สิทธิในด้านที่อยู่อาศัย สิทธิในด้านเข้าถึงยาและหมอ สิทธิในการศึกษา สิทธิในด้านที่อยู่อาศัยด้วย

หลักการอิงสิทธิมนุษยชน (Rights - based Approach) ประกอบด้วยหลักการเหล่านี้

1. **หลักความรับผิดชอบต่อผลที่เกิดขึ้นตามมา (Accountability)** หมายถึงผู้ละเมิดสิทธิมนุษยชนทั้งหมดต้องรับผิดชอบต่อผลที่เกิดขึ้นตามมา เช่น การลงทุน หรือโครงการเมกะโปรเจกต์ของรัฐ และบริษัทเอกชน ถ้าหากว่ามีผลกระทบต่อด้านสิ่งแวดล้อมหรือทำให้ประชาชนต้องสูญเสียอาชีพ หรือสูญเสียปัจจัยดำรงชีพ รัฐบาลหรือผู้ลงทุนต้องรับผิดชอบต่อผลที่เกิดขึ้นตามมา โดยการชดเชย หรือจัดหาปัจจัยดำรงชีพใหม่ให้ หรือ ลงทุนฝึกอาชีพใหม่ให้ หรือยุติโครงการนั้นๆ

2. **หลักการให้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Participation)** การมีส่วนร่วมเป็นสิทธิมนุษยชนพื้นฐานด้านหนึ่ง ดังนั้นการลงทุน หรือโครงการเมกะโปรเจกต์ของรัฐ และบริษัทเอกชนต้องให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจด้วยเพื่อป้องกันผลกระทบด้านสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมที่จะติดตามมา

3. หลักการความโปร่งใส (Transparency) การลงทุนของบริษัท หรือ โครงการเมกกะโปรเจกต์ของรัฐ และบริษัทเอกชนต้องเปิดเผยข้อมูลให้ประชาชนรู้ล่วงหน้าอย่างไม่มีการปิดบัง เพื่อว่าประชาชนจะได้รับรู้และศึกษาก่อนที่จะเกิดผลกระทบซึ่งอาจจะสายเกินไปแล้วในการแก้ไข

4. หลักการไม่ถูกเลือกปฏิบัติ (Non-discrimination) ประชาชนและ ชุมชน ไม่เลือกเพศ ผิวพรรณ ฐานะ อายุ เผ่าพันธุ์ ชาติพันธุ์ เชื้อชาติ และ ศาสนา จะต้องไม่ถูกเลือกปฏิบัติจากหลักการข้างต้นทุกข้อ

5. หลักการไม่ถูกคัดออก (Exclusion) ประชาชนและชุมชนไม่เลือกเพศ ผิวพรรณ ฐานะ อายุ เผ่าพันธุ์ ชาติพันธุ์ เชื้อชาติ และ ศาสนา จะต้องไม่ถูกคัดออกจากหลักการข้างต้นทุกข้อ

6. หลักการพันธกรณีของรัฐและองค์ระหว่างประเทศ (Obligation) รัฐ องค์การ ระหว่างประเทศ และบริษัทเอกชนทั้งในชาติและข้ามชาติล้วนต้องเคารพ ส่งเสริม และปฏิบัติตามหลักการนี้อย่างสมบูรณ์ ในด้านรัฐจะต้องมีการจัดสรรงบประมาณอย่างเพียงพอให้บรรลุสิทธิต่างๆที่กล่าวมาแล้ว

หลักการสิทธิมนุษยชน สามารถนำมาเป็นแนวปฏิบัติได้ 4 ด้านดังนี้

1. ใช้เป็นหลักการหรือกรอบคิดสำหรับการดำเนินนโยบายของรัฐและการลงทุนของภาคเอกชน
2. ใช้เป็นชุดเครื่องมือสำหรับภาคประชาชนในการพัฒนาตัวชี้วัดพฤติกรรมของรัฐ และขององค์ระหว่างประเทศรวมทั้งบริษัทเอกชนด้วย
3. ใช้เป็นแนวปฏิบัติขององค์กรพัฒนาเอกชน
4. ใช้เป็นข้ออ้างที่ชอบธรรมในการแทรกแซง หรือเรียกร้องเมื่อเห็นพฤติกรรมที่ไม่สอดคล้องกับหลักการนี้
5. ใช้เป็นเครื่องมือในการตรวจสอบการบริหารของรัฐบาล ตรวจสอบการลงทุนของบริษัทขนาดใหญ่ และของบริษัทข้ามชาติ

บทที่ 3

ลักษณะของสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมกับ พันธกิจของรัฐในกติการะหว่างประเทศ

กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม (International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights - ICESCR) ได้รับการรับรองจากสมัชชาองค์การสหประชาชาติ เมื่อวันที่ 16 ธันวาคม 1966 โดยมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 3 มกราคม 1976 กติการนี้มีทั้งหมด 31 มาตรา ประเทศไทยให้สัตยาบันเมื่อ 5 ธันวาคม 2542 (1999)

ความสำคัญของ กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม คือ การระบุไว้อย่างชัดเจนถึง “พันธะ” และ “ภาระหน้าที่” ของรัฐที่ต้องจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่ให้มากที่สุดเพื่อมา จัดสรรให้สิทธิต่างๆที่กล่าวไว้ในกติกานี้ บรรลุผลเป็นจริงอย่างเป็นขั้นตอน รวมทั้งการออกกฎหมายมารองรับด้วย

ลักษณะของสิทธิเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมที่สำคัญมี 8 มาตรา ดังนี้

พันธกิจของรัฐ ระบุไว้ในมาตรา 2 รัฐภาคีแห่งกติกา นี้ รับประกัน สิทธิต่างๆ ที่ระบุ ไว้อย่างไม่เลือกปฏิบัติ ต่อบุคคลที่ต่าง เชื้อชาติ ผิว เพศ ภาษา ศาสนา แดนเกิด และความคิด ทางการเมือง

รัฐรวมทั้งสมาชิกของสังคมทั้งหมด มี “พันธะ” และ “ภาระหน้าที่” ต้องจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่ให้มากที่สุดเพื่อมาจัดสรรให้สิทธิต่างๆ ที่กล่าวไว้ในกติกานี้ บรรลุผลเป็นจริงอย่างเป็นขั้นตอน รวมทั้งการออกกฎหมายมารองรับด้วย

มาตราที่ 6 สิทธิได้งานทำ พันธกิจของรัฐ คือ การหางานให้ทุกคนทำ ผิกอาชีพ จ่ายเงินประกันสังคมเมื่อตกงาน จัดหาตลาด หรือแหล่งขายสินค้า เช่นตลาดสด หาบเร่ แผงลอย ร้านค้าปลีกย่อย หรือ โชว์ห่วย ดูแลราคาสินค้าเกษตร ควบคุมห้างค้าปลีกยักษ์ ฯลฯ

มาตราที่ 7 สิทธิได้ค่าแรงในสภาวะการทำงานที่เป็น ธรรมพร้อมมีวันหยุด พันธกิจของรัฐ คือ การยกเลิกการจ้างงานหรือลูกจ้างชั่วคราว ประกันการทำงานวันละ

8 ชั่วโมง อาทิตย์ละ 5 วัน เมื่อทำงานล่วงเวลา ต้องได้รับค่าจ้างมากกว่าอัตราปกติ

มาตราที่ 9 สิทธิได้ประกันสังคมและเงินบำนาญ พันธกิจของรัฐคือ การสร้างระบบสวัสดิการสังคมให้คนทุกอาชีพรวม ทั้งเกษตรกรด้วย

มาตราที่ 11 สิทธิในการดำรงชีพอย่างมีมาตรฐานโดยมีกิน มีบ้าน มีเสื้อผ้า และสิ่งจำเป็นอื่นๆ (ด้านสาธารณสุขโรค) สำหรับทั้งครอบครัว พันธกิจของรัฐ คือ การจัดการความยากจน ความหิวโหย สร้างอาคารชุดให้คนจนอยู่แทนสลัม ควบคุมค่าเช่า ควบคุมราคาสาธารณสุขโรคและสาธารณสุขการ เช่น ค่าน้ำ ค่าไฟฟ้า ค่ารถเมล์ รถไฟฟ้า รถใต้ดิน ให้มีราคาต่ำ ที่ทุกคนสามารถใช้บริการได้

มาตราที่ 12 สิทธิมีชีวิตสภาพแวดล้อมที่ไร้โรค สามารถเข้าถึงการรักษาพยาบาลและสภาพแวดล้อมที่ไร้มลภาวะ พันธกิจของรัฐ คือ การควบคุมราคายาไม่ให้แพง ส่งเสริมการผลิตยาที่มีราคาถูกและมีมาตรฐาน จัดให้มีหมอและพยาบาลที่มีมาตรฐานอย่างทั่วถึง ปฏิเสธข้อตกลงเรื่องสิทธิบัตรของ WTO ควบคุมการลงทุนไม่ให้สร้างมลภาวะ จัดงบประมาณให้เพียงพอในการสร้างสวนสาธารณะ บุดลอคคูคลอง ให้มีน้ำใสตลอดปี รวมทั้งการกำจัดมลพิษและมลภาวะทั้งปวง

มาตราที่ 13 สิทธิได้รับการศึกษา พันธกิจของรัฐ คือการจัดให้การศึกษามูลค่าฟรีทุกระดับ

มาตราที่ 15 สิทธิเสรีวัฒนธรรมและได้ใช้ประโยชน์จากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี และผลของการพัฒนา พันธกิจของรัฐ คือ การจัดหารายการทีวีที่สร้างสรรค์และไร้โฆษณา มีรายการส่งเสริม ความรู้ ความคิด การสร้าง อุทยานความรู้ สวนสาธารณะอย่างทั่วถึงทั่วประเทศ

มาตราที่ 15 (ต่อ) สิทธิในการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจนโยบาย พันธกิจของรัฐ คือ การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการกำหนดนโยบายการพัฒนาการลงทุน การค้า รวมทั้งการจัดสรรงบประมาณอย่างเป็นธรรมต่อทุกชุมชน

บทที่ 4

หลักการความเป็นสากลของสิทธิมนุษยชน

ความเท่าเทียมกัน (Equality) ของมนุษย์ทุกคน ทุกเผ่าพันธุ์ ทุกภาษา ทุกฐานะ ทุกชนชั้น และทุกศาสนา คือแก่นของสิทธิมนุษยชน ซึ่งระบุไว้ในมาตราที่ 1 ของปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนว่า มนุษย์ทุกคนเกิดมาพร้อมกับเสรีภาพ สิทธิ และศักดิ์ศรีอย่างเท่าเทียมกัน

ความเป็นสากล (Universality) หลักสิทธิมนุษยชนสามารถนำมาใช้ได้ทุกหนทุกแห่ง ทุกประเทศ ทุกชุมชน ทุกศาสนา ทุกเผ่าพันธุ์ และทุกระบบเศรษฐกิจ โดยไม่มีการยกเว้น

จริยธรรม ศีลธรรม และคุณค่าหลายประการมีความเป็นสากลที่ทุกศาสนาในโลกยอมรับร่วมกัน เช่นการเคารพในชีวิตผู้อื่น การดูแลให้ความช่วยเหลือผู้อ่อนแอกว่า หรือผู้ตกทุกข์ได้ยาก ความกตัญญูต่องานพ่อแม่ ความรักชาติ การทำให้ทุกคนมีปัจจัยดำรงชีพครบถ้วนสมบูรณ์ ฯลฯ รัฐบาลและสังคมยอมรับความเป็นสากลนี้

ความเป็นสากลของสิทธิมนุษยชนก็เช่นเดียวกัน คือเป็นลักษณะร่วม แต่ก็ไม่ได้หมายความว่า สิทธิมนุษยชนในทุกหนทุกแห่งทุกชุมชนจะได้รับการปฏิบัติเหมือนกันทั้งหมด ศาสนา หรือ ชุมชนบางแห่งยังมีความเชื่อและประเพณีที่ละเมิดสิทธิมนุษยชนอยู่มาก

ศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ (Human dignity) ทุกคน ทุกเผ่าพันธุ์ ทุกภาษา ทุกฐานะ ทุกชนชั้น ทุกอายุ ทุกวัฒนธรรม ทุกศาสนา รวมทั้งคนเข้าเมืองผิดกฎหมาย ผู้อพยพ ผู้ลี้ภัย หรือ คนพิการ ทาส และ เชลยศึก มีสิทธิได้รับความเคารพและปฏิบัติต่ออย่างมีศักดิ์ศรีสมกับความเป็นมนุษย์ โดยไม่มีการเลือกปฏิบัติ

ห้ามเลือกปฏิบัติ (Non-discrimination) หลักการนี้ตั้งอยู่บนพื้นฐานของความเท่าเทียมกัน กฎหมายต้องบังคับใช้กับทุกคนเหมือนกันหมด ไม่ว่าเขาจะเกิดที่ไหน มีเผ่าพันธุ์ ภาษา ฐานะ ชนชั้น อายุ วัฒนธรรม ศาสนา คนเข้าเมืองผิดกฎหมาย คนอพยพ ผู้ลี้ภัย หรือ คนพิการ ก็ตาม

ส่องกล้องชีวิตกับชุมชนในกรุงเทพมหานคร สัมคม และวัฒนธรรม

การไม่แบ่งแยกสิทธิ (Indivisibility) สิทธิมนุษยชนนั้นรวมกันเป็นองค์เดียว จะแยกส่วนกันอธิบายเป็นแต่ละสิทธิต่างหากจากกันไม่ได้ เพราะสิทธิมนุษยชนทุกด้านรวมอยู่ด้วยกัน

ห้ามฉกฉวยและโยกย้าย (Inalienability) สิทธิมนุษยชนจะถูกฉกฉวย ถ่ายทอด โยกย้าย หรือ มอบหมายให้กันและกันไม่ได้ เช่น ลงนามยินยอมให้หมอ หรือ ครอบครัวสังหารเพื่อให้พ้นทุกข์จากความทรมานหรือเจ็บปวดจากโรคภัยไข้เจ็บไม่ได้ ผู้ลงมือมีความผิดตามกฎหมาย

ความเชื่อมโยง (Interdependency) สิทธิมนุษยชนล้วนเชื่อมโยงกัน การละเมิดสิทธิหนึ่งมักจะโยงไปถึงการละเมิดสิทธิอื่นๆตามมา เช่น การจำกัดสิทธิในการแสดงความคิดเห็น(สิทธิพลเมืองและการเมือง) ในการกำหนดนโยบายค่าแรงขั้นต่ำหรือนโยบายประกันสุขภาพ จะนำไปสู่การละเมิดสิทธิที่จะได้รับค่าแรงที่เป็นธรรม หรือ การไม่ได้รับการรักษาพยาบาลอย่างทั่วถึง (สิทธิทางเศรษฐกิจและสังคม)

ความรับผิดชอบต่อผลที่ตามมา (Accountability) รัฐมีหน้าที่หลักในการส่งเสริมและปกป้องการละเมิดสิทธิมนุษยชน จากภาคเอกชน สถาบันการศึกษาองค์กรระหว่างประเทศ บริษัทข้ามชาติ สิทธิมนุษยชนไม่ใช่ของขวัญที่จะให้กันได้ หรือรอรับจากกันได้ หรือให้กับบางคนบางกลุ่ม โดยละเว้นบางคนบางกลุ่ม แต่เป็นสิทธิที่ติดตัวมาพร้อมกับความเป็นมนุษย์ ซึ่งรัฐต้องคุ้มครอง เช่นสิทธิในปัจจัยการดำรงชีพ การศึกษา การรักษาพยาบาล หรือแม้แต่การลงทุน หรือ การค้า หากว่าก่อให้เกิดผลตามมาที่เป็นการละเมิดสิทธิในปัจจัยการดำรงชีพ จะโดยตรง หรือโดยอ้อม จะโดยเจตนาหรือไม่เจตนาก็ตาม ผู้ละเมิดจะต้องมีความรับผิดชอบต่อผลที่ตามมา

บทที่ 5

สิทธิมนุษยชนแบ่งออกได้ 5 ประเภท

แม้ว่าสิทธิมนุษยชนแบ่งแยกไม่ได้ แต่เพื่อความสะดวกในการทำความเข้าใจ จึงแบ่งหมวดหมู่ออกเป็น 5 ประเภท ดังนี้

สิทธิพลเมือง คือ สิทธิในชีวิต สิทธิไม่ถูกทรมาน ไม่ถูกทำร้ายร่างกาย สิทธิในการได้รับสัญชาติ สิทธิในกระบวนการยุติธรรม สิทธิในการเคลื่อนย้ายถิ่นที่อยู่

สิทธิทางการเมือง คือ สิทธิในการลงคะแนนเสียง สิทธิเสรีภาพในความเชื่อทางการเมือง การนับถือศาสนา และเสรีภาพในการแสดงความเห็น ในการชุมนุม ในการรวมตัวกันเป็นสมาคม และการดำเนินการทางการเมือง ในการตีพิมพ์โฆษณา และในการมีส่วนร่วมทางการเมือง

สิทธิทางเศรษฐกิจ คือ สิทธิในการมีงานทำ ในการประกอบอาชีพ สิทธิในการได้รับค่าจ้างและราคาผลผลิตอย่างเป็นธรรม สิทธิในการได้รับการจัดสถานที่ให้ประกอบอาชีพ เช่น ลานค้า หรือ ตลาดนัด สิทธิได้รับการคุ้มครองในการแข่งขันทางการค้าอย่างเป็นธรรม สิทธิได้รับหลักประกันการมีมาตรฐานชีวิตอย่างเพียงพอ สิทธิมีที่อยู่อาศัย และสิทธิมีอาหารกินอย่างเต็มอิ่ม

สิทธิทางสังคม คือ สิทธิได้รับประกันสุขภาพ ได้รับ เงินบำเหน็จบำนาญเลี้ยงตัวเมื่อชรา สิทธิในการเลือกคู่ครอง สิทธิได้รับการรักษาพยาบาลและการมีอาราคาถูกสิทธิของแม่ลูกอ่อนในการได้รับสวัสดิการ สิทธิของเด็ก ผู้หญิง และ คนพิการ สิทธิไม่ถูกเลือกปฏิบัติอันเนื่องมาจากความแตกต่างด้าน ความเชื่อทางการเมือง ศาสนา เชื้อชาติ อายุ เพศ และผิว

สิทธิทางวัฒนธรรม คือ สิทธิในการได้รับการศึกษา สิทธิในการแต่งกายตามความเชื่อ หรือตามใจอยาก สิทธิในการปฏิบัติตามประเพณีและความเชื่อ สิทธิในการมีสถานที่พักผ่อนหย่อนใจสาธารณะ สิทธิในการมีศูนย์ ศิลปวัฒนธรรม การบันเทิงและกีฬา

รัฐบาลมีพันธกิจและพันธกรณีในการจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอในการปกป้อง คุ้มครอง และจัดให้สิทธิทั้งหมดเกิดขึ้นในสังคม

บทที่ 6

ทำความเข้าใจกับหลักการลิมเบอร์ก (Limburg Principle) (การนำกติการะหว่างประเทศด้านสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมไปปฏิบัติ)

เมื่อวันที่ 2-6 มิถุนายน 1986 ผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมายระหว่างประเทศ จำนวน 29 คนจากประเทศต่างๆทั่วโลก รวมทั้งตัวแทนจากองค์การระหว่างประเทศเหล่านี้ คือ ศูนย์สิทธิมนุษยชนขององค์การสหประชาชาติ (United Nations Center for Human Rights), องค์การแรงงานสากลแห่งสหประชาชาติ (International Labour Organisation-ILO), องค์การ UNESCO, องค์การอนามัยโลก (WHO) และผู้แทน 4 คนจาก คณะกรรมการ ECOSOC ได้มาประชุมร่วมกันโดยการริเริ่มขององค์กร International Commission of Jurists, คณะกฎหมายของมหาวิทยาลัย Limburg แห่งเมือง Maastricht ประเทศ เนเธอร์แลนด์ สถาบัน Urban Morgan Institute of Human Rights, มหาวิทยาลัย Cincinnati แห่ง มลรัฐ Ohio สหรัฐอเมริกา โดยผู้แทนทั้งหมดนี้ ได้ร่วมกันตีความ และอธิบายกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม (ICESCR) และมีมติร่วมกันเป็นเอกฉันท์ ดังนี้

พันธกิจทางสากลในการให้ความร่วมมือและให้ความช่วยเหลือโดยไม่คำนึงถึงความแตกต่างของระบอบการเมืองในการทำให้ทุกรัฐสามารถบรรลุพันธกิจในด้านปกป้องคุ้มครองและทำให้บรรลุผลในด้านสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม

แต่ละรัฐต้องแก้ไขกฎหมายเพื่อไม่ให้มีการเลือกปฏิบัติ รวมทั้งเคารพความเท่าเทียมของชายหญิงในด้านปกป้อง คุ้มครองและทำให้สำเร็จผลสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม

ข้อตกลงหรือสนธิสัญญาระหว่างประเทศใดๆจะนำมาตีความขัดแย้งกับการปกป้อง คุ้มครองและทำให้บรรลุผลในด้านสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมไม่ได้ รัฐใดที่ไม่ปฏิบัติตามพันธกิจในกติการะหว่างประเทศด้านสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ถือว่าได้ละเมิดกฎหมายระหว่างประเทศของกติกานี้

ทุกประเทศมีหน้าที่ในการเขียนรายงานความก้าวหน้าทางด้านการปกป้องคุ้มครองและทำให้บรรลุผลในด้านสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมอย่างตรงไปตรงมาตามข้อเท็จจริง

หลักการลิมเบิร์ก(Limburg Principle) ในการนำกติการะหว่างประเทศด้านสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมไปปฏิบัติ คือการวางแนวทางในการนำกติการะหว่างประเทศด้านสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมไปปฏิบัติในแต่ละประเทศ โดยตีความว่า **ทุกประเทศต้องยอมรับว่า กติกานี้เป็นกฎหมายระหว่างประเทศที่ทุกประเทศต้องใช้เป็นหลักการของกฎหมายของประเทศของตน** ทุกประเทศจะปฏิเสธและปิดความรับผิดชอบในการไม่ปฏิบัติตามไม่ได้ ซึ่งหมายความว่า ความยากจนเป็นทั้งสาเหตุและผลของการถูกละเมิดสิทธิมนุษยชน

บทที่ 7

ทำความเข้าใจกับแนวปฏิบัติ Maastricht (เครื่องมือในการตรวจสอบการละเมิดด้านสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม)

ในวาระฉลองครบรอบ 10 ปี ของหลักการลิมเบอร์ก(Limburg Principle) ผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมายระหว่างประเทศจำนวน 30 คน จากทั่วโลกที่ร่วมเสนอหลักการลิมเบอร์ก ได้มาพบกันที่ เมือง Maastricht ระหว่างวันที่ 22-26 มกราคม 1997 และมีมติเป็นเอกฉันท์ตามแนวปฏิบัติ Maastricht ในการตรวจสอบการละเมิดด้านสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ดังนี้

1. เนื่องจากตั้งแต่หลักการลิมเบอร์กได้รับการลงมติเห็นชอบด้วยในปี 1986 สภาพเศรษฐกิจและสังคมของประเทศต่างๆทั่วโลกกลับมีสภาพย่ำแย่ลง ช่องว่างระหว่างความมั่งคั่งและความยากจนได้ขยายมากขึ้นเป็น 2 เท่า ประชากรร้อยละ 20 หรือ 1 ใน 5 มีส่วนแบ่งในความมั่งคั่งเพียงร้อยละ 1.4 ในขณะที่คนรวย ร้อยละ 20 มีส่วนแบ่งในความมั่งคั่งถึงร้อยละ 85 ดังนั้น สิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ของคนจนจึงถูกละเมิดโดยช่องว่างดังกล่าว โดยหลักการของกฎหมายระหว่างประเทศ รัฐจึงเป็นผู้รับผิดชอบอย่างสิ้นเชิงในการปล่อยให้เกิดภาวะดังกล่าว

2. การปล่อยให้ภาวะดังกล่าวเกิดขึ้น โดยหลักการของกฎหมายระหว่างประเทศ รัฐจึงเป็นผู้ละเมิดกฎหมายระหว่างประเทศเสียเอง

3. พันธกิจของรัฐแบ่งออกได้เป็น 3 ประการ คือ ด้านการเคารพ (Respect) การปกป้องคุ้มครอง (Protect) และทำให้สัมฤทธิ์ผล (Fulfill) ในด้านสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม

ความบกพร่องในด้านใดด้านหนึ่งถือว่าเป็นการละเมิดสิทธิทั้ง 3 ประการ พันธกิจของรัฐในการเคารพ คือ การละเว้นจากการกระทำที่เป็นการละเมิดสิทธิ เช่น การขับไล่หรือบ้าน ถือว่าเป็นการละเมิดสิทธิมีบ้านอยู่ (Right to housing) พันธกิจของรัฐในการปกป้องคุ้มครอง คือ มาตรการป้องกันการละเมิดสิทธิมีบ้านอยู่ โดย

ห้ามการรื้อไล่โดยพลการ การไม่ควบคุมนายจ้างปฏิบัติตามมาตรฐานการใช้และจ้างแรงงานขั้นต่ำ ถือว่าเป็นการละเมิดสิทธิในการมีงานทำหรือ มีอาชีพ (Right to work) หรือ สิทธิในสภาพการทำงานที่เหมาะสม (Right to just and favorable conditions of work) พันธกิจของรัฐในการทำให้สัมฤทธิ์ผล คือ การออกกฎหมายแรงงานที่ให้ความยุติธรรมต่อคนงาน การไม่ควบคุมบริษัทค้าปลีกยักษ์ขยายกิจการในใจกลางเมือง หรือ ใจกลางชุมชน แล้วทำลายตลาดสด ตลาดนัด ร้านค้าปลีกรายย่อย หรือ ไชวห่วยก็เข้าข่ายการละเมิดสิทธิมีงานหรือ มีอาชีพตามหลักการอิงสิทธิมนุษยชน

การบริหารงาน และ การดำเนินนโยบาย การจัดสรรงบประมาณ และการพิพาทภาษีไปละเมิดสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม เช่น การจัดสรรงบประมาณให้กับการรักษาพยาบาล หรือ การศึกษาอย่างไม่เพียงพอหรือการนำมหาวิทยาลัยออกนอกระบบ ถือว่าเป็นการละเมิดสิทธิด้านสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมโดยรัฐบาล

4. พันธกิจข้างต้นประกอบด้วยการปฏิบัติและพิสูจน์ด้วยผลที่ตามมา เช่น สิทธิในการมีสุขภาพดี (Right to health) หมายถึงการจัดสรรงบประมาณที่นำไปสู่การลดอัตราการตายของเด็กแรกเกิด เป็นต้น

รัฐไม่สามารถอ้างถึงข้อจำกัด ความขาดแคลน สภาพสังคม ความแตกต่างทางศาสนาและวัฒนธรรมมาอ้างเพื่อหลีกเลี่ยงพันธกิจข้างต้น หรือใช้ในการเลือกปฏิบัติอย่างไม่เท่าเทียมกัน

รัฐมีพันธกิจในการสร้างกลไกขึ้นมาเพื่อแก้ไขการละเมิดสิทธิด้านสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ในด้านกลไกการตรวจสอบ การสอบสวน การลงโทษ และการชดเชย ผู้ที่ถูกละเมิดสิทธิ

ในกรณีที่มีการยึดครองโดยอีกประเทศหนึ่ง ประเทศที่ยึดครองจะต้องยึดมั่นในพันธกิจเหล่านี้ด้วยเช่นเดียวกัน โดยไม่สามารถใช้การยึดครองมาเป็นข้ออ้างในการละเมิดสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมของประชาชนในประเทศที่ถูกยึดครอง รัฐมีพันธกิจในการป้องกัน บุคคล องค์กร สถาบัน หรือ บริษัทข้ามชาติมิให้ละเมิดด้านสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ในโครงการ นโยบาย เจรียงโย ระเบียบ หรือ ข้อบังคับขององค์กรเหล่านี้ด้วย

การบันทึกการตรวจสอบ การสร้างบรรทัดฐานใหม่ การให้สัตยาบันกลไกการรับเรื่องร้องเรียนจากผู้ถูกละเมิด (Optional Protocol to ICECSR) เป็นเรื่องที่ต้องกระหว่างประเทศ องค์พัฒนาเอกชน รัฐ และปัจเจกบุคคลต้องร่วมกันสร้างและผลักดันให้เกิดเพื่อป้องกันการละเมิดด้านสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม

แนวทาง Maastricht ในการตรวจสอบการละเมิดด้านสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม คือ การตีความและตอกย้ำความสำคัญของกติการะหว่างประเทศด้านสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม ว่าเป็นกฎหมายระหว่างประเทศที่ทุกรัฐทุกประเทศมี “พันธกิจ” ที่ต้องปฏิบัติตาม เพื่อให้สิทธิมนุษยชนได้รับการเคารพ ได้รับการปกป้องคุ้มครอง และได้รับการนำมาปฏิบัติอย่างสมบูรณ์และเกิดขึ้นจริง ตามแนวทางที่วางไว้ โดยสามารถใช้อ้างอิงเพื่อนำมาเป็นบรรทัดฐานในการตรวจสอบการละเมิด ด้านสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม

บทที่ 8

มุมมองสิทธิมนุษยชน (Human Rights approach)

มุมมองสิทธิมนุษยชนมี 6 ด้าน คือ

- มุมมองด้านกฎหมาย
- มุมมองด้านการเมือง
- มุมมองด้านวัฒนธรรม
- มุมมองด้านศีลธรรม
- มุมมองด้านพันธกรณีระหว่างประเทศ
- มุมมองด้านเศรษฐกิจ

1. มุมมองด้านกฎหมาย คือ

สิทธิมนุษยชนที่กฎหมาย หรือ รัฐธรรมนูญเขียนรองรับไว้อย่างชัดเจน เช่น สิทธิในชีวิตและร่างกาย ซึ่งใน มาตรา 31 : ได้ระบุว่

บุคคลมีสิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกาย ห้าม ประทุษร้าย ทรมาน และ กระทบการทารุณกรรม ผู้อื่น

ในเรื่องหมายจับ และการจับกุม

ในมาตรา 237 ของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา กำหนดว่ เจ้าพนักงานผู้จับต้องแจ้ง

- ข้อกล่าวหา
- แสดงหมายจับ
- บอกสิทธิที่จะไม่ให้การก็ได้ ถ้อยคำที่ให้การอาจใช้เป็นหลักฐาน
- มีสิทธิพบทนาย
- แจ้งญาติหรือผู้ไว้วางใจทราบ

ห้ามจับกุม คุมขัง ตรวจค้นตัวคนโดยไม่มีคำสั่ง หรือ หมายศาล เป็นต้น

2. มุมมองด้านการเมือง

บางประเทศอาจจะอ้างความจำเป็นทางด้านความมั่นคง หรือ ด้านเศรษฐกิจ'

มาเป็นข้ออ้างในการละเมิด หรือ จำกัดสิทธิมนุษยชนบางด้าน เช่น กรณี ของประเทศ จีน สิงคโปร์ มาเลเซีย และซาอุดีอาระเบีย ที่มักจะอ้างถึงความสงบเรียบร้อยของสังคม หรือ ความมั่นคงทางเศรษฐกิจมีความสำคัญกว่าสิทธิมนุษยชน ซึ่งประชาชนจำต้อง แลกอย่างหนึ่งเพื่อให้ได้อีกอย่างหนึ่ง

3. มุมมองด้านวัฒนธรรม

สิทธิมนุษยชนบางด้านอาจจะขัดแย้งกับคำสอนของบางศาสนา ความเชื่อ ทางการเมือง หรือ ขนบธรรมเนียมประเพณีของบางชาติ เช่น เรื่องวรรณะ ใน ประเทศอินเดีย หรือ บางชุมชนที่ไม่ให้เกียรติสตรี หรือ เด็ก วัฒนธรรมจึงถูกใช้เป็น ข้ออ้างในการละเมิดสิทธิมนุษยชนในบางประเทศ หรือ ในบางสังคม

4. มุมมองด้านศีลธรรม

ศาสนาส่วนใหญ่มีคำสอนสอดคล้องกับหลักการของสิทธิมนุษยชนสากล เช่น การฆ่ากันเป็นสิ่งที่ขัดกับคำสอนทางศาสนา ซึ่งสอดคล้องกับ สิทธิในชีวิต หรือ การ คุ้มครองคนที่อ่อนแอและยากจน อันได้แก่ เด็ก สตรี คนพิการและคนชรา ล้วนมีระบุ ไว้ในทุกศาสนา เป็นต้น

5. มุมมองด้านพันธกรณีระหว่างประเทศ

เมื่อประเทศใดลงนามในกติการะหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชน ก็จะกลายเป็นกฎหมายของประเทศนั้น

ปฏิญญาและกติการะหว่างประเทศ และอนุสัญญาระหว่างประเทศ เป็น มาตรฐานสากลที่ทุกประเทศยอมรับ และ เมื่อลงนามแล้วต้องทำรายงานเสนอ อนุสัญญา บางฉบับมีกลไกให้มีการร้องเรียนได้ เช่น อนุสัญญาคุ้มครองเด็ก และกติการะหว่าง ประเทศด้านสิทธิพลเมืองและการเมือง

6. มุมมองด้านเศรษฐกิจ

ความยากจนเป็นอุปสรรคให้คนจนไม่สามารถดำรงชีวิตอย่างมีศักดิ์ศรี ถูก ดูถูกดูหมิ่น ถูกเลือกปฏิบัติในเกือบทุกกรณี และทุกสถานที่ ไม่มีโอกาสหรือขาด เสรีภาพในการเลือก ไม่สามารถกินอิ่มทุกมื้อ ไม่สามารถดูแลครอบครัวให้มีกิน มีที่อยู่ ที่เหมาะสม เมื่อเจ็บป่วยก็ไม่มีเงินหาหมอหรือซื้อยาที่มีราคาแพง ไม่สามารถส่งเสีย

ลูกเต้าให้มีการศึกษาอย่างดี ลูกเต้าถูกปัญหาเศรษฐกิจบังคับให้กลายเป็นโสเภณี หรือ ขอทาน หรือแรงงานเด็ก ความยากจนและคนจนจึงเป็นภาวะที่สิทธิมนุษยชนของตน เกือบทุกด้านถูกละเมิด ข้อตกลงการค้าเสรี กติกาขององค์การค้าโลกที่เปิดช่องให้ บริษัทข้ามชาติเอา رأดเอาเปรียบ และสร้างความยากจนขึ้นในประเทศที่ถูกเอาเปรียบ จึงเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนในมุมมองด้านเศรษฐกิจด้วย

ภาค 2

การละเมิดสิทธิมนุษยชนโดยโครงสร้างและนโยบาย

บทที่ 9

ความยากจนเป็นผลและเหตุของการละเมิดสิทธิมนุษยชน

ทรัพยากรธรรมชาติและอาหารในโลกนี้มีอย่างล้นเหลือ แต่ธนาคารโลก (2000) รายงานว่า ประชากรจำนวน 1 ใน 4 ของโลกมีชีวิตต่ำกว่ามาตรฐานความยากจนจำนวน 2 พัน 8 ร้อยล้านคน หรือ ครึ่งหนึ่งของโลก มีรายได้เพียงวันละ 2 เหรียญอเมริกัน และ 1 ใน 5 ของประชากรเหล่านี้มีรายได้เพียงวันละ 1 เหรียญ หรือ 40 บาท ประชากรร้อยละ 80 ของโลกมีส่วนแบ่งในผลผลิตของโลกเพียง ร้อยละ 16 (World Development Report 2000/2001)

ธนาคารโลกให้คำจำกัดความของความยากจน หรือใช้บรรทัดฐานการวัดความยากจนจาก “รายได้ และปริมาณการบริโภค ของบุคคลหรือของประเทศ”

แต่ความยากจนที่แท้จริง มิได้วัดจากรายได้แต่เพียงอย่างเดียว แต่วัดจากภาวะที่ไร้อำนาจ ไร้ปากเสียง ไร้เสรีภาพในการเลือก และไร้เสรีภาพในกระทำ ถูกโดดเดี่ยว สูญเสียความเชื่อมั่นและการเคารพในตนเอง ถูกดูถูกเหยียดหยาม

ความยากจนยังวัดจากการเข้าถึงระบบการศึกษา เข้าไม่ถึงระบบการรักษาพยาบาล เข้าไม่ถึงข้อมูล ขาดศักยภาพในการต่อรอง และการตัดสินใจทางการเมือง เข้าไม่ถึงทรัพยากร เข้าไม่ถึงกลไกการตลาด และแหล่งจัดจำหน่าย

ความยากจนเป็นศัตรูอันดับหนึ่งของการดำรงชีพอย่างมีความสุข

ความยากจน คือ การขาดแคลนวัตถุดิบปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีพ และประกอบอาชีพ ความยากจนในวัตถุดิบปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีพนำไปสู่ความยากจนทางปัญญาและความรู้ เพราะเวลาส่วนใหญ่ในชีวิตประจำวันจะหมดไปกับการดิ้นรนเพื่อหาอาหารให้ตนเองและให้ท้องอืด รวมทั้งการดิ้นรนเพื่อหาเงินมาเป็นค่าใช้จ่ายในด้านความจำเป็นอื่นๆในชีวิต เช่น ค่ายา ค่าเช่าบ้าน ค่าเล่าเรียนของลูก ค่าสาธารณูปโภค

ความยากจนจึงเป็นอุปสรรคให้คนจนไม่สามารถดำรงชีวิตอย่างมีศักดิ์ศรี ถูกดูถูกดูหมิ่น ถูกเลือกปฏิบัติในเกือบทุกกรณี และทุกสถานที่ไม่มีโอกาสหรือขาดเสรีภาพในการเลือก ไม่สามารถกินอิ่มทุกมื้อ ไม่สามารถดูแล

ครอบครัวให้มีกิน มีที่อยู่ ที่เหมาะสม เมื่อเจ็บป่วยก็ไม่มีเงินหาหมอหรือซื้อยาที่มีราคาแพง ไม่สามารถส่งเสีย ลูกเข้าให้มีการศึกษาอย่างดี ไม่สามารถมีส่วนร่วมทางการเมืองเพราะไม่มีเวลาติดตามข่าวสาร หรือ ไม่มีโอกาสได้รับการศึกษาจนสามารถวิเคราะห์ถึงต้นเหตุของปัญหาของตน และสังคม บางครั้งจึงถูกนักการเมืองชักจูงได้ง่ายๆ หรือ ยอมรับให้ข้าราชการรังแกเข้มเหงไม่สามารถสร้างความเชื่อมั่นว่าตนมีสิทธิทางการเมือง และการมีส่วนร่วมในการกำหนดชะตากรรมทางการเมืองของตน ของชุมชน รวมทั้งประเทศชาติได้ ไม่สามารถเผยแพร่วัฒนธรรมและความบันเทิงทั้งปวง เมื่อมีปัญหาทางกฎหมาย หรือถูกละเมิดสิทธิก็ไม่สามารถจ้างทนายความ มาช่วยปกป้องสิทธิของตน (Social and Cultural Rights)

ความยากจนเป็นต้นเหตุของการละเมิดสิทธิมนุษยชนด้านอื่นๆ ทำให้ขาดความเชื่อมั่น หวาดหวั่นต่อความไม่แน่นอนของอนาคต ความยากจนทำให้กลายเป็นคนงมง่ายเพราะเป็นความหวังเดียวในชีวิต ความยากจนทำลายความสัมพันธ์ที่เป็นหนึ่งเดียวในครอบครัวหักสะบั้น เช่นการละเมิดสิทธิมีกิน โดยลูกเฝ้าอาจจะถูกความหิว (Right to Food) บีบให้ไปเป็นขอทาน ไปเป็นโสเภณีหรือแรงงานเด็ก (Child Rights) อันเป็นการละเมิดสิทธิเด็ก หรือ ออกจากโรงเรียนกลางคัน (Right to Education) อันเป็นการละเมิดสิทธิในการได้รับการศึกษา หรือ อพยพออกจากครอบครัวไปทำงานยังต่างถิ่นหรือต่างแดน ความยากจนทำให้ไม่สามารถเข้าถึงปัจจัย 4 หรือ ภาวะไร้ปัจจัย 4 ซึ่งจำเป็นในการดำรงชีพและการพัฒนาตนเอง

ความยากจนยังทำให้สังคมแบ่งเป็นชนชั้น เป็นกลุ่มสังคม และกลุ่มผลประโยชน์ที่ไม่สามารถเข้ากันได้

ดังนั้นความยากจนจึงเป็นทั้งผลและเหตุของการถูกละเมิดสิทธิมนุษยชน คือ เมื่อยากจนสิทธิที่เป็นองค์ประกอบของศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ และการมีชีวิตอย่างมีมาตรฐานขั้นต่ำ ได้ถูกฉกฉวยไป เช่น สิทธิเหล่านี้

1. สิทธิสตรี (Rights of women) เมื่อยากจนสตรีอาจจะต้องจำยอมไปประกอบอาชีพโสเภณี หรือ ถูกนำไปค้าเป็นสินค้า

2. สิทธิเด็ก (Rights of children) เมื่อยากจน เด็กอาจจะถูกค้า หรือ ขายไป ใช้แรงงานเด็กหรือ เป็นโสเภณีเด็ก

3. สิทธิของชนกลุ่มน้อย (Rights of indigenous people) ถูกฉกฉวยที่ดินไป ไม่ได้รับสัญชาติ

4. สิทธิในที่ทำกิน (Right to land) ถูกฉกฉวยไป ถูกไล่ที่

5. สิทธิมีงานทำ และสิทธิในการประกอบอาชีพโดยได้รับการคุ้มครอง (Right to work) ถูกเลิกจ้าง ถูกขับไล่จากที่ทำกิน หรือ แหล่งขายสินค้า เช่น กรณีหาบเร่ และ แผงลอย ถูกไล่ที่ หรือ ไล่จับ

6. สิทธิมีที่อยู่อาศัยอย่างเหมาะสม (Right to adequate housing) คนจน ต้องอาศัยอยู่ในสลัม

7. สิทธิมีอาหารกินอย่างเหมาะสม (Right to adequate food) ภาวะทุพโภชนาการในชนบท และในหมู่คนจนในเมือง

8. สิทธิได้รับการรักษาพยาบาล (Right to health) การถูกปฏิเสธจากหมอ การคิดค่ารักษาพยาบาลแพงเกินเหตุ การคิดค่ายาแพง เมื่อเป็นโรคที่ต้องเสียค่าใช้จ่าย รักษาพยาบาลแพงก็มักถูกปฏิเสธในการรักษา

9. สิทธิได้รับการศึกษา (Right to education) การแปรรูประบบการศึกษา การนำเอาการศึกษาซึ่งเป็นพันธกิจของรัฐออกนอกระบบ ทำให้ลูกหลานคนจนถูกตัดโอกาส การศึกษา บางคนต้องยอมขายตัวเพื่อนำเงินมาเป็นค่าใช้จ่ายการศึกษา

10. สิทธิได้รับประกันสังคม (Right to social security) ทุกคนควรจะได้รับ การประกันสังคม แม้ว่าเมื่อตกงานแล้วก็ไม่ควรจะถูกตัด

บทที่ 10

ความยากจน เกิดจากจนโอกาส

ความยากจนมิใช่เรื่องของธรรมชาติ หรือ ขาดกำเนิด มิใช่เป็นเรื่องที่โชคชะตากำหนดมา มิใช่เป็นเรื่องผลกรรมจากชาติปางก่อน มิใช่เป็นเรื่องของความอ่อนแอหรือ ผลการกระทำของตนเองหรือครอบครัว ความยากจนเป็นผลพวงหรือ ผลลัพธ์ จากระบบเศรษฐกิจที่ไม่เป็นธรรม จากการจัดสรรงบประมาณให้กระจายอย่างไม่เป็นธรรม จากการล่าเมืองขึ้นยุคใหม่ โดยกฎ ระเบียบ กติกาและนโยบายของประเทศมหาอำนาจ ขององค์กรโลกบาล เช่น ไอเอ็มเอฟ ธนาคารโลก องค์กรการค้าโลก และบริษัทข้ามชาติ นโยบายการค้าและการเงินเสรีที่ก่อให้เกิดการแข่งขันที่ไม่เป็นธรรม เพราะความเข้มแข็งและระดับการพัฒนาที่แตกต่างกัน อำนาจต่อรองของประเทศเล็กจึงน้อยกว่า เช่น เรื่องการโก่งค่าสิทธิบัตร ลิขสิทธิ์ เรื่องการแปรรูปรัฐวิสาหกิจที่เป็นใบสั่งจากองค์กรไอเอ็มเอฟ เป็นต้น

ความยากจนเป็นผลของการดำเนินนโยบายของรัฐที่มักถ่วงการเมือง นักธุรกิจการเมือง กลุ่มทุนขนาดใหญ่ และข้าราชการฉ้อราษฎร์บังหลวง โดยการร่วมกันปล้นเอาทรัพยากรหรือทุนที่จะนำไปพัฒนาศักยภาพของประชาชนเพื่อไม่ต้องกลายเป็นคนจน หรือ การออกกฎหมายที่กีดกัน และปิดกั้นโอกาสของประชาชนไม่ให้เข้าถึงทรัพยากรธรรมชาติอย่างเท่าเทียมกัน และปิดกั้นโอกาสอื่นๆในการประกอบอาชีพ เช่น ค่าเช่า และดอกเบี้ยที่แพง โดยไม่มีการควบคุม เป็นต้น

ความยากจนเป็นผลของการจัดสรรงบประมาณที่ไม่ได้ตั้งอยู่บนกรอบของสิทธิมนุษยชน แต่ตั้งอยู่บนกรอบการรองรับการเติบโตทางเศรษฐกิจโดยไม่คำนึงถึงผลกระทบว่าได้กระจายออกไปอย่างทั่วถึงหรือไม่

โดยสรุป ความยากจนเป็นผลของ การขาดโอกาสในการพัฒนาตนเองเพื่อให้พ้นจากความยากจน โดยเฉพาะอย่างยิ่งโอกาสในการศึกษา โอกาสในการมีสุขภาพดี โอกาสในการมีอาหารกินอิ่มท้อง การขาดโอกาสเป็นผลของโครงสร้างนโยบายของรัฐ จากนโยบายการจัดสรรงบประมาณ และกฎระเบียบ นโยบายขององค์กรโลกบาล เช่น องค์กรการค้าโลก องค์กรการเงินโลก ธนาคารโลก และ บริษัทข้ามชาติ

ความทิว ความอดอยาก ความยากจน ความสิ้นหวัง ภัยอันตรายในชีวิตจากการทำงาน และการถูกเกณฑ์แรงงาน ความเจ็บป่วย และการขาดการศึกษา เป็นปรากฏการณ์สากลในประวัติศาสตร์ และเป็นบ่อเกิดของการผลักดันดิน เป็นบ่อเกิด การต่อสู้ของไพร่ ทาส กับกษัตริย์เจ้าที่ดิน และศักดินาเจ้านคร รวมทั้ง ผู้กับเจ้าอาณานิคม

ยุโรปในยุคกลางมีสภาพเป็นเช่นนี้ทุกหนทุกแห่ง การค้นพบกฎทางฟิสิกส์ กฎทางดาราศาสตร์ของ กาลิเลโอ และนักคิด นักวิทยาศาสตร์ อื่นๆ เช่น ไอแซก นิวตัน ได้ทำให้จอห์น ล็อก นักปรัชญาชาวอังกฤษได้คิดถึงว่าเมื่อวิทยาศาสตร์ธรรมชาติมีกฎ ดังนั้นจึงน่าจะมีกฎที่กำหนดควบคุมความเป็นมนุษย์ด้วย เช่นเดียวกัน นั่นคือ กฎสิทธิทางธรรมชาติ ล็อก กล่าวว่า **“มนุษย์เกิดมามีอิสรภาพและความเท่าเทียมกัน ไม่มีใครมีสิทธิทำลายชีวิต สุขภาพ เสรีภาพ และทรัพย์สินของผู้อื่น”** ซึ่งต่อมากลายเป็นหลัก การพื้นฐานของรัฐธรรมนูญและกฎหมายระหว่างประเทศทั้งปวง

กติการะหว่างประเทศด้านสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม (International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights-ICESCR) และกติการะหว่างประเทศด้านสิทธิพลเมืองและการเมือง (International Covenant on Civil and Political Rights-ICCPR) เกิดขึ้นบนพื้นฐานของปรัชญาและสภาพของสังคมในยุโรปในสมัยกลาง โดยแยกสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง อันได้แก่ สิทธิในชีวิต สิทธิในทรัพย์สิน สิทธิในการแสดงความคิดเห็น สิทธิในการรวมตัวกันเป็นสมาคม สิทธิในการรวมตัวกันเป็นพรรคการเมือง สิทธิในการนับถือศาสนา สิทธิในข้อมูลข่าวสาร ฯลฯ ซึ่งเป็นสิทธิเชิงลบ หรือ สิทธิที่ห้ามไม่ได้ ซึ่งหมายความว่า สิทธิเหล่านี้ ไม่อาจจะถูกละเมิดโดยผู้ใดก็ตาม รวมทั้งจากรัฐด้วย

สิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม เป็นสิทธิเชิงบวก ซึ่งหมายถึง สิทธิที่ต้องจัดหาให้เพราะเป็นสิทธิที่ติดตัวมาพร้อมกับความเป็นมนุษย์ สิทธิเหล่านี้ได้แก่ สิทธิได้งานทำ (Right to work) สิทธิมีกินดี (Right to Food) สิทธิไร้โรค (Right to Health) สิทธิมีบ้าน (Right to Housing) สิทธิได้เรียน (Right to Education) สิทธิอยู่ดี (Right to Adequate Standard of Living) สิทธิได้รับสวัสดิการสังคม (Right to Social Security) สิทธิเด็ก และสิทธิสตรี

สิทธิเหล่านี้ เป็นสิทธิที่รัฐ และสังคมมีพันธกิจในการจัดสรรให้ทั่วถึงอย่างเท่าเทียมกัน ตามมาตรา 2 กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม (ICESCR) ที่ระบุว่า

“รัฐภาคีแต่ละรัฐแห่งกติกานี้ และโดยความร่วมมือ และความช่วยเหลือระหว่างประเทศ โดยเฉพาะทางเศรษฐกิจและทางความรู้ด้านเทคนิค เพื่อนำทรัพยากรที่มีอยู่มาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดเพื่อให้ได้รับสิทธิที่ระบุไว้ในกติกานี้อย่างเป็นลำดับจนกว่าจะสมบูรณ์ด้วยวิธีทั้งปวงที่เหมาะสม โดยเฉพาะการกำหนดเป็นกฎหมายบังคับใช้”

กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิมนุษยชนทุกฉบับ และ รัฐบาลเกือบทุกประเทศในโลก ได้ให้สัตยาบันยอมรับร่วมกันว่า ความจน เป็นการขงขิงสิทธิในปัจจุบันนี้ ซึ่งเป็นแก่นของสิทธิมนุษยชนที่ติดตัวมาพร้อมกับความเป็นมนุษย์ โดยที่รัฐมีพันธกิจ และ สัญญาประชาคม ในการดำเนินการปกป้องคุ้มครอง (Protect) ส่งเสริมสนับสนุน (Promote) และทำให้เกิดเป็นจริงขึ้น (Fulfill) ตามกติการะหว่างประเทศที่ได้กำหนดไว้

แก่นของสิทธิมนุษยชนนี้ คือ สิทธิมีกิน สิทธิทำกิน สิทธิมีที่อยู่ สิทธิมีงาน สิทธิมีการศึกษา สิทธิมียาและหมอ

เมื่อประชาชนถูกทำให้จนโดยโครงสร้าง สิทธิต่างๆที่กล่าวมาแล้ว จึงถูกขงขิงขโมยออกไป ทั้งๆที่สิทธิเหล่านี้ติดตัวมาพร้อมกับความเป็นมนุษย์ เพราะว่าทรัพยากรในโลกนี้มีเหลือเฟือสำหรับทุกคน แต่วามันถูกโครงสร้างและกลไกทางการเมืองและเศรษฐกิจดูดไปอยู่ในความครอบครองของคนกลุ่มน้อยหรือบริษัทข้ามชาติจำนวนไม่ถึงร้อยละ 10 ในโลกนี้

อมาตยา เชนระบุว่า ความยากจนนั้นเกิดจากการ “ขาดหรือถูกลิดรอนโอกาส” และ ขาดหรือถูกลิดรอน “สิทธิ” มิใช่ขาดเงินทุน หรือ ขาดความสามารถในการผลิตความจน หรือ การขาดเงินทุนนั้นเป็นผลพวงของการขาดโอกาสหรือขาดเสรีภาพที่แท้จริงในการแสวงหาความรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพของตนเพื่อจะได้ไม่เป็นคนจนมากกว่า (Sen, 2000)

เซน กล่าวได้ถูกต้องว่า ความยากจนนั้นเกิดจากการ “ขาดหรือถูกลิดรอนโอกาส”

และ ขาดหรือถูกฉ้อโกง “สิทธิ” มิใช่ขาดเงินทุน หรือ ขาดความสามารถในการผลิต

ความจน หรือ การขาดเงินทุนนั้นเป็นผลพวงของการขาดโอกาสมากกว่า ดังนั้นการนำไปใช้ (จนฉาวโฉ่) การปล่อยเงินกู้ อย่างที่ทำการอยู่โดยรัฐบาลทุกยุคทุกสมัย จึงไม่เคยแก้ไขปัญหาคะยากจนได้ เพราะว่า เมื่อผลิตแล้ว แต่กลับขาดโอกาสทางตลาด คือ ต้องเจอกับกลไกการผูกขาดของตลาด ผลผลิตที่ได้มาก็ขายไม่ได้ราคา เงินกู้ก็ต้องจ่ายพร้อมดอกเบี้ย ก็เลยยิ่งจนยิ่งขึ้น

ประเด็นนี้ ยกตัวอย่างให้เห็นเป็นรูปธรรมได้ เช่น ชาวลุ่มน้ำมูลถูกฉ้อโกง “สิทธิ” ในการเลือกอาชีพประมงที่เคยทำรายได้ดี เพราะแผนการพัฒนาที่ไม่คำนึงถึงวิถีชีวิตของชุมชน แต่ต้องการไฟฟ้าราคาถูกไปบ่อนโรงงานของกลุ่มทุน และชาวเมือง จึงไปสร้างเขื่อนปากมูลทำให้ “โอกาส” ในการหารายได้เพื่อแก้ไขความยากจนของตนหมดไป

กรณีของชาวหินกรูด และบ่อนอก และชาวจะนะก็เช่นเดียวกัน คือ “โอกาส” และ “สิทธิ” ของพวกเขา กำลังจะถูกทำลายเพื่อให้ภาคอุตสาหกรรม (ของทุนต่างดาว) และคนเมืองได้ใช้ไฟฟ้า

ดังนั้น การแปลงสินทรัพย์ให้เป็นทุน โดยที่ยังขาดทั้ง “โอกาส” ทางตลาด (Fair Competition) แหล่งจัดจำหน่าย (Marketing Channels) การจัดจำหน่าย (Distribution) และการโฆษณา (Advertising) ซึ่งล้วนอยู่ในกำมือของทุนผูกขาดอย่างสิ้นเชิง นอกจากนี้ยังขาดสิทธิทางกฎหมายที่เป็นธรรม หรือ ถูกกฎหมายที่ล้ำสมัยมากมายมาขัดกัน เช่น พ.ร.บ. สรา 2493 ซึ่งยังบังคับใช้อยู่ ที่ห้ามชาวบ้านประกอบอาชีพผลิตเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์เพื่อดื่มหรือขายโดยไม่มีเงื่อนไข หรือ พ.ร.บ. ผังเมืองที่ไม่กำหนดระยะห่างจากเมืองของห้างค้าปลีกยักษ์ ดังนั้น ห้างค้าปลีกยักษ์เหล่านี้จึงมาเปิดใจกลางเมือง เปิดชนกับตลาดสด ทำให้ร้านค้าปลีกย่อยของชาวบ้านและชุมชน รวมทั้งพ่อค้าแม่ค้าในตลาดสดหมดโอกาสในการทำมาหากินตามวิถีชีวิตของชุมชน หรือ การไม่มีพ.ร.บ. ควบคุมค่าเช่า ที่ทำให้ค่าเช่าแพง และพ่อค้าแม่ค้ารายเล็กรายน้อยต้องมาขายของตามทางเท้า เป็นต้น การแปลงสินทรัพย์ให้เป็นทุน จึงเป็นคำตอบที่ผิด เพราะตีโจทย์ไม่แตกนั่นเอง

ทุกวันนี้กลไกการตลาด การจัดจำหน่าย ต่างๆ ข้างต้นล้วนตกอยู่ในกำมือของทุนผูกขาด และทุนข้ามชาติ ตัวอย่าง เช่น ผลผลิตทางการเกษตรทุกอย่างรวมทั้งข้าว

ล้วนถูกกลุ่มทุนผูกขาดที่มีโยงใยกับธนาคารและธนาคารเองผูกขาดการส่งออกนอกมานานนับศตวรรษแล้ว เกษตรกรไทยถึงได้ยากจนนักหนาเพราะเขาขาดโอกาสของการตลาดข้างต้น

ณ วันนี้เครือข่ายค้าปลีกยักษ์ข้ามชาติก็เข้ามากุมหัวใจของโอกาสข้างต้นของคนไทย พ่อค้าแม่ขายในตลาดสด ในชุมชน ร้านค้าปลีก ต่างหมดโอกาส ที่จะประกอบอาชีพเพื่อจะได้ไม่ถูกแปรรูปให้เป็นคนยากจนให้เป็นการจู่โจมจู่โจมและสังคมในอนาคต

อีกตัวอย่างที่สามารถยกมายืนยันได้ คือ กรณีของเหล้ากลั่น ไวน์ เบียร์ และสาโทที่เกษตรกรถูกตัดโอกาสด้วย พ.ร.บ. สุรา 2493 มาเป็นเวลา กว่า 50 ปี

พอ คร.ม. มีมติแก้คำสั่งของกระทรวงการคลังให้ผลิตได้ แต่ยังติดที่เหล้ากลั่นและเบียร์ที่ยังจำกัดอยู่ ซึ่งควรจะต้องแก้ด้วยให้เร็วที่สุด ชาวบ้านก็สามารถสร้างรายได้ขึ้นมาทันทีกว่า 2 หมื่นล้านภายในเวลา 6 เดือน

การวิเคราะห์ หรือ วินิจฉัยสาเหตุของ “โรคคนจน” ให้ถูกนั้น โดยการแก้ที่ให้ “โอกาส” แทน การให้ “เงิน” จะทำให้งานของรัฐบาลง่ายขึ้น เช่นการที่รัฐบาลได้แก้คำสั่งของกระทรวงการคลังให้เกษตรกรผลิตไวน์ สาโท และเหล้ากลั่น ได้นั้น เป็นการให้โอกาสโดยที่รัฐบาลไม่ต้องใช้เม็ดเงินเลยแต่สามารถแก้ไขปัญหาความยากจนโดยเปิดโอกาสให้เกษตรกรมีรายได้จากราคาพืชผลที่สูงขึ้น เช่น กระจายตำ ซึ่งถูกนำมาทำไวน์ และมีอาชีพใหม่ขึ้นมาทั่วประเทศ และมีแนวโน้มว่าจะมีการพัฒนาต่อไปได้อีกยาวไกล

คนจนในเมืองก็แก้ด้วยวิธีการเดียวกันในการให้หรือ สร้าง “โอกาส” ด้วยการสร้างลานค้าบนที่ดินว่างเปล่าที่ถูกซื้อไว้รอขายเก็งกำไรซึ่งมีอยู่ทั่วทุกถนนมาใช้ให้เป็นประโยชน์จนกว่าเจ้าของจะขายได้โดยเก็บค่าเช่าราคาถูก เพราะว่าที่ถูกทิ้งไว้โดยไม่ใช้หรือทำประโยชน์อยู่แล้ว หรือ การสร้างตลาดสดที่ทันสมัยมาชนกับห้างค้าปลีกยักษ์ หรือ สร้างบazaar หรือ ถนนช้อปปิ้ง ขึ้นทั่วทุกมุมเมืองเพื่อดึงคนออกมาจากห้างค้าปลีกยักษ์ เป็นต้น

ถ้าดูจากปริมาณของพ่อค้าแม่ค้าหาบเร่และแผงลอยแล้ว จะเห็นได้ว่า คนจนนั้นขาดโอกาสในด้านการมีสถานที่ขายสินค้าของตนในราคาถูกมากกว่าขาดเงิน ถ้าหากกู้เงินได้ แต่ค่าเช่าแพงมหาโหดอย่างเช่นค่าเช่าในห้างค้าปลีก หรือห้างสรรพสินค้า

ก็ต้องกลายเป็นลูกหนี้เอ็นพีแอลลูกเดียว

ในกรณีของยักษ์ค้าปลีกข้ามชาติกำลังจับเสือมือเปล่าโดยเรียกเก็บเงินค่าวางสินค้า หรือ ค่าแรกเข้าจากซัพพลายเออร์เมื่อเปิดสาขาใหม่ จึงสามารถมีเงินทุนขยายออกไปทุกจังหวัด ซึ่งเป็นการปิดโอกาสของผู้ค้ารายย่อย โดยเฉพาะพ่อค้าแม่ขายที่เป็นคนจนในตลาดสด นั้นสามารถแก้ไขได้ด้วยหลักคิดข้างต้นที่ตรงกันข้ามกับของนายเดอ โซโต คือ

การสร้าง “โอกาส” ให้ ผู้ประกอบการรายย่อย ด้วยการสร้างตลาดสด หรือ ตลาดแบบจุจักรที่ทันสมัย มีหลายสัดส่วน ขายสินค้าประเภทเดียวกับห้างยักษ์เหล่านี้ และตั้งอยู่ในบริเวณที่เผชิญหน้ากัน โดยมีที่จอดรถให้มากกว่า มีห้องน้ำที่ทันสมัยกว่า ติดแอร์บางส่วนสำหรับสินค้าบางประเภท และคิดค่าเช่าในราคาถูกที่สุด เพื่อให้ผู้ค้ารายย่อยสามารถ ขายในราคาที่ถูกลงกว่าห้างได้

นี่คือการแข่งขันกันในระบบเศรษฐกิจแบบตลาดเสรี

ที่ดินของราชพัสดุมีอยู่มากมายทั่วประเทศ รวมทั้งที่ของรัฐวิสาหกิจอีก หรือ ถ้าไม่มีจริงๆ ก็จัดงบประมาณมาซื้อเพื่อสร้าง “โอกาส” ให้ผู้ค้ารายย่อยซึ่งเป็นพันธกิจอย่างหนึ่งของรัฐบาลก็ยังได้

ในขณะที่เดียวกันก็สร้างถนนคนเดินตลาดนัด ลานค้าสาธารณะ ขึ้นมาให้หลายๆ ให้ขายสินค้าหลากหลายเพื่อดึงประชาชนมาเดินช้อปปิ้งแทนการไปเดินห้างก็เป็นการสร้าง “โอกาส” ให้ ร้านค้าย่อย หรือ ร้านค้าปลีกย่อยได้มีโอกาสอยู่รอดได้อีกทางหนึ่ง

นโยบายของรัฐบาลเท่าที่ผ่านมาโดยเฉพาะรัฐบาลทักษิณ ที่ใช้นโยบายกองทุนหมู่บ้าน หรือ นโยบายแปลงทรัพย์สินเป็นทุน แต่ไม่จำกัดระบบผูกขาดของทุนใหญ่ ไม่ควบคุมค่าเช่า ไม่ขยายแหล่งจัดจำหน่ายสินค้า ไม่สร้างระบบจัดจำหน่ายสินค้าให้กับคนจน ดังนั้นเงินทุนที่ให้ไปก็กลายเป็นหนี้เพิ่มขึ้นเป็นดินพอกหางหมู เพราะว่าผลิตอะไรออกมาก็ขายไม่ได้ราคาดี หรือ ไม่มีแหล่งขาย เงินทุนที่ให้ไปจึงถูกแปรเป็นหนี้สินแทนที่จะไปแก้จน กลับทำให้จนยิ่งขึ้น

การแก้ปัญหาความยากจนที่ถูกต้องที่สุด คือ การให้โอกาสทางการศึกษาทั้งนอกและในระบบอย่างกว้างขวางและให้เปล่า เพื่อเพิ่มศักยภาพของคนจนให้มีความสามารถช่วยตนเองเพื่อจะได้ไม่กลายเป็นคนจน หรือถูกทำให้กลายเป็นคนจน

นอกจากนี้ สาเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดความยากจนอันเป็นการทำลายสิทธิมนุษยชนด้านต่างๆข้างต้น ในทางโครงสร้าง คือ นโยบายการค้าเสรีที่ไร้กติกาที่เป็นธรรม แก่นแท้ของระบอบเศรษฐกิจเสรี คือ การหมุนงล้อของประวัติศาสตร์ให้หันกลับไปใช้หลักการ หรือ กติกาความอยู่รอดของมนุษย์ในสมัยหิน ในยุคก่อนประวัติศาสตร์ หรือ ยุคบุพกาล กติกาของสังคมในยุคนั้น คือ **ใครที่แข็งแรงกว่า ถือตะบองหินอันใดกว่า ก็สามารถใช้กำลังแย่งชิง อาหาร ทรัพย์สิน หรือ ลูกเมีย ของบุคคลที่อ่อนแอกว่าได้อย่างชอบธรรม** แก่นแท้ของระบอบเศรษฐกิจเสรี คือ การนำกติกาเศรษฐกิจ และ สังคมของมนุษย์ในสมัยหินกลับมาใช้ใหม่ โดยใช้ศัพท์แสงที่โก้หรูว่า การค้าเสรี หรือ ให้เป็นไปตามกลไกการตลาด โดยทุนที่เหนือกว่า แข็งแรงกว่า มีประสบการณ์มากกว่า สามารถเจาะตลาดเข้าไปได้อย่างเสรีในทุกชุมชนเศรษฐกิจของประเทศหนึ่งประเทศใด อย่างชนิดห้ามมิข้อจำกัดสิทธิ (ในการปล้นสดมภ์) ของทุนเหล่านี้

ลัทธิเศรษฐกิจเสรีนำมาสู่ยุคที่เรียกว่า Globalization หรือ ยุคการครอบโลก (ของทุนข้ามชาติ) ที่ได้ทำลายเส้นพรมแดนอาณาเขตระหว่างประเทศ

ยุคการครอบโลก คือ ระบบเศรษฐกิจที่ไร้พรมแดน มีเนื้อหาที่สำคัญดังนี้ คือ ตลาดที่ไร้พรมแดน (Global market) การค้าที่ไร้พรมแดน (Global trade) การลงทุนที่ไร้พรมแดน (Global investment) และวัฒนธรรมที่ไร้พรมแดน (Global culture) โดยมีเทคโนโลยีด้านโทรคมนาคมเป็นตัวช่วยทำให้ระบบนี้เป็นจริงขึ้นมาได้

นักคิด และนักปรัชญาจำนวนมากได้คิดค้นสร้างทฤษฎีทั้งทางรัฐศาสตร์ และ เศรษฐศาสตร์การเมืองขึ้นมากำหนดกติกาใหม่ให้รัฐเป็นผู้กำกับดูแล และออกกฎหมาย ขึ้นมาคุ้มครองผู้ที่อ่อนแอกว่า และจัดสรร กระจายทรัพยากรธรรมชาติ รวมทั้ง งบประมาณให้เกิดความเป็นธรรมขึ้นในสังคม เช่น ทฤษฎีสังคมนิยม หรือ รัฐสวัสดิการ หรือ แม้แต่ทฤษฎีชาตินิยม บางทฤษฎี ก็ยังไม่ยอมรับทฤษฎีเศรษฐกิจเสรีด้วยซ้ำ

แต่ระบอบ หรือ กรอบคิด ของลัทธิเศรษฐกิจเสรีได้พยายามสร้างนโยบายใหม่ หรือ คำอธิบายใหม่(โดยไม่มีทฤษฎีรองรับ) ขึ้นมาล้มล้างทฤษฎีทางรัฐศาสตร์ และ เศรษฐศาสตร์การเมือง ด้วยนโยบายต่อไปนี้ คือ

1. การเปิดเสรีทางการเงินและการค้าทั่วโลก (Trade and Finance Liberalization)

2. การหยุดการแทรกแซงและควบคุมโดยรัฐ (Deregulation)
3. การขายสิทธิและทรัพย์สินของรัฐ (Privatization)
4. มาตรการสร้างเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ (Stabilization)

นอกจากนี้ สิทธิเศรษฐกิจเสรียังได้ละเมิดสิทธิมนุษยชนขั้นมูลฐานของประเทศที่กำลังพัฒนาอย่างทั่วด้าน ความหมายของคำว่า สิทธิมนุษยชน คือ สิทธิที่ติดตัวมากับความเป็นมนุษย์ที่มีศักดิ์ศรี (UDHR) ความเป็นมนุษย์ที่มีศักดิ์ศรี (Human dignity) ซึ่งแยกไม่ออกจากความอยู่ดีกินดี (Well being) คือ การมีชีวิตอย่างมีคุณภาพด้วยการมีอาหารกินอย่างพอเพียง มีที่อยู่อาศัยพอควรแก่อัตตภาพ มีงานทำ มีการศึกษาและมีการรักษาพยาบาลเมื่อเกิดการเจ็บป่วยรวมทั้งมีเสรีภาพในทางการเมือง ความเชื่อ และศาสนา

ศักดิ์ศรีที่ติดตัวมากับความเป็นมนุษย์ข้างต้นนี้ เป็นพันธกิจของรัฐในการสนับสนุน (Promotion) ปกป้องให้ดำรงอยู่(Protection) และ ทำให้บรรลุถึงความ เป็นมนุษย์ที่มีศักดิ์ศรี (Fulfillment) การละเมิด การปล่อยปละให้มีการละเมิด การไม่ปกป้องการละเมิด หรือ การไม่ทำหน้าที่ตามพันธกิจของตนในการทำให้พลเมืองของตนมีชีวิตอย่างมีศักดิ์ศรี ถือ ว่าเป็นการบกพร่องในหน้าที่ของรัฐ (Circle of Rights, 2000)

ศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ข้างต้น หรือ สิทธิมนุษยชนข้างต้นได้รับการรับรองจากประชาคมโลก และคำปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (UDHR) กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม (ICESCR) รวมทั้งปฏิญญาและอนุสัญญาระหว่างประเทศอื่นๆอีกหลายฉบับ (ICCPR) ซึ่งประเทศส่วนใหญ่ในโลกได้ร่วมลงนามให้สัตยาบัน จึงสรุปได้ว่าสิทธิมนุษยชนมีความเป็นสากลที่ไม่มีการฉีกเว้น

สิทธิเศรษฐกิจเสรีนิยมใหม่ (Neo-Liberalism) ในยุคปัจจุบันนี้เรียกว่า ยุคทุน ครอบโลก (Globalization) ได้ใช้กลไกต่างๆในการทำลายศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ ให้กลายเป็นทาสในโรงงาน ทาสในतिकะฟ้า และทาสติดที่ดิน เพราะว่า เมื่อทำงานจนครบเดือนแล้ว ค่าจ้างที่ได้ ก็ไม่พอกับค่าใช้จ่ายในแต่ละเดือน พอทำงานครบเดือนก็ต้องวิ่งกู้เงินจากบริษัทเงินด่วน ประเภท บริษัท อีออน บริษัทแคปปิตอลโอเค ของ

นายกรัฐมนตรีทักษิณ บริษัท จีอีแคปิตอลของสหรัฐอเมริกา เพื่อมาเป็นค่าใช้จ่าย และกลายเป็นหนี้พอกพูนที่ต้องจ่ายดอกเบี้ยทบต้น เกษตรกรก็มีชีวิตที่ไม่แตกต่างกัน คือเมื่อได้ผลผลิตออกมาแล้ว ก็ไม่สามารถขายได้ในราคายุติธรรม จึงต้องกู้หนี้ยืมสินมาเป็นค่าใช้จ่าย หรือ ใช้หนี้เดิมที่กู้มาลงทุน

ในยุคทุนครอบโลก มีตัวละครใหม่ๆ เช่น บริษัทข้ามชาติ องค์กรการเงินระหว่างประเทศ ธนาคารโลก และองค์กรการเงินในเครือ และองค์กรค้าโลก ได้มีบทบาททั้งทางตรงและทางอ้อม ทั้งตั้งใจและไม่ตั้งใจในการก่อให้เกิดการละเมิดสิทธิมนุษยชนทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม ชุมชน และศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ เช่น โครงการก่อสร้างเขื่อนขนาดใหญ่ การเดินท่อแก๊ส การสร้างทางด่วน หรือ การสร้างนิคมอุตสาหกรรม ได้ก่อให้เกิดช่องว่างทางการกระจายรายได้ ช่องว่างทางชนชั้น และความยากจนอย่างทั่วถ้วนหน้า มีการละเมิดสิทธิชุมชน สิทธิของชนกลุ่มน้อย สิทธิในการรับรู้ข่าวสารโดยใช้ข้ออ้างของคำว่า การพัฒนาการเติบโตทางเศรษฐกิจ ความทันสมัย ผลประโยชน์ของชาติ หรือผลประโยชน์ของส่วนรวม ปัญหาการลิดรอนสิทธิมนุษยชนจึงลุกลามไปทั้งในประเทศที่พัฒนาแล้ว และในประเทศที่กำลังพัฒนา โดยผลลัพธ์ของการพัฒนา หรือตัวเลขการเติบโตทางเศรษฐกิจได้นำไปสู่การละเมิดสิทธิต่างๆ ข้างต้น

สิทธิเศรษฐกิจเสรีได้นำไปสู่การผูกขาดข่าวสาร เงินทุน การลงทุน การตลาด เทคโนโลยี และก่อให้เกิดการละเมิดสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมในด้านต่างๆ รวมทั้งการไม่เคารพศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ ดังที่กล่าวมาแล้ว

บทที่ 11

ระบบทุนครอบโลกสร้างความยากจน

นาย Kofi Annan เลขาธิการองค์การสหประชาชาติ ได้กล่าวว่า

“การครอบโลก (Globalization) ซึ่งอ้างว่ามีคุณหันต์ ต่อโลก ยังไม่ได้ให้คำตอบกับปัญหาการว่างงานของคนอีกจำนวนมากมายมหาศาล และ การกระจายรายได้ที่เป็นธรรม คุณประโยชน์ของการครอบโลก ซึ่งแสดงออกทางการเชื่อมสังคม และ ระบบเศรษฐกิจให้เล็กลงและเชื่อมโยงกัน จะต้องจัดสรรกระจายความมั่งคั่งที่ได้รับ ให้ยุติธรรมมากขึ้นระหว่างประเทศอุตสาหกรรม และ ประเทศกำลังพัฒนา” (AFP, Dec.6,99)

คำพูดของนาย Kofi ได้ชี้ว่า ยุคทุนครอบโลก ซึ่งเป็นผลพวง หรือ ผลผลิตของลัทธิเสรีนิยมใหม่ นั้นมิใช่คำตอบของการพัฒนาเศรษฐกิจในการลดช่องว่างทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศอุตสาหกรรม และประเทศกำลังพัฒนา การค้าเสรีซึ่งเป็นนโยบายของลัทธิเสรีนิยมใหม่ และนำมาสู่ยุคทุนครอบโลกในศตวรรษนี้นั้น ได้ก่อให้เกิดช่องว่างทางเศรษฐกิจมากยิ่งขึ้น และผลลัพท์ในเชิงบวกก็ไม่ได้กระจายออกไปถึงประเทศกำลังพัฒนา

บทบาทของอุดมการณ์เสรีนิยมใหม่ได้ก้าวเข้ามาเป็นอุดมการณ์หลักที่ประเทศทั่วโลกยึดถือเป็นสรณะเพียงหนึ่งเดียว โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อค่ายสังคมนิยมโซเวียตพังทลายลงด้วยฝีมือของบรรดาข้าราชการรุ่นใหม่ที่มีการศึกษาดีกว่ามวลชน พวกเขาเป็นผลพวงของระบบการศึกษาอย่างให้เปล่าและทั่วถึงของระบอบสังคมนิยม ข้าราชการเหล่านี้กลายเป็นอภิสิทธิ์ชนชั้นใหม่ที่ต้องการนำระบอบกรรมสิทธิ์ส่วนบุคคลกลับเข้ามาใช้ใหม่ เพราะตนเองเป็นกลุ่มที่ครองอำนาจรัฐและสามารถฉกฉวยทรัพย์สินของรัฐ หรือ ของสาธารณชนมาเป็นทรัพย์สินส่วนตัวได้ และการปฏิวัติทางเทคโนโลยี สารสนเทศ(Information Technology-IT) ได้เป็นส่วนเสริมให้อุดมการณ์นี้ขยายตัวมาจนกลายเป็นระบอบ**ทุนครอบโลก** (globalization) อย่างเบ็ดเสร็จทั้งทางด้านทุนการเงิน ซึ่งมีองค์การการเงินระหว่างประเทศ (IMF) และ World Bank เป็นผู้กำกับ และกำหนดกติกา ส่วนด้านการค้า ก็มีองค์การการค้าโลก (World Trade

Organization-WTO) เป็นผู้กำกับและกำหนดกติกา โดยมีกลุ่มประเทศอุตสาหกรรมโลกที่หนึ่ง หรือ ประเทศเหนือ ที่ประกอบด้วยกลุ่มประเทศ G 7 เป็นผู้ชักใยอยู่หลัง โดยทำหน้าที่เพื่อผลประโยชน์ของกลุ่มบริษัทข้ามชาติ (Transnational Corporations-TNCs)

นาย Teddy Goldsmith ผู้ก่อตั้งนิตยสาร The Ecologist และเป็นผู้ได้รับรางวัล The Right Livelihood Award ได้กล่าวไว้ว่า

“บริษัทข้ามชาติผู้ควบคุมเศรษฐกิจโลกในทุกวันนี้กำลังทำงานอย่างหนักเพื่อที่จะได้ครอบงำโลกอย่างเบ็ดเสร็จ โดยได้สร้างหลักประกันที่จะไม่ให้มีอะไรมาขัดขวางผลประโยชน์ระยะสั้นของตน ดังนั้น ภาระเร่งด่วนของเราในวันนี้ คือ การสร้างกลไกมาควบคุมให้กิจกรรมทางธุรกิจทุกประเภทให้เสรี แต่มาอยู่ภายใต้การควบคุมของกลไกระบบประชาธิปไตย” (Korten,1996,) คำพูดของนาย Goldsmith ผู้ได้รับรางวัลที่เรียกว่าเป็นรางวัลโนเบล ภาคประชาชน ได้ตอกย้ำภาวะเศรษฐกิจโลกข้างต้นว่า อยู่ในกำมือของบริษัทข้ามชาติที่เป็นผู้สร้างและกำกับกติกาของลัทธิเสรีนิยมใหม่

ระบบการค้าเสรีทำให้เกิดความยากจนจึงเป็นผู้ละเมิดสิทธิมนุษยชน

ข้อตกลงการค้าเสรีที่ละเมิดสิทธิมนุษยชน

เมื่อ วันที่ 15-16 กันยายน ที่ผ่านมานี้ คณะกรรมการสภาวิจัยแห่งชาติ สาขา นิติศาสตร์ได้ร่วมกับกระทรวงยุติธรรม จัดการประชุมนิติศาสตร์แห่งชาติครั้งที่ 4 เรื่อง “มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการเจรจาเขตการค้าเสรี” ที่ ศูนย์ประชุมสหประชาชาติ

การจัดประชุมนี้ดูเหมือนเป็นความพยายามของภาครัฐที่ถูกวิพากษ์วิจารณ์อย่างหนักในการรีบเร่งทำข้อตกลงแบบทวิภาคีโดยมองแต่ภาคเศรษฐกิจที่จะได้ประโยชน์ แต่ไม่มีมาตรการป้องกัน ปกป้อง และรองรับกลุ่มที่จะถูกผลกระทบ เช่นเกษตรกรไร้ที่ดินและหัวหอม หรือ ชาวสวนผลไม้ที่ราคาตกต่ำเพราะถูกผลไม้จีนท่วมตลาด ซึ่งมีจำนวนหลายหมื่นครอบครัว เป็นต้น

ในการนี้ข้อตกลง FTA กับของออสเตรเลีย ก็มีเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนม 1 แสนครอบครัว และโคนเนื้ออีกกว่า 1.5 ล้านครอบครัวที่จะถูกผลกระทบและต้องเลิก

ประกอบอาชีพไปในระยะยาว โดยที่หลังจากการลงนามเพียง 1 ปี อัตราการนำเข้าสินค้าเกษตรจากออสเตรเลีย โดยเฉพาะด้าน ผลผลิตจากนมเพิ่มขึ้นร้อยละ 57

การนำเสนอของนักนิติศาสตร์ในการสนมนานี้ฟังแล้วก็วังเวง เพราะยังขาดการคำนึงถึงผลกระทบ ต่อภาค เศรษฐกิจที่อ่อนแอ ขาดการนำเสนอ ยุทธศาสตร์การต่อรอง และขาดการคำนึงถึงอธิปไตยของชาติ ที่ต้องแก้ไขกฎหมายหลายฉบับ ขาดการนำเสนอกระบวนการที่โปร่งใสและการมีส่วนร่วม อย่างกว้างขวางทุกภาค การผลิตทั่วประเทศ เป็นต้น

ในการทำข้อตกลงระหว่างประเทศ หรือ การกำหนดแผนพัฒนาเศรษฐกิจของชาติ จะมองแต่เพียงภาพรวม หรือ ตัวเลขที่เพิ่มขึ้นในเชิงปริมาณเพียงด้านเดียว เช่น อัตราเติบโตของ จีดีพี หรือ ตัวเลขการค้าที่เพิ่มขึ้น การจ้างงานที่เพิ่มขึ้น แต่ไม่ได้รับค่าแรงและสวัสดิการที่เป็นธรรม นั้นขัดกับหลักการและกรอบคิดด้านสิทธิมนุษยชนอย่างสิ้นเชิง

กรอบคิดสิทธิมนุษยชนให้ความสำคัญชีวิตทุกชีวิต อาชีพทุกอาชีพอย่างเท่าเทียมกัน และทดแทนกันไม่ได้ ไม่เหมือน อย่างที่นักเศรษฐศาสตร์มองว่า จำเป็นต้องได้อย่างเสียอย่าง (TRADE OFF)

ชีวิตของเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนม จำนวนล้านครอบครัว และชาวไร่กระเทียม และหัวหอม อีกหลายหมื่นครอบครัวจะไป แลก หรือทดแทนกับตัวเลขการเติบโตของธุรกิจโทรคมนาคม หรือ ชิ้นส่วนรถยนต์ หรือ สิ่งทอไม่ได้ นอกจากจะมี มาตรการดาบ้ายคุ้มครองทางสังคมมารองรับอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น การหาตลาดใหม่ ให้การฝึกอาชีพใหม่ให้ เป็นต้น

สิทธิมนุษยชนที่สำคัญที่สุด โดยได้รับการรับรองตามกฎหมายสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศทุกฉบับ และเป็นต้นตอที่ นำไปสู่การละเมิดสิทธิอื่นๆ คือ สิทธิในการทำงาน

สิทธินี้ขยายความถึงสิทธิในการประกอบอาชีพ การมีที่ทำกิน การมีตลาดขายสินค้า และการได้รับราคาที่เป็นธรรม ในผลผลิต และการขายแรงงานของตน

การสูญเสียอาชีพของชาวไร่กระเทียมและหัวหอม และเกษตรกรโคนมและโคนเื้อ ถือว่า เป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน ข้อนี้ การล้มละลายของร้านโชวห่วย การที่พ่อค้า

แม้ค้าใน ตลาดสด หมาดอาชีพ ขายของไม่ได้ ที่เกิดจากการเปิดเสรี ให้ร้านค้า ปลักยักษ์ เข้ามาเปิดใจกลางเมือง หรือ เปิดชนกับตลาดสดที่ถูกรัฐทอดทิ้งไม่จัดสรรงบประมาณให้ปรับปรุง ให้ทันสมัย จึงเป็นการละเมิดสิทธิการมีงานทำ ซึ่งเป็นสิทธิมนุษยชนที่สำคัญที่สุด

สิทธิมนุษยชน คือ สิทธิในชีวิต การทำลายชีวิต เป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน และละเมิดกฎหมายของทุกสังคม สิ่งที่ทำให้ชีวิตดำรงอยู่ได้ คือ ปัจจัยในการดำรงชีวิต อันได้แก่ ที่อยู่อาศัย ยาและการรักษาพยาบาล การมีงานทำ และมีโอกาสศึกษา

ในการเจรจา เอฟทีเอ ไทยและสหรัฐารอบที่สามที่พญาเมือเร็วๆ นี้ นางบาร์บารา ไวเซล ผู้แทนเจรจาของสหรัฐฯ ยืนยันว่า ประเด็นเรื่องทรัพย์สินทาง ปัญญาจะเอาออกจากการเจรจาไม่ได้ ด้วยเหตุผลว่าเพื่อดึงดูดการลงทุนทางตรงจาก ต่างประเทศ

นอกจากนี้ สหรัฐฯยังเป็นศูนย์กลางในการวิจัยและพัฒนาทั้งด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและด้านบันเทิงหากว่าไม่มีการคุ้มครองด้านทรัพย์สินทางปัญญาอย่างเข้มแข็ง สหรัฐฯก็ไม่อาจจะดึงดูดให้เกิดการวิจัยและพัฒนา (บางกอกโพสต์ 9 เมษายน 48)

ในขณะเดียวกัน นายนิธย์ พิบูลย์สงคราม ตัวแทนเจรจาฝ่ายไทยได้เปิดเผยว่า ทั้งสองฝ่ายได้แลกเปลี่ยนทัศนะในด้านการเปิดเสรีด้านการลงทุนด้านเหมืองแร่ และการคุ้มครองการลงทุนของต่างชาติผ่านระบบอนุญาโตตุลาการในกรณีที่มีความขัดแย้ง โดยที่สหรัฐฯยอมที่จะเปิดตลาดด้านไก่ต้ม ลีนจี มังคุด ลำไย มะม่วง เงาะ และสับปะรด การเปิดเจรจา เอฟทีเอ ไทย-สหรัฐฯ นี้ ทางกรรมาธิการต่างประเทศของวุฒิสภา ซึ่งมีวุฒิสมาชิก **โกศลศักดิ์ ชูณหวิน** เป็นประธาน และ กรรมาธิการพัฒนาสังคมและความ มั่นคงของมนุษย์ ซึ่งมี วุฒิสมาชิกนายแพทย์ **นิรันดร์ พิทักษ์วัชร**เป็นประธานได้ แสดงความเห็นคัดค้าน และยังข้อเสียเปรียบมากมาย โดยเฉพาะประเด็นที่ประเทศ ไทยอาจจะต้องแก้ไขกฎหมายอีกหลายฉบับตามมา และบางประเด็นก็อาจจะละเมิด อธิปไตยทางด้านอำนาจอตุลาการของไทย เช่น การใช้ระบบอนุญาโตตุลาการมาเป็น ผู้ตัดสินความขัดแย้งระหว่างรัฐและบริษัทเอกชนแทนระบบตุลาการ

ระบอบการปกครองทุกระบอบล้วนกำหนดให้อำนาจรัฐเป็นอำนาจสูงสุดใน อาณาเขตดินแดนของประเทศทั้งสิ้น

อันที่จริงประเทศไทยเป็นสมาชิกขององค์การการค้าโลก ซึ่งต้องดำเนิน

นโยบายการค้าเสรีตามกรอบกติกาขององค์การค้าโลกอยู่แล้ว การทำข้อตกลงการค้าเสรีกับประเทศมหาอำนาจซึ่งมีอำนาจต่อรองสูงกว่านั้นแม้แต่ประเทศไทยจะเสียเปรียบสิ่งที่ได้มากับสิ่งที่จะต้องแลกนั้นไม่คุ้มค่าอย่างยิ่งเสมือนกับการเอาทองคำไปแลกเกลือ เช่น ประเด็นข้างต้นในเรื่องการเปิดตลาดผลไม้ซึ่งมีมูลค่าจับจ้อย เพื่อแลกกับสูญเสียอำนาจตุลาการ และ การฟ้องเรียกค่าเสียหายจากรัฐในเรื่องการคุ้มครองการลงทุน

ในเรื่องการคุ้มครองการลงทุนประเทศไทยควรจะศึกษาบทเรียนข้อตกลงนาฟต้า หรือข้อตกลงเขตการค้าเสรีของทวีปอเมริกาเหนือ ระหว่างสหรัฐฯ เม็กซิโก และแคนาดา ซึ่งตีความการคุ้มครองการลงทุน หมายถึงการห้ามการยึดหรือริบกิจการโดยรัฐทั้งทางตรงและทางอ้อม

การยึดหรือริบกิจการโดยรัฐทางตรงนั้นสูญพันธุ์ไปจากโลกนานแล้ว ประเด็นที่เหลืออยู่ คือ การริบหรือยึดกิจการโดยรัฐทางอ้อม (Indirect expropriation) ในสัญญา NAFTA ได้เปิดช่องให้ตีความได้อย่างกว้างขวาง เป็นการลิดรอนจำกัดอำนาจของรัฐไม่ให้ปกป้องคุ้มครองผลประโยชน์ของสาธารณะ เช่น การห้ามการลงทุนในพื้นที่อนุรักษ์ เขตป่าสงวน หรือ อุทยานแห่งชาติ หรือในเขตที่ชุมชนคัดค้าน ก็อาจจะเข้าข่ายการริบหรือยึดกิจการโดยรัฐทางอ้อม

การปกป้องคุ้มครองผลประโยชน์ของสาธารณะสามารถถูกตีความได้ว่าเป็นการริบหรือยึดกิจการโดยรัฐทางอ้อม ซึ่งเอกชนสามารถฟ้องร้องอนุญาโตตุลาการเพื่อเรียกร้องความเสียหายได้อย่างไม่จำกัดจากรัฐได้ เช่น การประเมินความสูญเสียรายได้ในอนาคตข้างหน้า 50-100 ปี แล้วคิดเป็นมูลค่าความเสียหายที่รัฐต้องชดเชย ประเทศไทยอาจจะถูกฟ้องล้มละลายเอาได้ง่ายๆ อย่าได้ประมาท

นอกจากนี้แม้กระทั่ง ความตั้งใจ หรือ การมีแผนจะเข้ามาลงทุน ก็ตีความว่าเป็นการลงทุนแล้ว ถ้าหากว่าถูกกีดกันก็สามารถฟ้องร้องเรียกค่าเสียหายจากรัฐได้ เช่นเดียวกัน

ในด้านทรัพย์สินทางปัญญา ซึ่ง นางบาร์บารา ไวเซล ผู้แทนเจรจาของสหรัฐฯ ยืนยันอย่างเด็ดขาดว่าประเด็นเรื่องทรัพย์สินทางปัญญาจะเอาออกจากการเจรจาไม่ได้ นั้น ถ้าหากว่าประเทศไทยยอมรับไม่ยอมรับประเด็นนี้ ออกจากการเจรจา ผลเสียหาย

ที่จะตามมาต่อผลประโยชน์ของประเทศ ต่อ เกษตรกร และผู้ป่วยจะมียาอย่างมหาศาล และต้องกลายเป็นลูกไล่ตลอดกาล โดยที่สหรัฐฯ เรียกร้องดังนี้

1. ให้ขยายการคุ้มครองลิขสิทธิ์จากปัจจุบัน 50 ปี หลังจากเจ้าของผลงาน เสียชีวิต เป็น 70 ปี
2. ให้ขยายการคุ้มครองสิทธิบัตรให้ครอบคลุมสิ่งมีชีวิตทุกประเภท ทั้งพืช สัตว์ และจุลินทรีย์
3. ให้ประเทศคู่เจรจาเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองพันธุ์พืชใหม่ (UPOV 1991)
4. การคุ้มครองเครื่องหมายการค้าให้รวมถึงสิ่งที่จับต้องไม่ได้ เช่น กลิ่น สี เสียง
5. ให้เข้าร่วมในสนธิสัญญาว่าด้วยความร่วมมือทางสิทธิบัตร (Patent Co-operation Treaty-PCT) ซึ่งกำหนดให้หน่วยงานสิทธิบัตรของประเทศที่พัฒนาแล้วเป็นผู้รับคำขอจดสิทธิบัตร ตรวจสอบ และอนุมัติ โดยมีผลบังคับในประเทศที่กำลังพัฒนาได้เลย ไม่ต้องมาขอจดใหม่อีกครั้งหนึ่ง

รายละเอียดของข้อตกลงนี้ยังมีอีกมากมาย แต่เฉพาะ 5 ข้อนี้ ประเทศกำลังพัฒนาก็ต้องเป็นลูกไล่จ่ายค่าหัวคิวไปแทบจะตลอดชาติแล้ว เพราะว่าร้อยละ 97 ของเจ้าของสิทธิบัตร เครื่องหมายการค้า และลิขสิทธิ์ ล้วนคือประเทศที่พัฒนาแล้วทั้งสิ้น ปัญหาเรื่องเรื่องทรัพย์สินทางปัญญามีข้ออยู่ที่จ่ายหรือไม่จ่ายคุ้มครองหรือไม่คุ้มครอง แต่ประเด็นที่แท้ คือ “ความยุติธรรม และเงื่อนไขที่เหมาะสมเป็นธรรม ไม่ผูกขาดค่ากำไรเกินควร”

ประเด็นการคุ้มครองลิขสิทธิ์ จาก 50 ปีหลังเจ้าของผลงานเสียชีวิต ก็ถือว่านานเกินไปแล้ว แต่ยังขยายเป็น 70 ปี อีก ซึ่งเป็นการผูกขาดความรู้ กีดกันการถ่ายทอดวิชาการ และวัฒนธรรม ทำให้เกิดการผูกขาดการค้าและการค้ากำไรเกินควร ทำให้เกิดช่องว่างและความแตกต่างในโลก ซึ่งนำไปสู่ความขัดแย้ง ความไม่เข้าใจ และสงครามในที่สุด

ในเรื่องสิทธิบัตรยา ก็ต้องการให้ขยายเวลาการคุ้มครองออกไปอีก 5 ปี จาก 20 ปีในกรณีที่มีการขอจดได้รับอนุมัติซ้ำ นอกจากนี้ยังไม่มีบทลงโทษการนำสูตรยาเก่ามาผสมแล้วจดเป็นยาใหม่ โดยไม่ได้อธิบายค้นคว้าขึ้นใหม่ ก็จะได้รับ การคุ้มครองต่ออีก 20 ,

ปี ทำให้เกิดการผูกขาดยา และราคายาแพงไปตลอด และทำให้ประเทศกำลังพัฒนาไม่สามารถพึ่งตนเองได้

การคุ้มครองสิทธิบัตรให้ครอบคลุมสิ่งมีชีวิตทุกประเภท ทั้งพืช สัตว์ และจุลินทรีย์นั้น ไม่มีการระบุถึงแหล่งที่มาของพันธุ์พืช และจุลินทรีย์ซึ่งส่วนใหญ่อยู่ในป่าเขตร้อนในประเทศกำลังพัฒนา ซึ่งประเทศเจ้าของแหล่งที่มาควรจะต้องได้รับส่วนแบ่งจากค่าสิทธิบัตรอย่างเท่าเทียมกับผู้จดสิทธิบัตรนั้นด้วยเสมอไปมิฉะนั้นก็จะเกิดการปล้นหรือขโมยพันธุ์กรรม หรือ พันธุ์พืช เช่น กรณีข้าวหอมมะลิ เป้าน้อย กวาวเครือ และจุลินทรีย์อีกหลายพันธุ์ชนิดที่ถูกขโมยไปแล้ว

หากประเทศไทยเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองพันธุ์พืชใหม่ (UPOV 1991) ก็จะต้องแก้ไขกฎหมาย พ.ร.บ. คุ้มครองพันธุ์พืช พ.ศ. 2542 ซึ่งคุ้มครองพันธุ์พืชพื้นเมืองของไทย และของชุมชน เพราะว่า UPOV 1991 คุ้มครองเฉพาะพันธุ์พืชใหม่ แต่ไม่คุ้มครองพันธุ์พืชพื้นเมือง

ถ้าตีความกันแบบชาวบ้านก็คือ การอนุญาตให้ปล้นหรือขโมยพันธุ์พื้นเมืองได้อย่างชอบธรรม

ประเด็นการคุ้มครองเครื่องหมายการค้าให้รวมถึงสิ่งที่จับต้องไม่ได้ เช่น กลิ่น สี เสียง ซึ่งต่อไปการหายใจเอาอ็อกซิเจนก็ต้องจ่ายค่าสิทธิบัตรเพราะว่าฝรั่งเป็นผู้ค้นพบสูตร เอช 2 โอ ทุกวันนี้ซีดีเพลงต่างๆที่นำไปเปิดทางวิทยุ หรือ ตามตู้คาราโอเกะก็ต้องจ่ายเงิน ทั้งๆที่ค่าลิขสิทธิ์ก็ได้บวกอยู่ในแผ่นแล้ว เรื่องซอฟต์แวร์ ก็เช่นเดียวกัน

พ.ร.บ. ลิขสิทธิ์ เป็นพ.ร.บ. ใจ เหมือน UPOV 1991 ที่อนุญาตให้ “ปล้น” ได้อย่างถูกต้องตามกฎหมาย ต่อโปรแกรมแท็กซี่ที่นำมาบริการหากินหารายได้ก็ต้องจ่ายค่า “ลิขสิทธิ์” การออกแบบรถ และค่าสิทธิบัตรของเครื่องยนต์ เช่นเดียวกับเรื่องซีดีเพลงและซอฟต์แวร์ ที่อ้างว่าห้ามนำสินค้าไปทำให้เกิดรายได้

ประเด็นต่างๆที่ไม่เป็นธรรมข้างต้น ประเทศไทยไม่ได้ประโยชน์หรือได้ไม่คุ้มเสีย แต่อาจจะมีกลุ่มธุรกิจบางกลุ่มจำนวนไม่กี่รายที่ได้ประโยชน์จากข้อตกลงเขตการค้าเสรีกับสหรัฐที่กำลังเจรจากันอยู่ แต่ในภาพรวมของผลประโยชน์ของชาติของแผ่นดินของประชาชนส่วนใหญ่แล้ว ได้ไม่คุ้มเสีย และไม่มีความจำเป็นต้องเจรจาต่อในขณะนี้

รัฐบาลควรจะยกเลิกการเจรจา หรือ ยึดกรอบเวลาออกไปก่อนสัก 5-10 ปีรอให้ประเทศไทยมีความพร้อมมากกว่านี้ ในขณะที่ เราเป็นสมาชิกองค์การค้าโลก และเปิดเสรีมากพอแล้ว ถ้าเปิดมากไปกว่านี้ ประเทศก็จะมีอะไรเหลือ คนทั้งชาติต้องทำงานมาจ่าย “ส่วย” ที่ถูกต้องตามกฎหมายของการค้าเสรีในรูปของ ค่า ลิขสิทธิ์ สิทธิบัตร เครื่องหมายการค้า แพรนไฮส์

รวมทั้งค่า “หัวคิว” อื่นๆ เช่น ค่าแรกเข้า หรือค่าธรรมเนียมนำสินค้าเข้า ขยายในห้างค้าปลีกยักษ์ และศูนย์การค้า ค่าแบ่งรายได้ของพ่อค้า แม่ค้า และเกษตรกรที่นำสินค้าเข้าไปขาย หรือเข้าไปขายอาหารในห้างเหล่านี้

การลงทุนของต่างประเทศ สิ่งที่ประเทศไทยได้คือแรงงาน “ขยันอด” ที่รายได้ไม่เพียงพอต่อรายจ่ายในแต่ละเดือน ทำงานจบเดือนก็ยังต้องกู้เงินมาเพื่อเสริมค่าใช้จ่ายที่ค่าแรงไม่พอใช้

ทางวุฒิสภาก็ควรจะยับยั้งเพราะว่าต้องแก้กฎหมายหลายฉบับ รัฐจะละเมิดรัฐธรรมนูญเดินหน้าโดยไม่ผ่านวุฒิสภาไม่ได้

ภาคประชาสังคมก็ต้องร่วมกันคัดค้านและกดดันไม่ให้มีการเจรจาต่อไป รวมทั้งเรียกร้องให้เปิดเผยรายละเอียดทุกข้อ และให้มีการลงประชามติ ก่อนจะลงนาม เพื่อให้เกิดความยั่งยืนของประเทศ

ประเด็นเรื่องการขจัดอุปสรรคที่มีไช่ภาษี โดยเฉพาะในกรณีมาตรการด้านสุขอนามัยและสุขอนามัยพืชซึ่งในรายงานการศึกษาได้ระบุถึงปัญหาการที่สินค้าส่งออก ผัก ผลไม้ และอาหารทะเลของไทย ถูกสหรัฐฯกักถึง 1,340 ครั้งในปี 2001 ทำให้เกิดปัญหาความยากจนในภาคเกษตรอย่างรุนแรง จากการใช้มาตรการด้านสุขอนามัยและสุขอนามัยพืช (Sanitary and Phytosanitary Measures : SPS)

ผลประโยชน์จากตลาดเมล็ดพันธุ์พืชและสัตว์

เป้าหมายของบริษัทข้ามชาติสหรัฐฯเพื่อครอบครองผลประโยชน์มหาศาลในประเทศไทยคือการเข้ามาครอบครองตลาดเมล็ดพันธุ์ที่ปัจจุบันรัฐบาลเป็นผู้ผลิตและเมล็ดพันธุ์ส่วนที่เกษตรกรปลูกแล้วเก็บรักษาพันธุ์เอาไว้ปลูกต่อ(Farm save seed)เป็นประการสำคัญ โดยที่นอกเหนือจากข้าวโพด ถั่วเหลือง ข้าว ซึ่งได้แสดงไว้ในตารางแล้ว

พันธุ์พืชอื่นๆ เช่น ฝ้าย มะละกอ ตลอดจนพืชอีกหลายชนิดที่มีการปลูกในประเทศไทย ก็อยู่ในความสนใจของบริษัทข้ามชาติได้ ตัวอย่างเช่น เมื่อปี 2540 ผู้บริหารของบริษัท มอนซานโต้มีแผนที่จะท่าตลาดเมล็ดพันธุ์ฝ้ายโดยตั้งเป้าที่จะขายเมล็ดพันธุ์ฝ้ายให้ได้ มูลค่าสูงถึง 1,800 ล้านบาท เป็นต้น

- หากรัฐบาลสหรัฐประสบผลสำเร็จในการผลักดันให้รัฐบาลไทยปลูก พืชจีเอ็มโอภายใต้ข้อตกลงเขตการค้าเสรี คาดว่าบริษัทจะได้รับผลประโยชน์มหาศาลในช่วง 5-10 ปีแรก 32,000 ล้านบาท และอาจสูงมากกว่า 75,000 ล้านบาทภายใน 1-2 ทศวรรษข้างหน้า

อย่างไรก็ตามการประเมินผลกระทบจากการพิจารณาแค่ตลาดเมล็ดพันธุ์นั้น ไม่สามารถสะท้อนผลกระทบที่มีต่อประเทศได้ ทั้งนี้เนื่องจากการที่บริษัทข้ามชาติ สามารถควบคุมผูกขาดเมล็ดพันธุ์ที่เกษตรกรปลูก เท่ากับต่างประเทศสามารถกำหนด มาตรการของระบบการเกษตรและการผลิตอาหารของประเทศเอาไว้ในมือได้ทั้งหมด ยกตัวอย่างง่ายๆซึ่งเกิดขึ้นแล้วคือการที่เมล็ดพันธุ์จีเอ็มโอ 2 ใน 3 ของโลกนั้นถูก สร้างขึ้นเพื่อให้เกษตรกรต้องฉีดสารเคมีปราบศัตรูพืชเฉพาะยี่ห้อที่บริษัทที่เป็น เจ้าของพันธุ์พืชนั้นกำหนด เป็นต้น

- กรณีการผลักดันระบบสิทธิบัตรในสิ่งมีชีวิตหรือการผลักดันให้ประเทศไทยเข้าเป็นภาคีของสหภาพเพื่อคุ้มครองพันธุ์พืชใหม่เพื่อให้ยอมรับกฎหมาย UPOV 1991 (26) เท่ากับรัฐบาลยอมรับให้มีการแก้ไขกฎหมายภายใน เพื่อบังคับไม่ให้เกษตรกรเก็บรักษาเมล็ดพันธุ์และแลกเปลี่ยนพันธุ์พืช ระหว่างกัน การยอมรับสิ่งนี้ถือว่าการละเมิดสิทธิขั้นพื้นฐานของ เกษตรกรและชุมชนท้องถิ่นที่ถูกตราไว้ในรัฐธรรมนูญ ภาคเกษตรของไทย จะล้มละลาย และความยากจน หนี้สินของเกษตรกรจะเพิ่มขึ้นอย่างทวีคูณ

ความหลงเชื่อผิดๆในเรื่องนโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจ ซึ่งมีเป้าหมายที่ การลดปัญหาความยากจน หรือ ยกระดับความอยู่ดีกินดีในทุกด้าน

ต้องไม่ลืมบทเรียนจากการพัฒนาเศรษฐกิจที่นำไปสู่วิกฤติเศรษฐกิจครั้งใหญ่เมื่อปี 1997 โดยการวัดความเจริญที่อัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจซึ่งมีตัวเลขดังนี้ *

อัตราการเติบโตของจีดีพี

Thailand	1990-1995	9	91	92	93	94	95	96
GDP growth	9.0	11.6	8.1	8.2	8.5	8.9	8.7	5.5

อัตราการเติบโตของการส่งออก*

Thailand	1990-1995	90	91	92	93	94	95	96
Export	18.9	14.9	23.2	14.2	13.2	22.7	25.1	-1.3

อัตราการเติบโตของลงทุนของต่างประเทศ*

Thailand	1990-1995	90	91	92	93	94	95	96
	74,908	9,100	11,760	9,474	10,500	12,166	21,908	19,486

แม้ว่าตัวชี้วัดข้างต้นทุกตัวตามบรรทัดฐานของกรอบคิดการพัฒนาเศรษฐกิจตามแนวทางของธนาคารโลกหรือ ตามแนวทางของลัทธิเสรีนิยมใหม่ จะดูสวยงาม คือเติบโตอย่างสม่ำเสมอเพิ่มขึ้นเกือบทุกปี แต่ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกลับเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนดังนี้

จากตัวเลขของสำนักงานสถิติแห่งชาติปี พ.ศ. 2539 และ 2542 ประมวลผลโดยกองประเมินผลการพัฒนา สศช. โดยได้สำรวจภาวะเศรษฐกิจสังคมของครัวเรือนได้ตัวเลขออกมาว่ารายได้เฉลี่ยของคนไทยทั้งประเทศคือ 3,508 บาทต่อคนต่อเดือน ซึ่งต่ำกว่าค่าแรงขั้นต่ำ คือ 3,990-4,950 บาทต่อเดือน ผู้ที่มีรายได้ต่ำกว่ารายได้เฉลี่ยนี้จัดว่าเป็นคนจน

จากเกณฑ์ที่สำนักงานสถิติแห่งชาติใช้วัดนี้ ร้อยละ 80 ของประเทศหรือ ประมาณ 50 ล้านคน คือคนจนตามเกณฑ์นี้

บทที่ 12

ภาระหนี้สินของเกษตรกร คือตัวชี้วัดการละเมิดสิทธิมนุษยชน

ข้อมูลจากสำนักงานวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตร ระบุว่า ในปี 2543 เกษตรกรจำนวน 3.4 ล้านครอบครัว มีหนี้สินทั้งในระบบและนอกระบบครอบครัวละ 37,231 บาท

หนี้ที่เกษตรกรเป็นลูกหนี้นาการเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (อ.ก.ส.) ณ วันที่ 31 มีนาคม 2544 มียอดเงินให้สินเชื่อคงเหลือ เป็นจำนวน 259,080 ล้านบาท

สำนักงานสถิติแห่งชาติ สํารวจพบว่า ในปี 2541 ครัวเรือนทั่วประเทศมีหนี้สินโดยเฉลี่ยประมาณ 69,674 บาทต่อครัวเรือน หนี้สินนี้ร้อยละ 60.7 หรือ 42,315 บาท กูมาเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในครัวเรือน

ส่วนครัวเรือนในเขตกรุงเทพฯและปริมณฑลมีหนี้สินเฉลี่ยประมาณ 131,740 บาทต่อครัวเรือน ซึ่งคิดเป็น 2 เท่าของหนี้สินของครัวเรือนในภาคอื่นๆ (วิทยาการ เชียงกูล, 2544)

ช่องว่างรายได้ในประเทศไทย ปี 2543

- คนรวยร้อยละ 20 ของผู้มีรายได้สูงสุดมีส่วนในความมั่งคั่งร้อยละ 56.8
- คนจนที่สุดร้อยละ 20 มีสัดส่วนในรายได้ เพียงร้อยละ 4 ของประเทศ
- ไทยติดอันดับ 6 ของประเทศที่มีช่องว่างการกระจายรายได้มากที่สุด
- ร้อยละ 21.8 ของคนจนมีรายได้เดือนละ 1000 บาท หรือ วันละ 33 บาท
- ได้ประโยชน์จากการลงทุนของภาครัฐใน 100 บาท เพียง 1.60 บาท (1.6%)
- ได้ประโยชน์จากการลงทุนของภาคเอกชนใน 100 บาท เพียง 70 สตางค์
- ได้ประโยชน์จากการส่งออกสินค้าใน 100 บาท เพียง 2.70 บาท
- ได้ประโยชน์จากการส่งออกสินค้าเกษตรและอาหารใน 100 บาท เพียง 7.40 บาท
- ได้ประโยชน์จากการส่งออกข้าวใน 100 บาท เพียง 13.20 บาท
- ได้ประโยชน์จากการส่งออกผลไม้ 100 บาท เพียง 10.50 บาท
- ได้ประโยชน์จากการส่งออกยางพารา ใน 100 บาท เพียง 12 บาท
- ได้ประโยชน์จากการส่งออกอาหารทะเล ใน 100 บาท เพียง 9.70 บาท

- ได้ประโยชน์จากการส่งออกมันสำปะหลังใน 100 บาท เพียง 9.70 บาท
TDRi report 2544

การละเมิดสิทธิเด็กด้านการศึกษา

รายงานของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ระบุว่า ในปี 2543 ประเมินว่าเด็กไทยก่อนวัยเรียนและเด็กวัยเรียนชั้นประถม อยู่ในอัตราเสี่ยงต่อภาวะการขาดสารอาหารถึงร้อยละ 5.3 ล้านคนจากจำนวน 8 ล้านคน หรือร้อยละ 64.5 ของเด็กวัยเรียนนี้ ส่วนรายงานขององค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ(FAO) รายงานเมื่อเดือน พฤศจิกายน 2543 ว่า ไทยอยู่ในกลุ่มประเทศกำลังพัฒนาหนึ่งใน 38 ประเทศ ซึ่งมีปัญหาประชากรมีภาวะขาดแคลนอาหารสูง ทั้งๆที่ไทยเป็นประเทศผู้ส่งออกอาหารที่สำคัญของโลก

รายงานสถิติการศึกษาของประเทศไทย 2542 โดย สกศ ระบุว่า สถิติที่นักเรียนที่เข้าเรียนประถมจนถึงมัธยมปลายมีเพียงร้อยละ 43.69 อีกร้อยละ 56.1 ต้องออกกลางคัน เด็กวัย 12-17 ปีที่ยังไม่ได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี มีถึง 1.7 ล้านคน หากนับรวมคนอายุ 18-59 ปีที่เรียนไม่ครบ 12 ปี มีมากถึง 31.9 ล้านคน

ส่วนรายงานของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ปี 2542-43 ระบุว่า ประชากรอายุ 13-24 ปี ที่ไม่ได้เรียนหนังสือต่อมีมากถึง 7.12 ล้านคน หรือร้อยละ 51.9 ของประชากรวัยเดียวกัน

จากโรงเรียนสู่ตลาดแรงงาน

ในรายงานปีเดียวกันของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ระบุว่าแรงงานที่มีงานทำทั้งหมดที่มีอยู่ ในปี 2542 จำนวน 31.92 ล้านคน แบ่งเป็นลูกจ้าง รัฐบาล 2.61 ล้านคน หรือ ร้อยละ 8.18 ลูกจ้างเอกชนจำนวน 10.25 ล้านคน หรือ ร้อยละ 32.10 ผู้ประกอบการด้วยตนเอง 10.10 ล้านคน (หาบเร่ แผงลอย รวมอยู่ในจำนวนนี้) หรือ ร้อยละ 31.65 และช่วยทำงานในครอบครัวอีก 8.10 ล้านคน หรือ ร้อยละ 25.34 ในผู้มีงานทำทั้งหมดนี้ ร้อยละ 69.81 มีระดับการศึกษาชั้นประถมหรือต่ำกว่า นอกจากนี้ ในรายงานยังระบุว่า ร้อยละ 20 ของชาวกรุงเทพมหานครอาศัยอยู่ในสลัม

ความยากจนในขอบเขตทั่วโลกในยุคครอบโลก(Globalization)

ในยุคครอบโลกซึ่งมีองค์การการค้าโลก องค์การการเงินระหว่างประเทศ ธนาคารโลก บริษัทข้ามชาติ หอการค้าระหว่างประเทศ และกลุ่มผู้นำ G 7 เป็นผู้กำหนดกติกา และนโยบาย รวมทั้งการใช้อำนาจทั้งทางเศรษฐกิจและการทหารมากำหนดนโยบาย และการออกกฎหมายของประเทศกำลังพัฒนาให้มีทิศทางเดียวกันกับกติกาและนโยบายขององค์กรโลกบาล ได้ก่อให้เกิดภาวะดังต่อไปนี้

- 1.1 ปัญหาช่องว่างระหว่างคนรวยและคนจนขยายตัวขึ้นทั่วโลก
- 1.2 ปัญหาความยากจนขยายตัวขึ้นทั่วโลก
- 1.3 ปัญหาการขยายตัวของบริษัทข้ามชาติ และการผูกขาดทั้งทางเศรษฐกิจ และวัฒนธรรม
- 1.4 ปัญหาหนี้สินระหว่างประเทศขยายตัวขึ้นทั่วโลก
- 1.5 ปัญหาการล่มสลายของวัฒนธรรมท้องถิ่นและการเผยแพร่วัฒนธรรม การบริโภคขึ้นแทน

คนรวยรวยยิ่งขึ้นเป็นตัวชี้วัดอีกตัวหนึ่ง

รายได้ของประเทศที่ร่ำรวยที่สุด 20 ประเทศมีรายได้มากกว่ารายได้เฉลี่ยของประเทศที่ยากจนใน 20 อันดับรั้งท้ายถึง 37 เท่า คือเพิ่มขึ้น 100 เปอร์เซ็นต์ในรอบ 40 ปีที่ผ่านมา

ในรายงานของ the United Nations Development Program (UNDP) ปี 1992 รายงานว่า ร้อยละ 20 ของผู้มีรายได้สูงของประชากรในประเทศที่พัฒนาแล้ว มีรายได้รวมกันคิดเป็นร้อยละ 82.7 ของรายได้ทั้งหมดในโลกนั่นคือ ความรวยหรือ ความมั่งคั่งได้ไปกระจุกตัวอยู่กับคนเพียงร้อยละ 20 ในประเทศที่พัฒนาแล้วเท่านั้น

ในรายงานของ ปี 2006 ระบุว่า จากการสำรวจเมื่อเดือนพฤษภาคม 2005 มหาเศรษฐีจำนวน 125 คน มีทรัพย์สินรวมกัน มากกว่าผลผลิตมวลรวมประชาชาติของประเทศด้อยพัฒนาทุกประเทศรวมกัน

ในรายงานฉบับนี้ ระบุว่า ร้อยละ 20 ของประชากรโลกที่ร่ำรวยที่ส่วนใหญ่ อาศัยอยู่ในประเทศที่พัฒนาแล้วเป็นผู้บริโภคทรัพยากรของโลกถึงร้อยละ 86 ส่วนร้อยละ

80 ของประชากรที่เหลือบริโภคทรัพยากรของโลกเพียง ร้อยละ 14 ที่เหลือ

ในรายงานของ UNDP Human Development report 1997, New York ระบุว่าสัดส่วนของคนรวยที่อยู่บนยอดร้อยละ 20 กับคนจนร้อยละ 20 ที่อยู่ข้างล่างสุดได้เพิ่มจาก 30: 1 ในปี 1960 มาเป็น 60: 1 ในปี 1991 และ 78: 1 ในปี 1994 ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ในยุคครอบโลกนั้นช่องว่างของคนรวย และคนจนของโลกได้ห่างกัน มากขึ้น มิได้แคบลงอย่างที่ขบอ้างกัน

แม้แต่ในสหรัฐอเมริกาเอง ช่องว่างของรายได้ในชาติก็ห่างกันอย่างลิบลิ้น คือ รายได้เฉลี่ยของบุคคลที่มีรายได้สูงที่สุดบนยอดร้อยละ 20 มีรายได้มากกว่าร้อยละ 20 ที่อยู่ข้างล่าง ถึง 150 เท่า

ไม่เพียงแค่นั้นร้อยละ 37.4 ของมูลค่าของหุ้นในตลาดนั้นถือครองโดยกลุ่มบุคคลที่รวยที่สุดร้อยละ 5 ที่อยู่บนยอดนี้

มหาเศรษฐีโลกจำนวน 350 คน มีรายได้เท่ากับรายได้ของประชากรจำนวนร้อยละ 45 ของประเทศที่ยากจนทั้งโลก

ความยากจนขยายตัวไปทั่วโลก

ส่วนคนจนทั่วโลก รวมทั้งคนจนในประเทศที่พัฒนาแล้ว ที่เหลือ ร้อยละ 80 ของโลก รับเศษที่เหลือของรายได้ของโลก เพียง ร้อยละ 17.3 เท่านั้น นั่นหมายความว่า ประชากรร้อยละ 80 ของโลกได้เสพย์ความมั่งคั่งจากผลผลิตทั้งหมดของโลกเพียง ร้อยละ 17.3 เท่านั้น

ในรายงานฉบับเดียวกันนี้ ได้รายงานต่อไปว่า ประชากรร้อยละ 20 ในกลุ่มประเทศจนที่สุดมีส่วนแบ่งในรายได้ของโลกเพียง ร้อยละ 1.4 ของตัวเลขข้างต้นเท่านั้น

ธนาคารโลกได้รายงานไว้ในปี 1980 ว่า มีประชากร 1300 ล้านคนมีชีวิตอยู่ต่ำกว่ามาตรฐานความยากจน

ตามรายงานของ โครงการการพัฒนาขององค์การสหประชาชาติ (UNDP, 1995) ได้รายงานไว้ในปี 1995 ว่า

ประชากร 3 ใน 4 อาศัยอยู่ในประเทศที่กำลังพัฒนาแต่มีโอกาสได้บริโภคเพียงแค่วันละ 16 ของรายได้ของโลก

ส่วนรายงานล่าสุดของ World Development Report 2004/2005, รายงานว่าประชากรจำนวน 2 พัน 8 ร้อยล้านคน หรือ เกือบครึ่งหนึ่งของประชากรโลกที่มีจำนวน 6 พันล้านคน มีรายได้เพียงวันละ 2 เหรียญอเมริกัน หรือ 80 บาท

อีกร้อยละ 20 หรือ 1 ใน 5 ของประชากรเหล่านี้ ยังชีพด้วยเงินเพียงวันละ 1 เหรียญ ร้อยละ 44 ของบุคคลเหล่านี้อาศัยอยู่ในกลุ่มประเทศเอเชียใต้

ในประเทศที่ร่ำรวยแล้ว มีทารกเฉลี่ยน้อยกว่า 1 รายใน 100 ที่ตายหลังจากลืมตาดูโลกได้ 5 วัน แต่ ในกลุ่มประเทศที่จนที่สุดในเอเชียใต้และอัฟริกาอัตราการตายของทารกที่มีอายุไม่ถึง 5 วัน กลับมียอดสูงถึง ร้อยละ 20

ในประเทศที่ร่ำรวยแล้วมีเด็กเป็นโรคขาดอาหารไม่ถึงร้อยละ 5 แต่ในประเทศที่ยากจนเด็กร้อยละ 50 เป็นโรคขาดอาหาร

- มีประชากรในโลกกว่า 1 พันล้านคนไม่มีน้ำสะอาดใช้
- ประชากรอีก 2 พัน 4 ร้อยล้านคน ไม่สวมที่เป็นมาตรฐานใช้
- มีเด็กจำนวน 90 ล้านคนที่ต้องออกจากโรงเรียนชั้นประถมกลางคัน

สถิติเหล่านี้ได้พิสูจน์ว่า ยุคทุนครอบโลก หรือยุคโลกาภิวัตน์ เป็นต้นเหตุในการละเมิดสิทธิมนุษยชน คือทำให้คนส่วนใหญ่ยากจนลง

การศึกษาคือสิทธิมนุษยชน

การศึกษานอกนอกระบบคือการละเมิดสิทธิมนุษยชน

กติการระหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม (International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights - ICESCR) ได้รับการรับรองจากสมัชชาองค์การสหประชาชาติ เมื่อวันที่ 16 ธันวาคม 1966 โดยมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 3 มกราคม 1976 กติการนี้มีทั้งหมด 31 มาตรา ประเทศไทยให้สัตยาบันเมื่อ 5 ธันวาคม 2542 (1999)

ความสำคัญของ กติการระหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม คือ การระบุไว้อย่างชัดเจนถึง “พันธะ” และ “ภาระหน้าที่” ของรัฐที่ต้องจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่ให้มากที่สุดเพื่อมาจัดสรรให้สิทธิต่างๆที่กล่าวไว้ในกติการับบรรลุผลเป็นจริงอย่างเป็นขั้นตอน รวมทั้งการออกกฎหมายมารองรับด้วย

มาตราที่ 13 ของกติการระหว่างประเทศฉบับนี้ ได้รับรองว่าสิทธิได้รับการศึกษาเป็นสิทธิมนุษยชนด้านหนึ่งที่รัฐมี “พันธะ” และ “ภาระหน้าที่” ที่ต้องจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่ให้มากที่สุดเพื่อมาจัดสรรให้สิทธิดังกล่าวนี้บรรลุผลเป็นจริงอย่างเป็นขั้นตอน รวมทั้งการออกกฎหมายมารองรับด้วย

นอกจากนี้ใน มาตราที่ 15 ได้ระบุถึงสิทธิได้เสพย์วัฒนธรรมและได้ใช้ประโยชน์จากก้าวหน้า ทางเทคโนโลยี และผลของการพัฒนา ซึ่งครอบคลุมถึงองค์ความรู้ ภูมิปัญญา ศิลปและวัฒนธรรมรวมทั้งความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่ทุกคนมีสิทธิที่จะเข้าถึง แต่ถ้าหากประชาชนส่วนใหญ่ไม่ได้รับการศึกษา สิทธิในการเสพย์วัฒนธรรมก็พลอยถูกละเมิดไปด้วย

ข้ออ้างที่ไร้ตรรกวิทยา

ข้ออ้าง ของนายวิจิตร ศรีสอ้าน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ว่า การนำมหาวิทยาลัยออกจากระบบราชการก็เพื่อความคล่องตัวและเป็นอิสระในการบริหารจัดการให้เบ็ดเสร็จภายในระดับมหาวิทยาลัยเพื่อเอื้ออำนวยสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการ

ข้ออ้างนี้เป็นการประนามระบอบราชการทั้งหมดว่าไร้ประสิทธิภาพ ขาดความคล่องตัว ไม่เอื้อต่อการพัฒนา ถ้าหากว่าข้ออ้างนี้ฟังขึ้น ก็ต้องยุบหน่วยราชการทั้งหมดไม่ว่าจะเป็นกองทัพ กระทรวง ทบวงกรม และกอง ทั้งหมด เช่น ระบบตุลาการ ไซโหม ทำโมนายวิจิตร คริสส์อ้าน จึงไม่เสนอปฏิรูประบอบราชการทั้งหมดถ้าหากเห็นว่าเป็นปัญหาของชาติ หรือเสนอให้กองทัพ หรือ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ หรือ ศาล สถิติยุติธรรมออกจากออกจากระบอบราชการเพื่อความคล่องตัว **ใครไม่อยากจะอยู่ก็ควรออกไป**

ผู้ที่สนับสนุนออกนอกระบบ เช่น อธิการบดีจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และอธิการบดี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ควรจะลาออกและขับตัวเองออกนอกระบบไปทำงานให้มหาวิทยาลัยเอกชนหรือมหาวิทยาลัยในต่างประเทศที่มีประสิทธิภาพและความคล่องตัว หรือ ออกไปตั้งมหาวิทยาลัยใหม่เหมือนมหาวิทยาลัยมหานครที่มีคณาจารย์ลาออกจากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีของรัฐออกไปก่อตั้ง ทำไมจึงต้องหอบหัวเอาสมบัติของชาติและสมบัติของพระมหากษัตริย์ออกไปกับตัวเองไปบริหารด้วย

สมบัติของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ถ้าประเมินทรัพย์สินในวันนี้ แล้วอาจจะมียุทธค่าเป็นแสนล้านบาท ขนาดยังไม่ได้ออกจากระบอบราชการยังมีการนำไปเชิงลิให้เอกชนทำมาหากินอย่างเป็นล่ำเป็นสัน คือ สยามสแควร์ และมาบุญครอง โดยไม่มีการเปิดเผยรายรับที่แท้จริงว่าหายไปไหน และสัญญาให้เขานั้นเป็นธรรมกับทรัพย์สินของชาติหรือไม่ มีการตรวจสอบหรือไม่ว่ามีใครรับเงินใต้โต๊ะก่อนโตไปหรือไม่

ถ้าหากออกนอกระบบแล้วอำนาจการบริหารไปอยู่ที่ผู้บริหารชุดใหม่ที่มีอิสระและความคล่องตัว อะไรจะเกิดขึ้นกับทรัพย์สินของชาติ มีหลักประกันอะไรบ้างว่าจะป้องกันไม่ให้เกิดขึ้นได้อย่างไร

การศึกษาคือสิทธิมนุษยชนและเป็นพันธกิจของรัฐ

เนื่องจากประชาชนทุกคนเป็นผู้เสียภาษีที่นำมาเป็นงบประมาณการศึกษา จึงไม่ควรมีการเก็บภาษีซ้ำซ้อนอย่างที่ ดร.สุรพล นิติไกรพจน์ อธิการบดีมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (มธ.) กล่าวว่า ปีการศึกษา 2550 มธ.จะมีการปรับเพิ่มค่าเทอมร้อยละ 20 เนื่องจาก มธ. มีต้นทุนด้านการศึกษาเพิ่มสูงขึ้นตามภาวะเงินเฟ้อ และ 10 ปีที่ผ่านมา ยังไม่เคยมีการปรับเพดานค่าเทอม

“ในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา มธ. ไม่เคยมีการปรับขึ้นค่าเทอม แต่ในปี 2550 นี้ มธ. มีความจำเป็นต้องขึ้นค่าเทอม เพราะขณะนี้มิตันทุนสูงด้านการจัดศึกษาค่อนข้างสูง เช่น คณะวิทยาศาสตร์ เราจะต้องมีอุปกรณ์การเรียนการสอนที่ทันสมัย เป็นต้น จริง ๆ การขึ้นค่าเทอมขึ้นอยู่กับต้นทุนและภาวะเงินเฟ้อ ไม่เกี่ยวกับมหาวิทยาลัยออกนอกกรอบหรือไม่ออก” อธิการบดีมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์กล่าว

พูดแค่นี้ก็เห็นได้และธาตุแท้ของอธิการบดีผู้สนับสนุนการนำมหาวิทยาลัยออกนอกกรอบแล้ว คือมองการศึกษาเป็นเรื่องเชิงลี้ เป็นเรื่องกำไร ขาดทุน คຸ່ມทุน ต้นทุน ปรับตามภาวะเงินเฟ้อ

อาจารย์สุพลเป็นถึงด็อกเตอร์ คิดไม่ได้หรือ ว่าการใช้กรอบคิดเรื่องต้นทุน กำไร ขาดทุน และปรับตามอัตราเงินเฟ้อ นั้น เป็นเรื่องทางธุรกิจ ที่ใช้ต้นทุนของ นายทุนหรือเงินกู้ที่ต้องจ่ายดอกเบี้ย ซึ่งเขาลงทุนเพื่อค้ากำไร เช่นมหาวิทยาลัยมหานคร มหาวิทยาลัยกรุงเทพ หรือ มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ แต่ระบบการศึกษาของชาติเงิน ทุนนั้นคือภาษีอากรของประชาชนที่จ่ายให้รัฐล่วงหน้าเพื่อนำมาใช้อำนวยความสะดวกให้ เจ้าของเงินที่เขาไม่ได้คาดหวังกำไร แต่เขาคาดหวังว่าลูกหลานของทุกคนที่จ่ายภาษี อันได้แก่คนยากคนจนที่เป็นคนส่วนใหญ่และเป็นผู้แบกรับภาษีทางอ้อมทั้งปวงจะไม่ ถูกกีดกันออกไปจากระบบการศึกษาด้วยค่าเทอมทั้งทางตรงและทางอ้อม เช่น ค่า ธรรมเนียมสารพัด หรือ ค่าหน่วยกิตของการศึกษามหาศุภพิเศษที่โขกสับนักศึกษานี้ทุกวันนี ออาจารย์ปรีดี พนมยงค์ ผู้ประศาสน์การมหาวิทยาลัย หากมีโอกาสได้รับรู้ถึงระบบ การเก็บค่าเทอมของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ในปัจจุบัน ท่านคงรำไ้หน้าตาเป็น สายน้ำแน่ เพราะธรรมศาสตร์ในวันนี้ได้ทรยศต่อหลักการที่ท่านก่อตั้งขึ้นมาให้เป็น มหาวิทยาลัยของประชาชนของสามัญชนที่เป็นชนส่วนใหญ่

นักศึกษาในยุคก่อนเหตุการณ์ตุลาคมหาปีติปี 2516 ต่างมีจิตสำนึกและ เข้าใจสิทธิของตน เมื่อมหาวิทยาลัยขึ้นค่าหน่วยกิต หรือ รดเมล้ขึ้นราคา เขาก็ลุกขึ้น ประท้วง ออกเดินขบวนประท้วง ผิดกับนักศึกษายุคนี้ ซึ่งถูกอบรมมาให้เป็นแมวเชื่อง หรือว่าที่พร้อมจะให้ผู้บริหารที่ฉ้อฉลสนตะพายไปทางไหนก็ได้ (ระบบไซตัส ระบบเชียร์ จิงพื้นชีพขึ้นมามอมเมานักศึกษาให้สนุกและฟຸ່มเฟือยเข้าไว้)

การนำมหาวิทยาลัยออกนอกกรอบซึ่งจะทำให้การศึกษามีราคาแพง กีดกัน คนจนซึ่งเป็นคนส่วนใหญ่ของชาติออกจากระบบการศึกษา และรับใช้เฉพาะลูกหลาน

ของอภิสิทธิ์ชนเท่านั้น คือ การทรยศต่อสัญญาประชาคม เป็นการทรยศต่อ ประชาชน หรือทรยศต่อชาติ(น่าจะจับไปโดนาลักปี) เช่นเดียวกับการที่ทหารหนัทัพในยามศึก หรือ ตำรวจหลบไม่ยอมจับผู้ร้ายที่ทำความผิดซึ่งหน้า หรือผู้พิพากษาไม่ตัดสินลงโทษผู้ผิด ฉันทัดนั้น

นอกจากนี้ เสรีภาพทางวิชาการก็จะหมดไปเมื่ออาจารย์ต้องกลายมาเป็น ลูกจ้างที่ไม่มีหลักประกัน ความเป็นปัญญาชนจะถูกแทนที่ด้วยการเป็นลูกจ้าง ผู้ขาย แรงงานทางปัญญา หรืออาจารย์บางส่วนก็จะกลายเป็นนักธุรกิจการศึกษา ซึ่งเป็น อันตรายต่ออนาคตของชาติเป็นอย่างยิ่ง

ประเทศที่มีการพัฒนาสูงและเร็ว มีปัญหาอาชญากรรมน้อย มีปัญหาสังคม น้อย มีปัญหาคอร์รัปชันน้อยล้วนมีระบบการศึกษาที่ฟรี หรือ เกือบฟรี เช่นประเทศ เยอรมัน ฝรั่งเศส กลุ่มประเทศ สแกนดิเนเวีย สิงคโปร์ ที่เยอรมัน เรียนฟรีถึงขั้น ปริญญาเอกด้วยซ้ำ มีแต่ประเทศไทยเท่านั้นที่คิดและปล่อยให้มีการหาเงินอุดหนุน นักเรียนนักศึกษาทั้งทางตรงและทางอ้อมทุกวันนี้ เช่น การจัดหลักสูตรพิเศษ

มหาวิทยาลัยของรัฐในอเมริกา เช่น ยูซีเบิร์กลีย์ ยูซีแอลเอ ยูซีซานดิเอโก และยูซีเดวิส ยูออฟมิชิแกน มีชื่อเสียงและได้รับการจัดอันดับอยู่ในระดับเดียวกับ มหาวิทยาลัยเอกชนที่มีชื่อเสียง เช่น มหาวิทยาลัยฮาร์เวิร์ด เอ็มไอที สแตนฟอร์ด ยู ออฟชิคาโก แต่คิดค่าเล่าเรียนถูกกว่าหลายเท่า นอกจากนี้ยังมีมหาวิทยาลัยประเภท สเตท ยูนิเวอร์ซิตี และ ชิตี คอลเลจ อีกมากมายทุกรัฐทุกเมืองที่คิดค่าเล่าเรียนถูกมารอง รับผู้ด้อยโอกาสอย่างพอเพียง

มหาวิทยาลัยของรัฐในอเมริกาเขาไม่ให้นักวิชาการ(เกิน)บริหาร แต่เขาใช้วิธี ประมูลตัวซีอีโอของบริษัทเอกชนมาบริหาร โดยการแยกผู้บริหารฝ่ายวิชาการออก จากด้านบริหารทั่วไป มหาวิทยาลัยของรัฐจึงมีคุณภาพ แต่ด้านมหาวิทยาลัยไทยออก นอกกระบวนแล้วยังให้นักวิชาการที่ไม่ได้เรียนด้านบริหารมาบริหาร ก็จะแย่กว่าเดิมอีก ปัญหาหลักจึงไม่ใช่อยู่ที่การออกนอกกระบวนแต่แก้ได้ด้วยการแก้ระเบียบและวิธีบริหาร มากกว่า

ปัญหาความไม่คล่องตัว และไม่มีประสิทธิภาพของมหาวิทยาลัยเป็นเรื่องความ "จี๋เงา" ของผู้บริหารที่เป็นนักวิชาการและบริหารงานไม่เป็นแต่ไม่ยอมรับความจริง บวก กับความละโมภคือปัญหาที่แท้จริงและเป็นประเด็นหลักที่ต้องแก้

น.พ.ประเวศ วะสี ก็ยืนยันปัญหาดังกล่าวนี้ดังนี้ “การบริหารมหาวิทยาลัยที่ทำอยู่ในขณะนี้คือการบริหารกฎหมาย และกฎระเบียบ ไม่ใช่การบริหารวิชาการ เห็นได้ชัดเพราะกฎระเบียบเยอะมากจากองค์กรต่างๆ ที่ใส่เข้ามา ทั้ง ระเบียบ กพ. ระเบียบกระทรวงการคลัง ระเบียบสำนักนายกฯ แต่อาจารย์เป็นนักวิชาการ จะไม่เข้าใจ ขำนาญ ระเบียบต่างๆ เหล่านี้ ขณะที่ต้องมาดำรงตำแหน่งผู้บริหารมหาวิทยาลัย ทำให้หมดกำลังอาจารย์ไปเยอะ และก็ทำอะไรไม่ค่อยได้ดี เพราะผู้บริหารต้องเสียเวลากับการประชุมต่างๆ ดังนั้น ต้องปรับการบริหารมหาวิทยาลัยใหม่ มาเป็นการบริหารวิชาการให้ได้ ไม่เช่นนั้นมหาวิทยาลัยจะถูกกลืนด้วยหมดเวลาไปกับการสอน”

ที่สิงคโปร์ ร้อยละ 80 ของนักศึกษาที่สอบเข้ามหาวิทยาลัยล้วนได้รับทุนการศึกษาโดยไม่ต้องใช้ทุน ประเทศสิงคโปร์จึงมีบุคคลากรของชาติที่มีคุณภาพไม่แพ้ประชาชนในประเทศที่พัฒนาแล้ว และสามารถมา “อุป” ประเทศไทยไปได้แล้ว

เมื่อมหาวิทยาลัยไทยออกนอกกรอบแล้ว มีหลักประกันอะไรบ้างว่าร้อยละ 80 ของนักศึกษาจะได้รับทุนเรียนโดยไม่ต้องใช้ทุนคืน ท่านรัฐมนตรี วิจิตร ศรีสอ้าน จะตอบได้ไหมครับ

พ.ร.บ.ออกนอกกรอบ มีช่องโหว่ให้อำนาจผู้บริหารมากเกินไป

ในมาตรา 18, 27 และ 33) โดยมีได้กำหนดเงื่อนไขบังคับใดๆ เกี่ยวกับการสรรหา ทำให้ขาดหลักประกันว่ามหาวิทยาลัยที่รัฐยังเป็นเจ้าของนั้นจะมีความโปร่งใส และยึดหลักบริหารธรรม (good governance) ที่เข้มแข็งและมีความโปร่งใส

การกำหนดที่มาและกระบวนการการสรรหาผู้บริหารระดับสูงของมหาวิทยาลัยของรัฐมีความสำคัญยิ่งเพราะจำเป็นต้องเป็นไปอย่างเปิดเผยและได้รับความศรัทธาว่าจะนำไปสู่การยึดมั่นในผลประโยชน์ของมหาวิทยาลัยเพื่อปวงชนอย่างแท้จริง จึงควรมีการระบุนำให้การสรรหา มีกระบวนการที่ชัดเจน ปราศจากการครอบงำ และมีการปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การสรรหาโดยอย่างเคร่งครัด โดยให้อาจารย์ทั้งมหาวิทยาลัย และประชาชนมีส่วนร่วมด้วย

ใน มาตรา 13 (4) ของ พ.ร.บ. ออกนอกกรอบของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เปิดช่องให้มีการร่วมทุนและกู้ยืมเงินจากภายนอก โดยใช้ทรัพย์สินของมหาวิทยาลัย , ค่าประกันได้ โดยไม่มีข้อบังคับที่ชัดเจนในการป้องกันมิให้ใช้เครื่องมือทางการเงินแปรรูป

มหาวิทยาลัยไปสู่รูปแบบอื่นๆ หรือเปิดช่องให้สถาบันการเงินยึดทรัพย์สินของมหาวิทยาลัยไป เมื่อโครงการล้มเหลว และมีความเสี่ยงไม่ตอบสนองวัตถุประสงค์ของการเป็นสถาบันการศึกษาของชาติ

การกั๊ยมนั้นอาจเป็นเครื่องมือที่สามารถผลักภาระไปให้นิสิตในอนาคตรับภาระในรูปของค่าเทอม ค่าธรรมเนียม ค่าหน่วยกิตได้ง่ายจึงควรกระบวนการพิจารณาที่รอบคอบ สำหรับเรื่องการลงทุนและการร่วมลงทุน ระบบบัญชีควรจะต้องเปิดเผยและให้สาธารณะชนตรวจสอบได้ตลอดเวลา

มาตรา 29และ34 อธิการบดี (และคณบดี) ควรพ้นจากตำแหน่งถ้ามีอายุเกิน 60 ปี ทั้งนี้เพราะเป็นตำแหน่งงานบริหารที่ต้องการบุคคลทำงานเต็มเวลา จึงไม่ควรมียาการทำงานนานเป็นพิเศษกว่าคณาจารย์ประจำหรือบุคลากรประเภทอื่นของมหาวิทยาลัย นอกจากนี้ยังควรกำหนดให้อยู่ในตำแหน่งได้ไม่เกิน 2 วาระด้วย

มาตรา 36 เนื่องจากระดับคณะไม่มีสภาคณาจารย์คณะกรรมการบริหารจึงควรมีสัดส่วนผู้แทนคณาจารย์ประจำคณะที่มากเพียงพอเพื่อป้องกันมิให้การบริหารถูกรวมศูนย์จนขาดการแนะนำทั้งเชิงติหรือขาดการมีส่วนร่วมของคณาจารย์จากทุกคณะ ซึ่งถ้าเกิดขึ้นเป็นเวลานานก็จะส่งผลให้องค์กรมีความอ่อนแอ ขาดความเป็นธรรม และขาดความสามัคคี ควรจะต้องจัดตั้งสมัชชาอาจารย์ที่อาจารย์ และฝ่ายบริหารทุกคนเป็นสมาชิก และเป็นผู้เลือกอธิการบดี และกรรมการสภามหาวิทยาลัย

ทางออกของมหาวิทยาลัยของรัฐ

1. ใครอยากออกจากระบบราชการก็ควรออกไปแต่ตัวไปสู่ที่ขอบๆ เช่นไปทำงานรับใช้มหาวิทยาลัยต่างชาติ ทำงานกับมหาวิทยาลัยเอกชน หรือ หาเงินตั้งมหาวิทยาลัยกันเอง แต่อย่าเอามหาวิทยาลัยซึ่งเป็นสมบัติของชาติออกไปด้วย

2. ควรจะแยกคณะสาขาวิชาที่ลงทุนสูงออกไปแล้วคิดค่าเล่าเรียนตามต้นทุนที่แท้จริง เช่นด้านวิทยาศาสตร์ ด้าน เทคโนโลยี ด้านการแพทย์ หรือ ด้านวิศวกรรม ซึ่งผลิตบุคลากรไปป้อนภาคธุรกิจ หรือ ออกไปทำงานต่างประเทศ โดยใช้เงินภาษีอากรของประชาชนทั้งประเทศนั้นไม่เป็นการยุติธรรมสำหรับนักศึกษาที่ต้องการทุน โดยไม่ต้องใช้คืนก็ให้ทำสัญญาผูกมัดว่าเมื่อจบแล้วต้องทำงานราชการ หรือ องค์กรการกุศล หรือ องค์กรเอ็นจีโอ เป็นเวลา 5 ปี เหมือนนักศึกษาแพทย์ที่จบแล้วต้อง

รับราชการใช้คืนทุนก่อน

3. แยกผู้บริหารด้านวิชาการ ออกจากผู้บริหารด้านทั่วไปเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารโดยผู้ที่เรียนมาทางด้านบริหาร หรือ มีประสบการณ์มาก่อนแบบเดียวกับในอเมริกา และตั้งสมัชชามหาวิทยาลัย โดยอาจารย์ทุกคนจากทุกคณะ เป็นสมาชิกสมัชชา แล้วให้สมัชชาเลือกกรรมการมหาวิทยาลัย และอธิการบดี ขึ้นมาทำหน้าที่บริหารมหาวิทยาลัย

4. เพิ่มเงินเดือนอาจารย์มหาวิทยาลัยในอัตราเดียวกับอัยการ หรือ ผู้พิพากษา โดยไม่ต้องออกนอกกรอบ เพราะว่าเมื่อออกนอกกรอบแล้ว รัฐจะแทรกแซงกำหนดทิศทางหรือนโยบายไม่ได้ เหมือนกับรัฐวิสาหกิจที่ถูกแปรรูปออกไปแล้ว เช่น ป.ต.ท. ซึ่งไม่ได้ทำหน้าที่คานอำนาจบริษัทต่างชาติในการกำหนดราคามันที่เหมาะสมอีกต่อไป รถไฟฟ้า รถใต้ดิน หรือ ค่าทางด่วน ก็เป็นลักษณะเดียวกัน คือ บริหารงานเพื่อผลกำไรสูงสุด โดยไม่คำนึงถึงความเดือดร้อนของประชาชนผู้เป็นเจ้าของเงินลงทุน

5. ยกเลิกระบบกู้เงินเรียน แต่ใช้ระบบให้ทุนแบบสิงคโปร์ โดยการคัดเลือกและให้มีการแข่งขัน นักศึกษาที่ทำเกรดได้สูงจะได้ลดค่าเล่าเรียนหรือไม่ต้องจ่าย และไม่ต้องจ่ายเลยถ้าได้ GPA 3.60-4.00 นักศึกษาที่เกียจคร้านหรือไม่รักเรียน ไม่รักความก้าวหน้าก็ต้องถูกกันออกไปเรียนระดับอาชีวะ หรือ ระดับต่ำกว่านั้นเพื่อไม่ให้เป็นการระงับมหาวิทยาลัย

6. ให้รัฐเก็บภาษีที่ดินในอัตราก้าวหน้าแบบในอเมริกาเพื่อนำเงินมาเป็นงบประมาณการศึกษาทั้งระบบ

7. รัฐบาลต้องจัดให้มีการสัมมนาระดับชาติครั้งใหญ่เพื่อสังคายนาระบบการศึกษาชั้นอุดมศึกษาทั้งระบบเพื่อกำหนดทิศทางและเป้าหมายว่าสร้างบุคคลกรประเภทไหนมาร่วมกันสร้างชาติ คณะสาขาวิชาที่ลงทุนสูงใครควรจะเป็นผู้รับภาระ เช่นด้านวิทยาศาสตร์ ด้าน เทคโนโลยี ด้านการแพทย์ หรือ ด้านวิศวกรรม ซึ่งผลิตบุคคลกรไปป้อนภาคธุรกิจ หรือ ออกไปทำงานต่างประเทศ อันที่จริงสาขาเหล่านี้สามารถบริหารจัดการให้รับงานวิจัยและพัฒนาจากบริษัทเอกชนภายนอกมาสร้างรายได้คืนให้มหาวิทยาลัยได้

8. กำหนดเป้าหมายให้มหาวิทยาลัยทุกแห่งเป็นศูนย์การวิจัยและพัฒนา (R&D) มหาวิทยาลัยท้องถิ่นก็ให้วิจัยเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น รวมทั้งรับทุนจากภาคธุรกิจมาวิจัยเพื่อเป็นรายได้ด้วย

บทที่ 14

บทบาทและพลังอำนาจของบริษัทข้ามชาติ (Transnational Corps-TNCs) ในการละเมิดสิทธิมนุษยชน

บริษัทข้ามชาติเปลี่ยนวิธีหารายได้มาเป็นการค้าบริการ การบันเทิง การเป็นนายหน้า การเป็นเจ้าของสิทธิบัตรยา และสิทธิบัตรอื่นๆ เช่น สิทธิบัตรของพันธุกรรม ซอฟต์แวร์ แฟรนไชส์ ลิขสิทธิ์ เครื่องหมายการค้า สินค้าแบรนด์เนม ซึ่งไม่ต้องลงแรงมากเหมือนการลงทุนด้านอุตสาหกรรมเหมือนยุคคลื่นลูกที่ 2 ในยุคนี้ มีการเสริมอำนาจขององค์กรระหว่างประเทศ เช่น IMF World Bank และ WTO มาเป็นผู้กำกับและลดบทบาทของอำนาจรัฐของประเทศกำลังพัฒนา ให้ไม่มีอำนาจอธิปไตยในการกำหนดนโยบายทั้งทางการค้า การเงิน และการคลังของชาติอีกต่อไป แต่ต้องฟังคำสั่งหรือ ปฏิบัติตามกฎหมายกติกาที่ไร้ความเป็นธรรมขององค์กรเหล่านี้ ด้วยคำขวัญ **ค้าเสรี** **ค้าเสรี** และ ปลดปล่อยกลไกการตลาดเป็นตัวชี้ขาด หรือ ปลดปล่อยให้เป็นไปตามกลไกการตลาด นั่น คือ ระบบปลาใหญ่กินปลาเล็ก

บริษัทข้ามชาติเป็นตัวละคร หรือผู้กระทำที่มีความสำคัญอย่างยิ่งของสิทธิเสรีนิยมใหม่ เพราะเหตุว่าเป็นผู้ที่ได้รับผลประโยชน์โดยตรงจากระบบทุนครอบโลก (Globalization)

ในรายงานของ UN HDR,1998 รายงานว่า บริษัทข้ามชาติ เพียง 10 บริษัท ได้เป็นเจ้าของควบคุมธุรกิจการสื่อสารโทรคมนาคม ถึงร้อยละ 86 ของโลก พอถึงปี 2005 เหลือเพียง 5 บริษัทที่ควบคุมธุรกิจการสื่อสารโทรคมนาคม ถึงร้อยละ 86 ของโลก

บริษัทข้ามชาติเพียง 10 บริษัทควบคุมธุรกิจการผลิตและจำหน่ายยาฆ่าโรคถึงร้อยละ 35 ของโลก

บริษัทข้ามชาติเพียง 10 บริษัท ควบคุมธุรกิจการผลิตและจำหน่ายยากำจัดศัตรูพืชถึงร้อยละ 85 ของโลก

บริษัทข้ามชาติเพียง 10 บริษัท ควบคุมร้อยละ 70 ของอุตสาหกรรมคอมพิวเตอร์ของโลก -

บริษัทข้ามชาติเพียง 10 บริษัทควบคุมร้อยละ 60 ของยารักษาโรคสัตว์ ของโลก

มีเพียงบริษัทข้ามชาติ 10 บริษัท ที่ควบคุมร้อยละ 32 ของธุรกิจการค้าและผลิตเมล็ดพันธุ์พืช

กลุ่มประเทศอุตสาหกรรม G 7 เป็นเจ้าของสิทธิบัตรในโลกถึงร้อยละ 97

รายงานของ UNCTAD, World Investment Report, 1998 รายงานว่า ในเวลา 20 ปี นับจากปี 1970 บริษัทข้ามชาติได้เติบโตขึ้นจากจำนวน 7,000 ไปเป็น 53,000 แห่ง ในปี 1990 และผูกขาดการค้าไว้ในมือถึง 2 ใน 3 หรือ ร้อยละ 67 ของการค้าทั้งโลก

2 ใน 3 ของบริษัทเหล่านี้ ตั้งอยู่ในประเทศที่พัฒนาแล้วเพียง 14 ประเทศ แต่มีสาขาและสำนักงานมากถึง 450,000 แห่ง ทั่วโลก ในจำนวนนี้ มี 400 บริษัทที่มียอดขายมากกว่าครึ่งหนึ่งของบริษัทข้ามชาติทั้งหมดในโลกรวมกัน

บริษัทข้ามชาติขนาดใหญ่มียอดขายมากกว่าผลผลิตรวมของประเทศกำลังพัฒนาส่วนใหญ่

เศรษฐกิจครึ่งหนึ่งของโลกอยู่ในกำมือของบริษัทข้ามชาติเพียง 100 บริษัท

ร้อยละ 1 ของบริษัทข้ามชาติเหล่านี้เป็นผู้ลงทุนร้อยละ 50 ของการลงทุนในประเทศกำลังพัฒนา

ร้อยละ 70 ของการค้าโลกถูกผูกขาดโดยบริษัทข้ามชาติเพียง 500 บริษัท

ประเทศที่พัฒนาแล้วผูกขาดการค้าในโลกไว้ร้อยละ 80 และผูกขาดการลงทุนในประเทศกำลังพัฒนาร้อยละ 85 (Malholtra, 1998)

มีข้อที่น่าสังเกต ที่แสดงถึงบทบาทที่ยิ่งใหญ่ของบริษัทข้ามชาติคือ ยอดขายของบริษัทที่จัดอยู่ในลำดับ 35 เช่น บริษัทน้ำมัน Chevron หรือ บริษัทเมอร์ริล ลินช์ - ลำดับที่ 29 (ซึ่งเป็นเจ้าของธนาคารกสิกรไทยร้อยละ 49 และกำลังจะซื้อสถานีไอทีวีอีกร้อยละ 45) หรือ บริษัทห้างสรรพสินค้า JC Penny (36) นั้นมียอดขายเท่ากับยอดการส่งออกของประเทศไทยทั้งปี

ส่วนยอดขายของบริษัทน้ำอัดลมอย่าง Pepsi อันดับที่ 76 , CocaCola อันดับ ที่ 83, Xerox อันดับที่ 87 หรือ American Express อันดับที่ 71 นั้นมียอดขายเท่ากับงบประมาณแผ่นดินประจำปีของประเทศไทย

ความยากจนเกิดจากความไม่เป็นธรรมในกฎระเบียบของทรัพย์สินทาง ปัญญาขององค์การค้าโลกและนโยบายการค้าเสรีที่ไร้กติกาเป็นธรรม

การคุ้มครองลิขสิทธิ์ ยาวนานถึง 50 ปี เป็นการกีดขวางการพัฒนาของโลก

การคุ้มครองสิทธิบัตรยาวนานถึง 20 ปี ทำให้ราคายาแพง และคนยากจน ต้องเสียชีวิตเพราะจ่ายค่ายาไม่ไหว เป็นการละเมิดสิทธิในด้านการรับการรักษาพยาบาล

ค่าสิทธิบัตร ค่าลิขสิทธิ์ ค่าเครื่องหมายการค้า คิดราคาตามค่าครองชีพของ ประเทศที่พัฒนาแล้ว ทำให้เกิดการค้ากำไรเกินควรที่ไม่เป็นธรรม และเป็นสาเหตุหลัก แห่งการละเมิดสิทธิบัตร ลิขสิทธิ์ และเครื่องหมายการค้า

สิทธิบัตรร้อยละ 97 นั้นมีประเทศพัฒนาเป็นเจ้าของ ทำให้ประเทศกำลัง พัฒนาต้องขาดดุลการค้า ดุลการชำระเงิน

ประชาชนในประเทศยากจนต้องดำรงชีพอย่างไม่มีมาตรฐานขั้นต่ำเพราะการ ขาดดุลชำระเงิน

บทที่ 15

กับดักการค้าเสรี (ที่ทำให้ไร้เสรี)

มาตรการในประเทศกำลังพัฒนา	มาตรการในประเทศที่พัฒนาแล้ว	ผลที่เกิดตามมาในประเทศกำลังพัฒนา
1. ลดภาษีสินค้าเข้าทุกประเภท	เลือกลดภาษีเป็นบางประเภท	การบริโภคเพิ่มขึ้น หนี้สินเพิ่มขึ้น ขาดดุลการชำระเงิน
2. ห้ามจำกัดหรือกีดกันการลงทุนของต่างประเทศ (ในอุตสาหกรรมที่สร้างมลภาวะ) โดยเฉพาะภาคบริการ (Safeguard)	สร้างกฎระเบียบที่ยุ่งยากซับซ้อนขึ้นมากีดกัน	ต้องแบกรับค่าใช้จ่ายแก้ไขปัญหามลภาวะและสิ่งแวดล้อม อาชีพชุมชนที่พึ่งธรรมชาติถูกทำลาย พึ่งตนเองไม่ได้
3. ห้ามจำกัดการส่งเงินทุนและผลกำไรออกนอก	ไม่จำกัดเพราะพิมพ์แบงค์ได้โดยไม่ต้องมีเงินสำรอง (สหรัฐฯ)	ค่าเงินอ่อน ขาดดุลชำระเงิน ไม่ได้ประโยชน์จากการลงทุน
4. ห้ามเก็บภาษีสินค้าเข้าต่างกับสินค้าผลิตในประเทศ	ใช้มาตรการอื่นๆมากีดกันทางการค้า	บริษัทเล็กและขนาดกลาง แข่งขันไม่ไหวต้องล้มละลาย
5. ห้ามรัฐบาลจัดซื้อจัดจ้างเฉพาะบริษัทในประเทศ	ไม่ห้าม แต่ก็ไม่เปิดโอกาสโดยอ้างเรื่องมาตรฐานไม่ถึง	บริษัทในประเทศอ่อนแอกว่า ต้องล้มละลาย เงินไหลออก
6. ห้ามจำกัดการถือครองที่ดินของคนต่างด้าว	ใช้มาตรการวิภาษากีดกันไม่ให้เข้าประเทศง่ายๆ	เกษตรกรกลายเป็นคนไร้ที่ดิน พื้นที่เกษตรลดลง อาหารแพง
7. ห้ามจำกัดอาชีพของคนต่างด้าว	จำกัดอาชีพด้วยข้ออ้างความมั่นคงและใบประกอบอาชีพ	ธุรกิจยุทธศาสตร์ความมั่นคง ถูกยึด ด้วยทุนที่ใหญ่กว่า
8. ห้ามจำกัดสินค้าเข้า	อ้างความปลอดภัย และสุขอนามัยมากีดกัน	เงินไหลออก ขาดดุล หนี้เพิ่ม
9. ห้ามควบคุมราคา	ควบคุมราคาสินค้าอาหาร นม	รวมหัวไก่ราคา เช่น น้ำมัน

มาตรการในประเทศกำลังพัฒนา	มาตรการในประเทศที่พัฒนาแล้ว	ผลที่เกิดตามมาในประเทศกำลังพัฒนา
10. ห้ามอุดหนุนการผลิตในประเทศ (Subsidies)	อุดหนุนภาคเกษตร เต็มที่ แจ้งราคาส่งออกต่ำ	อุตสาหกรรมภายใน โดย เฉพาะด้านการเกษตรพัง
11. การปฏิบัติเหมือนคนในชาติ (National Treatment) ห้ามปฏิบัติต่อบริษัท สินค้า การลงทุน หรือ ภาษีของต่าง ชาติน้อยกว่าคนในชาติ (มาก กว่าได้)	ใช้มาตรการ ทางคุณภาพ สุขภาพ ความปลอดภัยและ สิ่งแวดล้อม ฯลฯ	ส่งสินค้าไปขายไม่ได้ ขาดทุน ล้มละลาย ฟังตัวเองไม่ได้ ขาดดุลการค้า และดุล ชำระเงิน ฟังตนเองไม่ได้
12. การไม่เลือกปฏิบัติระหว่าง ชาติ (Most-Favoured- Nation) คือ การให้สิทธิพิเศษ กับประเทศสมาชิกใด ก็ต้อง ให้กับทุกประเทศสมาชิก	ใช้มาตรการทางการเมือง หรือสิทธิมนุษยชน มาเลือก ปฏิบัติเพื่อกีดกันการค้า	ส่งสินค้าไปขายไม่ได้ ขาดทุน ล้มละลาย ฟังตัวเองไม่ได้ ขาดดุลการค้า และดุล ชำระเงิน ฟังตัวเองไม่ได้
13. ห้ามส่งออกสินค้าในราคา ต่ำกว่าราคาปกติ (Anti- Dumping)	ใช้เป็นเครื่องมือในการกีดกัน การค้าโดยอ้างว่าราคาต่ำกว่า ปกติ	ส่งสินค้าไปขายไม่ได้ ขาดทุน ล้มละลาย ฟังตัวเองไม่ได้ ขาดดุลการค้า และดุล ชำระเงิน ฟังตนเองไม่ได้
14. การอุดหนุนด้านการเกษตร	Farm Security and Rural Investment Act of 2002 อุดหนุนเงิน 180, 000 ล้าน ใน 10 ปีข้างหน้า และ Common Agricultural Policy (CAP) ของ อียู และ กฎหมายอุดหนุนชาวนา กีดกันสินค้าเกษตรต่าง ประเทศ ของญี่ปุ่น	ส่งออกไม่ได้ เกษตรกร ล้มละลาย อพยพเข้าเมือง เกิดสลัม ความแออัด อาชญากรรม และโสเภณี

ตารางของธนาคารโลกข้างใต้ได้แสดงให้เห็นการเพิ่มขึ้นของหนี้ระหว่างประเทศของกลุ่มประเทศทั้งในลาตินอเมริกา และ แอฟริกาใต้ทุกปีอย่างต่อเนื่อง

หนี้ระหว่างประเทศของกลุ่มประเทศลาตินอเมริกา

หน่วย ล้านเหรียญ U.S.

1970	1975	1980	1985	1990	1995	1996
38,000	69,000	228,000	378,000	439,000	573,000	607,000

ในเวลาเพียง 16 ปี หนี้สินระหว่างประเทศของกลุ่มประเทศลาตินอเมริกาเพิ่มขึ้นเกือบ 20 เท่า

หนี้ระหว่างประเทศของกลุ่มประเทศแอฟริกาใต้

1970	1980	1986	1988	1991	1993	1995	1996
7	84.3	140	166	196	200.4	226	235.4

(World Bank debt Tables, 1996, Global Development finance, 1997, Vol. 1)

ในกรณีของกลุ่มประเทศแอฟริกาใต้หนี้ก็ได้เพิ่มขึ้น 35 เท่าในเวลาเพียง 16 ปี และสูญเสียอิสรภาพทางเศรษฐกิจไปอย่างสิ้นเชิง

ในกรณีของประเทศเม็กซิโก ในระหว่างปี 1982-1995 มีหนี้ระหว่างประเทศ 95,000 ล้านดอลลาร์ และในช่วงเวลาเดียวกันนี้ได้จ่ายหนี้ทั้งต้นและดอกเบี้ยไปแล้วเป็นจำนวนถึง 102,000 ล้านดอลลาร์ คือมากกว่าเงินต้นเสียอีก แต่หนี้กลับเพิ่มขึ้นเป็น 197,000 ล้านดอลลาร์ในปี 1997

หนี้โดยรวมของประเทศโลกที่ 3

1961	1968	1971	1980	1986	1992	1995
21.5	47.5	70.0	567,000	1,086,000	1,419,000	1,940,000

(World Bank debt Tables, 1996)

ในเวลา 34 ปีจากการพัฒนาตามแนวทางของลัทธิเสรีนิยมใหม่นั้น หนี้ของประเทศโลกที่ 3 ได้เพิ่มขึ้นจาก 21.5 ล้านดอลลาร์ มาเป็น 1 ล้าน 9 แสน 4 หมื่นล้านเหรียญ หรือ 100 เท่า หรือ อธิบายได้อีกอย่างหนึ่งว่า ประชาชนยากจนลง 100 เท่า

ในช่วง 34 ปีที่ผ่านมา กลุ่มประเทศในลาตินอเมริกาได้จ่ายเงินต้นและดอกเบี้ย

เบียให้กับประเทศโลกที่ 1 ไปแล้วเป็นจำนวน 1,662,000 ล้านเหรียญ แต่หนี้ก็ยังคงอยู่ที่ 1,940,000 ล้านเหรียญ แสดงให้เห็นว่าประเทศกำลังพัฒนาไม่มีวันจะจ่ายได้หมดสิ้น ถ้าหากดำเนินนโยบายเศรษฐกิจแบบเสรีตามแนวทางของธนาคารโลก

ธนาคารโลกกล่าวว่าการพัฒนาและการเติบโตทางเศรษฐกิจจะทำให้แต่ละประเทศสามารถจ่ายหนี้เงินกู้ได้หมดในระยะยาว แต่สถิติของธนาคารโลกนั้นชี้ไปในทางตรงกันข้าม

ในกรณีของประเทศไทย เมื่อปี ค.ศ. 1980 ประเทศไทยมีหนี้ต่างประเทศเพียง 8,297 ล้านเหรียญ สหรัฐ พอถึงปี 1995 หนี้ได้เพิ่มเป็น 56,789 เหรียญ สหรัฐ (World Development Indicators, 1977) และ 93,416 ล้านเหรียญ สหรัฐ ในปี 1997 (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 1998)

กรณีของประเทศไทยก็ไม่แตกต่างจากภาพข้างต้น เพราะนับตั้งแต่การวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจฉบับแรกเป็นต้นมาหนี้สินต่างประเทศของไทยเพิ่มขึ้นมาเป็นลำดับ จนกระทั่งเกิดวิกฤติเศรษฐกิจเมื่อกลางปี 2540 คือ หนี้เพิ่มขึ้นถึง 12 เท่า จะเรียกว่ายากจนลง 12 เท่าก็ได้

ผลกระทบจากเอฟทีเอกับออสเตรเลีย-จีน

ความเสี่ยงต่อความมั่นคงด้านอาหารและความหลากหลายในพืชพันธุ์ธัญญาหารของไทย สินค้าที่จะได้รับผลกระทบอย่างมาก คือ สินค้าเกษตร ซึ่งจะมีผลกระทบต่อเกษตรกรรายย่อยประมาณ 1 ล้านครอบครัว (ข้อมูลจากเครือข่ายเกษตรกรกรรมยั่งยืน)

ผลกระทบต่ออาชีพ การลดภาษีนำเข้าเนื้อสัตว์ และผลิตภัณฑ์จากสัตว์ จะทำให้อาณาเขตเครื่องในสัตว์ ของประเทศออสเตรเลีย ที่คนออสเตรเลียไม่บริโภค (และยุโรปและอเมริกาส่วนใหญ่ก็ไม่บริโภค เนื่องจาก เป็นที่สะสมของเชื้อโรค และความเป็นพิษต่างๆของสัตว์) โดยที่ผ่านมาจะนำไปเป็นอาหารสัตว์ แต่ตั้งแต่มีโรควัวบ้า การนำเครื่องในสัตว์ไปขายเป็นอาหารสัตว์ก็ทำไม่ได้ หรือทำได้ยากขึ้น แต่อาจจะส่งมาขายคนไทยแทน เพราะว่าคนไทยชอบกินเครื่องใน

ผลิตภัณฑ์จากสัตว์ นมและผลิตภัณฑ์จากนม ที่มีผลกระทบต่อเกษตรกรโคนม โคนเนื้อ รวมกว่า 1 ล้าน 1 แสนครอบครัว แล้ว (โคนมมากกว่า 1 แสนครอบครัว โคนเนื้อ 1 ล้านครอบครัว)

ก่อนทำข้อตกลง ราคากระเทียมขายได้ 30-35 บาท ต่อ กิโลกรัม
หลังการทำข้อตกลง ราคากระเทียมเหลือ 17-18 บาท ต่อ กิโลกรัม
ราคากระเทียมที่สั่งเข้าจากจีนขายในราคาเพียง 11-12 บาท ต่อ กิโลกรัม
เนื้อที่ปลูกกระเทียมลดจาก 43,057 ไร่ เหลือ 25,338 ไร่
เนื้อที่ลดลง 17,718 ไร่ หรือร้อยละ 42

ก่อนทำข้อตกลง ราคาหัวหอมขายได้ 16 บาท ต่อ กิโลกรัม

หลังการทำข้อตกลง ราคาหัวหอมเหลือ 3 บาท ต่อ กิโลกรัม

ก่อนทำข้อตกลง ราคาลิ้นจี่ขายได้ 25 บาทต่อกิโลกรัม

หลังการทำข้อตกลง ราคาลิ้นจี่ลดลงเหลือ 10-16 บาท

ราคาต้นทุนของชาวสวนกิโลกรัมละ 20 บาท

ภาษีสินค้าที่นักการเมืองหรือบริษัทต่างชาติได้ประโยชน์

- ภาษีรถยนต์ขนาดใหญ่ลดจากร้อยละ 80 เหลือ 30 และ 0 ในปี 2010
- ภาษีรถยนต์ขนาดเล็กลดจากร้อยละ 15 เหลือ 10 ในปี 2005 และ 5 ในปี 2010
- ขึ้นส่วนรถยนต์จำนวน 146 รายการ มี 98 รายการที่ลดภาษีเหลือร้อยละ 5 และ 0 ในปี 2010
- อีก 48 รายการที่เหลือ ลดเหลือ 0 ทันที
- รัฐบาลเดินหน้าโดยไม่คำนึงถึงผลกระทบต่อเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมจำนวน 1 แสนราย ที่อาจจะต้องล้มละลาย
- รัฐบาลเดินหน้าโดยไม่คำนึงถึงผลกระทบต่อเกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้ออีก 1.5 ล้านราย ที่อาจจะต้องล้มละลาย
- นายกทักษิณให้สัมภาษณ์ว่า เมื่อแข่งขันไม่ไหวก็ควรหาอาชีพใหม่
- รัฐบาลเดินหน้าโดยไม่คำนึงถึงผลกระทบต่อเกษตรกรผู้ปลูกหอม กระเทียม และลิ้นจี่ รวมทั้งผลไม้อื่นๆที่ล้วนมีราคาลดลง
- ในขณะเดียวกัน อุตสาหกรรมรถยนต์ซึ่งคนไทยไม่ได้เป็นเจ้าของกลับได้ประโยชน์
- อุตสาหกรรมชิ้นส่วนรถยนต์ซึ่งมีนักการเมืองเป็นเจ้าของกลับได้ประโยชน์เต็มๆ
- ลูกหลานของเกษตรกรที่อาจต้องอดอยาก ออกจากโรงเรียน มากลายเป็นขอทาน หรือ ไส้เภา หรือ คนเร่ร่อนนั้นไม่อยู่ในสายตาของนักการเมือง

บทที่ 16

กรอบคิดของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งองค์การ สหประชาชาติ (Office of the High Commissioner for Human Rights)

ความยากจนอันเป็นผลกระทบจากการลงทุนและการเปิดตลาดเสรีข้างต้น คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งองค์การสหประชาชาติ (Commission on Human Rights, ECOSOC) จึงได้กำหนดกรอบกติกาใหม่เป็นแนวปฏิบัติขึ้นมาว่า บรรษัทข้ามชาติ องค์การระหว่างประเทศ เช่น WTO, IMF, World Bank etc. ล้วนมีพันธกรณีในการดำเนินการตามกรอบของกฎหมายระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชน โดยการต้อง **เคารพ สนับสนุน ปกป้อง และทำให้เกิดขึ้นจริง** ทั้งสิ้น เช่นเดียวกับรัฐบาลที่ได้ให้สัตยาบันเพื่อให้มีผลบังคับใช้เหมือนกฎหมายในประเทศของตน

ในรายงานที่ E/CN.4/ Sub.2/2002 ระบุว่าสมาชิกขององค์การค้าโลกทั้ง 147 ประเทศล้วนให้สัตยาบันกติกาหรืออนุสัญญาเรื่องสิทธิมนุษยชนฉบับใดฉบับหนึ่งทั้งสิ้น มีประเทศจำนวน 122 ประเทศที่ลงนามในกติการะหว่างประเทศเรื่องสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และ วัฒนธรรม (ICESCR) และทุกประเทศยกเว้นประเทศเดียวที่ลงนามในอนุสัญญาเรื่องสิทธิเด็ก (Convention on the Rights of the Child)

ในรายงาน E/CN.4/ Sub.2/2003/9 ระบุว่า รัฐมีบทบาทในการตรวจสอบและกำหนดนโยบายในยุคทุนศรโลก (Globalization) หรือ ยุคตลาดเสรีดังนี้

1. รัฐต้องกำหนดกติกาและนโยบายในการควบคุมการลงทุน โดยเฉพาะการลงทุนระยะสั้นในตลาดทุนเพื่อป้องกันผลกระทบในทางลบต่อปัญหาสิทธิมนุษยชน หรือ ความยากจน

2. กติกาเรื่องการให้สิทธิแก่นักลงทุนต่างชาติเหมือนคนในชาติ (National treatment) ขององค์การการค้าโลกต้องยืดหยุ่น และไม่ให้อำนาจเหนือรัฐบาลในการกำหนดนโยบายเพื่อส่งเสริมและป้องกันสิทธิมนุษยชนของคนในชาติ

3. รัฐมีอำนาจยกเลิกหรือละเว้นนโยบายการเปิดตลาดการค้าเสรี ถ้าหากว่า

เมื่อใช้นโยบายดังกล่าวแล้วมีผลกระทบต่อการส่งเสริมและป้องกันสิทธิมนุษยชน
ของคนในชาติ

4. รัฐมีอำนาจในการกำหนดนโยบาย และกฎเกณฑ์ใหม่ๆ เพื่อจัดความสัมพันธ์
ของสิทธิของนักลงทุน กับนโยบายส่งเสริมและป้องกันสิทธิมนุษยชนของคนในชาติ

บทที่ 17

นโยบายการเงินเสรีสร้างภาระให้คนจน

คณะกรรมการการศึกษาและเสนอแนะมาตรการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการระบบการเงินของประเทศ (ศปร.) ได้ศึกษาและรายงานระบุถึงการสูญเสียเงินทุนสำรองของประเทศเกือบหมดในปี พ.ศ. 2540 ทำให้ประเทศไทยต้องลดค่าเงินลงเกือบครึ่งหนึ่ง ซึ่งหมายความว่าคนไทยทั้งประเทศต่างถูกทำให้จนลงครึ่งหนึ่ง หรือต้องทำงานหนักขึ้นอีกหนึ่งเท่าตัว หรือต้องบริโภคน้อยลงครึ่งหนึ่ง ซึ่งเป็นการลดรอนสิทธิทางเศรษฐกิจสังคมและวัฒนธรรมที่รุนแรงที่สุดดังนี้

นายชัยวัฒน์ วิบูลย์สวัสดิ์ ได้สั่งปิด 42 บริษัทเงินทุน ให้แลกตัวสัญญาใช้เงินเป็นตัวออกผ่านธนาคารกรุงไทย โดยกองทุนฟื้นฟู เป็นผู้รับภาระการจ่ายเงินต้น และให้ดอกเบี่ยผู้ถือ

ธ.ค. 40 สั่งปิด 56 บริษัทถาวร รัฐบาลรับภาระหนี้ 700,000 ล้านบาท รับเปลี่ยนตัวสัญญาใช้เงินของบริษัทเงินทุนอีก 398,000 ล้านบาท

13 ก.พ. 40 ทุนสำรองทั้งหมด 38.65 พันล้านเหรียญ (960,000 ล้านบาท) หลัง 14 พ.ค. เงินสำรองเหลือ 2.5 พันล้านจากต้นเดือน 24.3 พันล้านบาท

ม.ค.- ก.พ. 40 สัญญาเงินสำรอง 7.8 พันล้านเหรียญ (2 แสนล้านบาท) ขายล่วงหน้าอีก 12.8 พันล้านเหรียญ เหลือเงินที่จะมาสู้ค่าเงินเพียง 5.28 พันล้านเหรียญ หักทรัพย์สินสภาพคล่องต่ำ จะเหลือ 3.93 พันล้านเหรียญ

8 พ.ค. 40 ใจมืดค่าเงินบาท ที่ลอนดอน นิวยอร์ก หมดอีก 6.08 พันล้านเหรียญ ทุนสำรองเหลือ 36.6 พันล้าน แต่หักขาย ดอลลาร์ล่วงหน้า 18.86 พันล้านเหรียญ จึงเหลือจริง 17.74 พันล้านเหรียญ

14 พ.ค. 40 ใช้เงินแทรกแซงในตลาด 9.05 พันล้านเหรียญ ตลาดล่วงหน้า 400 ล้าน swap 600 ล้านเหรียญ ทุนรักษาระดับขายเงินเหรียญ อีก 887.1 ล้านเหรียญ หมดไป 1.1 หมื่นล้านเหรียญ (สองแสนห้าหมื่นล้านบาท)

12 พ.ค. 40 มีเงินทุนสำรอง 17.2 พันล้านบาท

20 พ.ค. 40 มีเงินทุนสำรองเหลือเพียง 7.2 พันล้านบาท

2 ก.ค. 40 เงินทุนสำรองสุทธิของประเทศไทย เหลือเพียงแค่ 2.8 พันล้านเหรียญ (วันที่ประกาศลอยตัวค่าเงินบาท) (71,400 ล้านบาท)

13 ก.พ. 40 รวมยอดเงินสำรองที่ขาดทุนทั้งสิ้น $38.65 - 2.8$ (2 ก.ค.40) = 35.85 พันล้านเหรียญ หรือ 35.85×40.00 บาท ต่อ 1 ดอลลาร์ = 1,434 ล้านบาท หรือ รายได้สุทธิของมูลค่าการส่งออกทั้งปี

(จากรายงานผลการวิเคราะห์และวินิจฉัยข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสถานการณ์วิกฤตทางเศรษฐกิจ, เสนอโดย ศปร, 31 มีนาคม 2541. มูนิธิสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย : 2541)

ผลกระทบคนจนจากการตัดลดงบประมาณ

	1993	1994	1995	1996
งบประมาณด้านสาธารณสุข	36,549.6	44,335.0	52,372.7	63,452.2
		+ 21%	+15%	+17%
อัตราเพิ่มก่อนเกิดวิกฤติ = 18%				
งบประมาณด้านสวัสดิการสังคม	60,012.5	74,611.3	87,909.6	120,350.8
		24.3%	17.8	36.9%
อัตราเพิ่มก่อน = เกิดวิกฤติ 26.33%				

	1997	1998	1999
งบประมาณด้านสาธารณสุข	70,519.8	66,455.2	62,546.3
หลังเกิดวิกฤติเศรษฐกิจ	11%	-5.7%	-5.8%
อัตรางบประมาณที่ลดลงโดยเฉลี่ย = $18 + 5.75 = 23.75$ %			
งบประมาณด้านสวัสดิการสังคม	148,454.2	103,082.2	93,008.7
	+23.3	-30.5	-9.7%
อัตรางบประมาณที่ลดลงโดยเฉลี่ย $26.33 + (40.2) = 66.53$ %			

จากตัวเลขการวิเคราะห์การจัดสรรงบประมาณของรัฐเมื่อก่อนเกิดวิกฤติ, เศรษฐกิจและเมื่อหลังเกิดวิกฤติเศรษฐกิจจะเห็นได้ว่าวิกฤติเศรษฐกิจที่เกิดจากการ

โจมตีค่าเงิน และการดำเนินนโยบายการเงินและการค้าเสรีนั้น มีผลกระทบต่อคนจนอย่างมหาศาลตามตัวเลขการจัดงบประมาณที่ลดลง คือ ด้าน สาธารณสุขลดลงโดยเฉลี่ยร้อยละ 24 ส่วนงบประมาณด้านสวัสดิการสังคมลดลงไปมากถึงร้อยละ 66.5 ผลที่เป็นรูปธรรมคือ มีเด็กที่เจ็บป่วยขาดการรักษาพยาบาล หรือที่ไม่จำเป็นต้องตายก็ตายไป หรือต้องออกจากโรงพยาบาลกลางคัน ถึง 1 ใน 4 ในด้านสวัสดิการสังคม ก็เช่นเดียวกัน จำนวนคนตกงานที่รัฐไม่เหลียวแล จำนวนเด็กเร่ร่อน จำนวนบุคคลในสลัม จำนวนผู้เสพยาเสพติด ล้วนเพิ่มขึ้นเพราะงบสวัสดิการสังคมลดลง จะเห็นได้ว่าจำนวนผู้เสพยาและผู้ค้ายาเสพติดในหมู่เยาวชนทั้งที่อยู่ในคุกและนอกคุกเพิ่มขึ้นอย่างน่าเป็นห่วงภายหลังเกิดวิกฤติเศรษฐกิจ

อมาทยา เซน กล่าวว่า “ความยากจนนั้นเกิดจากการ **“ขาดหรือถูกฉ้อโกงโอกาส”** และ ขาดหรือถูกฉ้อโกง “สิทธิ” มิใช่ขาดเงินทุน หรือ ขาดความสามารถในการผลิตความจน หรือ การขาดเงินทุนนั้นเป็นผลพวงของการขาด โอกาสหรือขาดเสรีภาพ ที่แท้จริงในการพัฒนาศักยภาพของตนในการหารายได้ เพื่อจะได้พ้นจากความยากจนมากกว่า (Sen, 2000)

เซน กล่าวว่า เสรีภาพที่สำคัญที่สุด คือ เสรีภาพ หรือ โอกาสในการศึกษา และการมีพลานามัยดี ซึ่งเป็นหัวใจของการนำไปสู่การมีศักยภาพในการสร้างตัวให้พ้นจากความจน

การแปลงระบบการศึกษาให้เป็นเชิงพาณิชย์โดยการออกนอกกระบบจึงเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน ขั้นพื้นฐานที่สุด

ดังนั้น ทางแก้นั้น จะต้องแก้ทั้งระบบแบบบูรณาการ คือ การเปิดโอกาสทางเศรษฐกิจอย่างยุติธรรมและเท่าเทียมกัน การให้เสรีภาพทางการเมืองในการตรวจสอบ โดยการสร้างกลไกของสังคมขึ้นมาตรวจสอบการทำงานของภาครัฐเพื่อความโปร่งใส และการสร้างตาข่ายความมั่นคงของชีวิต

นโยบายของรัฐ ระบบการตลาด ระบบกฎหมาย พรรคการเมือง สื่อมวลชน กลุ่มผลประโยชน์ในสังคม ทั้งหมดนี้ต้องตั้งอยู่บนพื้นฐาน หรือหลักการในการสร้างโอกาสให้คนจนมีพื้นที่อย่างแท้จริงในการพัฒนาตนเองเพื่อที่จะพ้นจากความยากจน การละเมิดหรือฉกฉวย โอกาส นี้ออกไป คือ การละเมิดสิทธิมนุษยชน นั่นเอง

FTA ไทย-สหรัฐฯ : มีแต่เสียกับเสีย

เมื่อวันที่ 17-18 มกราคม 2550 นี้ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ร่วมกับจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และ โครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (UNDP) ได้ร่วมกันจัดสัมมนาในหัวข้อ “ข้อตกลงการค้าเสรี ไทย-สหรัฐฯ ผลกระทบด้านสิทธิมนุษยชน” ที่โรงแรม อมารีวอเตอร์เกท กรุงเทพฯ

นักวิชาการ เช่น ดร. จักรกฤษณ์ ควรพจน์ ดร. จิราพร ลิ้มปานานนท์ ดร.สุริชัย หวันแก้ว นาย จอน อึ้งภากรณ์ นาย บัณฑิต เศรษฐศิโรตม์ และ ดร.ลาวัณย์ ทัศนศิลปกุล ที่มานำเสนอหัวข้อผลกระทบในด้านต่างๆที่จะเกิดขึ้นตามมา ซึ่งจะมีผลผูกมัดประเทศ ผูกมัดประชาชนไปอีกชั่ววนาตาปี และนำประเทศไปสู่การเป็นเมืองขึ้นอย่างสมบูรณ์แบบ โดยที่อธิปไตยและความเป็นเอกราชของชาติมีเหลืออยู่เพียงแค่เปลือกหรือชื่อเท่านั้น

เอฟทีเอ หรือ ข้อตกลงเขตการค้าเสรีนั้นก็คือ การที่สองประเทศหรือมากกว่านั้น หรือทั้งภูมิภาคตกลงจัดตั้ง “เขตการค้า” เพื่อส่งเสริมการเปิดเสรีทางการค้า และการลงทุนระหว่างกัน โดยการลดภาษีหรือมาตรการที่เป็นอุปสรรคต่อการขยายตัวของการค้าและการลงทุนระหว่างกัน

ส่งเสริมให้เอกชนเข้ามามีบทบาทในวิสาหกิจต่างๆ มากขึ้น ลดบทบาทภาครัฐในการดำเนินกิจการต่างๆ ลง แล้วเปิดกว้างให้ภาคธุรกิจเอกชนขนาดใหญ่เข้ามาแทนที่ พร้อมทั้งปรับปรุง ยกเลิกกฎหมาย กฎเกณฑ์ต่างๆ ตลอดจนปัจจัยอื่นๆ ที่เห็นว่าเป็นอุปสรรค ขัดขวางการค้า การลงทุนของต่างชาติให้ลดลง หรือจัดให้หมดไป

เอฟทีเอที่ลงนามกันระหว่างประเทศที่มีอำนาจต่อรองใกล้เคียงกันและมีเป้าหมายเพื่อก่อให้เกิดผลประโยชน์ร่วมกันและตอบแทนกันก็เป็นเรื่องที่ดี

เอฟทีเอในระดับภูมิภาคเพื่อสร้างอำนาจต่อรองร่วมกันกับประเทศมหาอำนาจก็เป็นเรื่องที่ดีและควรจะทำ

แต่การทำเอฟทีเอกับประเทศมหาอำนาจนั้นไม่ควรจะทำ ควรจะยึดกรอบขององค์การค้าโลก ที่ประเทศเล็กๆ สามารถร่วมมือกันสร้างอำนาจต่อรองได้มากกว่า

สนธิสัญญาบาวริงยุคใหม่

ในการพิจารณาข้อตกลง FTA ไทย-สหรัฐฯ สหรัฐฯได้ตั้งเงื่อนไขแบบบังคับว่าต้องเจรจาครบทั้ง 23 หัวข้อ ไทยจะเลือกหรือขอยกเว้นไม่เจรจาบางหัวข้อที่เราไม่พร้อมไม่ได้ เช่น หัวข้อเรื่องทรัพย์สินทางปัญญาที่สหรัฐฯผลักดัน และการเปิดเสรีภาคบริการ การจัดซื้อจัดจ้างของรัฐ การคุ้มครองการลงทุน เป็นต้น

การที่สหรัฐอเมริกาให้ความสำคัญและกระตือรือร้นมากในการทำเอฟทีเอเช่นนี้ ดร.จักรกฤษณ์ ควรพจน์ แห่งสาขาวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ได้อธิบายว่า

“เพราะสหรัฐอเมริกานั้นตระหนักดีว่าการเจรจาในเวทีองค์การการค้าโลก ไม่มีความแน่นอน หลายประเด็นในการเจรจาได้แบ่งแยกประเทศสมาชิกออกเป็นฝักฝ่าย ยากที่จะหาทางประนีประนอมให้ได้ผลยุติ อีกทั้งประเด็นการเจรจาส่วนใหญ่ก็มิได้ตอบสนองต่อผลประโยชน์ของสหรัฐฯ ในทางตรงกันข้าม หากมีการเจรจาสำเร็จในหลายประเด็นกลับจะทำให้สหรัฐฯ เสียประโยชน์มากกว่า เช่น เรื่องการลดการอุดหนุนและเลิกทุ่มตลาดสินค้าเกษตรฯ เรื่องมาตรการบังคับใช้สิทธิบัตรยา และการคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ เป็นต้น”

ดังนั้น การทำข้อตกลงเขตการค้าเสรีทั้งในแบบทวิภาคีคือ ตัวต่อตัวหรือในแบบทั้งภูมิภาค จึงเป็นหนทางเดียวที่สหรัฐฯ สามารถใช้อิทธิพลผลักดันกติการะหว่างประเทศที่เอื้อต่อผลประโยชน์ของตัวเองได้ และยังได้ผลพวงที่สำคัญตามมาด้วยคือ เป็นการสลายพลังของพันธมิตรกลุ่มประเทศกำลังพัฒนา ทั้งนี้ก็เพราะแต่ละประเทศต้องหันมาสนใจกับการเจรจาต่อรองตัวต่อตัวกับสหรัฐอเมริกาเป็นสำคัญ”

มีลบลมคมนัย

ในการเจรจากับไทย สหรัฐฯยังตั้งเงื่อนไขไม่ให้เปิดเผยเอกสารข้อเรียกร้องของฝ่ายสหรัฐฯต่อสาธารณชน และให้กำหนดเรื่องการรักษาความลับในการเจรจาตามกฎหมายว่าด้วยการรักษาความลับของแต่ละฝ่าย ซึ่งคณะเจรจาของไทยได้พิจารณากำหนดเป็นชั้นลับตาม พ.ร.บ. ข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยงานสารบรรณจึงไม่สามารถเปิดเผยเอกสารข้อเรียกร้องของฝ่ายสหรัฐฯ

ข้ามหัวรัฐสภา

ในขณะที่เดียวกันข้อตกลงในการเจรจาจะต้องผ่านการลงมติเห็นชอบโดยรัฐสภาอเมริกันก่อนจึงจะมีผลบังคับใช้ แต่ของไทยกลับเป็นตรงกันข้าม คือ เมื่อลงนามแล้วมีผลบังคับใช้ทันทีที่ข้อตกลงหลายๆข้อของไทยต้องแก้ไขกฎหมายให้สอดคล้องหรือมีผลในการ “เปลี่ยนแปลงเขตอำนาจรัฐ” ซึ่งขัดกับมาตรา 224 ของรัฐธรรมนูญ 2540

ลดอำนาจศาลไทย

สหรัฐฯเรียกร้องให้ใช้วิธีอนุญาโตตุลาการระงับข้อพิพาทระหว่างรัฐกับรัฐ และรัฐกับเอกชน คือเอกชนสหรัฐฯสามารถฟ้องรัฐไทยได้ในศาลไทย หรือถ้าไม่พอใจก็สามารถเสนอให้อนุญาโตตุลาการระหว่างประเทศตัดสินแทน (ไทยเสียเขาพระวิหารไปก็เพราะไปยอมขึ้นศาลโลกซึ่งมีความลำเอียง)

ไม่เพียงแค่นั้นสหรัฐฯต้องการให้ใช้ระบบนี้ในกรณีก่อนการเข้ามาลงทุนหรือเพียงแค่แสดงเจตนาว่าจะเข้ามาลงทุนแล้วหากอ้างว่าเกิดความเสียหาย หรือไม่ได้รับความสะดวกก็อาจจะฟ้องอนุญาโตตุลาการเรียกค่าเสียหายจากรัฐบาลไทยได้ แย่งอาชีพคนไทยข้างเดียว

สหรัฐฯเรียกร้องให้ไทยเปิดเสรีบัญชี 1 ใน พ.ร.บ.ประกอบธุรกิจคนต่างด้าว พ.ศ. 2542 แต่สหรัฐฯกลับไม่เปิดเสรีให้แรงงานไทยไปทำงานในอเมริกา จึงเป็นการเรียกร้องที่เอาแต่ได้ และเป็นฝ่ายได้ข้างเดียว

เพียงแค่ประเด็นเหล่านี้ ถ้ารัฐบาลไทยยอมลงนามก็เท่ากับการลงนามยอมรับการเป็นเมืองขึ้นของสหรัฐฯโดยปริยาย

อันที่จริงประเทศไทยเป็นสมาชิกขององค์การค้าโลก ซึ่งต้องดำเนินนโยบายการค้าเสรีตามกรอบกติกาขององค์การค้าโลกอยู่แล้ว การทำข้อตกลงการค้าเสรีกับประเทศมหาอำนาจซึ่งมีอำนาจต่อรองสูงกว่านั้น มีแต่ประเทศไทยจะเสียเปรียบ สิ่งที่ได้มา เช่น เรื่อง ร้านอาหารไทย เรื่องนวดแผนโบราณ เรื่องสปา กับสิ่งที่จะต้องแลกนั้นไม่คุ้มค่าง่ายยิ่ง เหมือนกับการเอาทองคำไปแลกเกลือ เช่นประเด็นข้างต้นในเรื่องการเปิดตลาดผลไม้ซึ่งมีมูลค่าจีบจ้อยเพื่อแลกกับการสูญเสียอำนาจตุลาการและการฟ้องเรียกค่าเสียหายจากรัฐในเรื่องการคุ้มครองการลงทุน

ประเด็นการคุ้มครองการลงทุน

ในเรื่องการคุ้มครองการลงทุน ประเทศไทยควรจะศึกษาบทเรียนข้อตกลงนาฟต้า หรือข้อตกลงเขตการค้าเสรีของทวีปอเมริกาเหนือ ระหว่างสหรัฐฯ เม็กซิโก และแคนาดา ซึ่งตีความการคุ้มครองการลงทุน หมายถึงการห้ามการยึดหรือริบกิจการโดยรัฐทั้งทางตรงและทางอ้อม และทั้งสองประเทศนี้ถูกบริษัทอเมริกันฟ้องเรียกค่าเสียหายไปจำนวนมากแล้ว

การยึดหรือริบกิจการโดยรัฐทางตรงนั้นสูญพันธุ์ไปจากโลกนานแล้ว ประเด็นที่เหลืออยู่ คือ การริบหรือยึดกิจการโดยรัฐทางอ้อม (Indirect expropriation) ในสัญญา นาฟต้า ได้เปิดช่องให้ตีความได้อย่างกว้างขวาง เป็นการลิดรอนจำกัดอำนาจของรัฐไม่ให้ปกป้องคุ้มครองผลประโยชน์ของสาธารณะ เช่น การห้ามการลงทุนในพื้นที่อนุรักษ์ เขตป่าสงวน หรือ อุทยานแห่งชาติ หรือในเขตที่ชุมชนคัดค้าน ก็อาจจะเข้าข่ายการริบหรือยึดกิจการโดยรัฐทางอ้อม

การปกป้องคุ้มครองผลประโยชน์ของสาธารณะสามารถถูกตีความได้ว่าเป็นการริบหรือยึดกิจการโดยรัฐทางอ้อม ซึ่งเอกชนสามารถฟ้องร้องอนุญาโตตุลาการเพื่อเรียกร้องความเสียหายอย่างไม่จำกัดจากรัฐได้ เช่น การประเมินความสูญเสียรายได้ในอนาคตข้างหน้า 50-100 ปี แล้วคิดเป็นมูลค่าความเสียหายที่รัฐต้องชดใช้ ประเทศไทยอาจจะถูกฟ้องล้มละลายเอาได้ง่ายๆ อย่าได้ประมาทเสีย

นอกจากนี้ ในมาตรา 5.4 ของเอฟทีเอในด้านการลงทุนยังกำหนดว่า

“ไทยต้องรับผิดชอบในความสูญหาย เสียหายใดๆ แม้ว่าจะเกิดขึ้นจากเหตุสุดวิสัย เช่น สงครามกลางเมือง การจลาจล รัฐบาลไทยก็ต้องรับผิดชอบโดยไม่มีข้อยกเว้น”

นอกจากนี้แม้กระทั่ง ความตั้งใจ หรือ การมีแผนจะเข้ามาลงทุน(Pre- establishment) ก็ตีความว่า เป็นการลงทุนแล้ว ถ้าหากว่าถูกกีดกันก็สามารถฟ้องร้องเรียกค่าเสียหายจากรัฐได้ เช่นเดียวกัน

ในเรื่องการเวนคืนเพื่อประโยชน์ของสาธารณะ มาตรา 6.2b ของการเจรจา ีระบุว่ “การชดเชยต้องกระทำโดยทันที ไม่ล่าช้าและก่อนการเวนคืนในวันนั้น ในราคาตลาดตามมูลค่าของทรัพย์สินที่ถูกเวนคืนนั้น โดยห้ามเปลี่ยนแปลงมูลค่าใดๆ และ

การชดเชยต้องสามารถนำเงินส่งออกนอกประเทศได้โดยเสรี และต้องชดเชยพร้อมดอกเบี้ยในอัตราที่เหมาะสม

ด้านทรัพย์สินทางปัญญา

ในด้านทรัพย์สินทางปัญญา ซึ่ง นางบาร์บารา ไวเซล ผู้แทนเจรจาของสหรัฐฯ ยืนยันอย่างเด็ดขาดว่า ประเด็นเรื่องทรัพย์สินทางปัญญาจะเอาออกจากการเจรจาไม่ได้แน่ ถ้าหากว่าประเทศไทยยอมรับ ไม่ยอมรับประเด็นนี้ ออกจากการเจรจา ผลเสียหายที่จะตามมาต่อผลประโยชน์ของประเทศ ต่อ เกษตรกร และผู้ป่วยจะมีอย่างมหาศาลและจะต้องกลายเป็นลูกไล่ตลอดกาล โดยที่สหรัฐฯ เรียกร้องดังนี้

1. ให้ขยายการคุ้มครองลิขสิทธิ์จากปัจจุบัน 50 ปี หลังจากเจ้าของผลงานเสียชีวิต เป็น 70 ปี
2. ให้ขยายการคุ้มครองสิทธิบัตรให้ครอบคลุมสิ่งมีชีวิตทุกประเภท ทั้งพืช สัตว์ และจุลินทรีย์
3. ให้ประเทศคู่เจรจาเข้าเป็นภาคีสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองพันธุ์พืชใหม่ (UPOV 1991)
4. การคุ้มครองเครื่องหมายการค้าให้รวมถึงสิ่งที่จับต้องไม่ได้ เช่น กลิ่น สี เสียง
5. ให้เข้าร่วมในสนธิสัญญาว่าด้วยความร่วมมือทางสิทธิบัตร (Patent Co-operation Treaty-PCT) ซึ่งกำหนดให้หน่วยงานสิทธิบัตรของประเทศที่พัฒนาแล้วเป็นผู้รับคำขอจดสิทธิบัตร ตรวจสอบ และอนุมัติ โดยมีผลบังคับในประเทศที่กำลังพัฒนาได้เลย ไม่ต้องมาขอจดใหม่อีกครั้งหนึ่ง

รายละเอียดของข้อตกลงนี้ยังมีอีกมากมาย แต่เฉพาะ 5 ข้อนี้ ประเทศกำลังพัฒนายก็ต้องเป็นลูกไล่จ่ายค่าหัวคิวไปแทบจะตลอดชาติแล้ว เพราะวาระยี่สิบเก้าของเจ้าของสิทธิบัตร เครื่องหมายการค้า และลิขสิทธิ์ ล้วนคือประเทศที่พัฒนาแล้วทั้งสิ้น

นอกจากนี้ยังมีข้อจำกัดอีกในมาตรา 5 กำหนดให้ไทยต้องรับผิดชอบทุกประการ หากไม่คุ้มครอง หรือคุ้มครองบกพร่อง หรือไม่มีประสิทธิภาพในการใช้กฎหมาย

คุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา และอาจจะต้องขดเขยเช่นเดียวกับเรื่องการเวนคืน หรือ การยึดทรัพย์

ต่อไปรถแท็กซี่ที่นำมาบริการหากินหารายได้ก็ต้องจ่ายค่า “สิทธิบัตร” การ ออกแบบรถ และค่าสิทธิบัตรของเครื่องยนต์ เช่นเดียวกับเรื่องซีดีเพลงและซอฟต์แวร์ ที่นำไปเปิดในร้านคาราโอเกะแล้วถูกไล่จับ โดยอ้างว่าห้ามนำสินค้าไปทำให้เกิดรายได้ต่อไปเอาเสื้อแบรนด์เนมให้น้องขอยืมใส่ ก็ต้องจ่ายค่าลิขสิทธิ์ เหมือนกับการก๊อปปี้ซอฟต์แวร์ใส่อีกเครื่องหนึ่งในบ้าน

ปัญหาเรื่องทรัพย์สินทางปัญญา มิใช่อยู่ที่ จ่าย หรือไม่จ่าย คุ้มครองหรือไม่ คุ้มครอง แต่ประเด็นที่แท้ คือ “ ความยุติธรรม และเงื่อนไขที่เหมาะสมเป็นธรรม ไม่ ผูกขาดค้ากำไรเกินควร”

ประเด็นการคุ้มครองลิขสิทธิ์ จาก 50 ปีหลังเจ้าของผลงานเสียชีวิต ก็ถือว่า นานเกินไปแล้ว แต่ยังขยายเป็น 70 ปี อีก ซึ่งเป็นการผูกขาดความรู้ กีดกันการ ถ่ายเทวิทยาการ และวัฒนธรรม ทำให้เกิดการผูกขาดการค้าและการค้ากำไรเกินควร ทำให้เกิดช่องว่างและความแตกต่างในโลก ซึ่งนำไปสู่ความขัดแย้ง ความไม่เข้าใจ และ สงครามในที่สุด

สหรัฐฯไม่ได้เปิดตลาดแรงงานแก่ไทย แต่คนอเมริกันเข้าไทยได้อย่างเสรี โดยเฉพาะเมื่อเข้ามาลงทุน การลงนาม FTA กับสหรัฐฯจึงเป็นการได้ประโยชน์ฝ่ายเดียว ในด้านการใช้กฎแหล่งกำเนิดสินค้า (Rules of Origin) ทำให้ไทยเสียเปรียบ เพราะ สินค้าส่งออกของไทยที่ส่งไปสหรัฐฯ เช่น ปลาทูน่า กระป๋อง ปลาหมึกกระป๋อง สิ่งทอ ล้วนใช้วัตถุดิบนำเข้า จึงไม่ได้ประโยชน์จากข้อตกลงFTA นี้

สหรัฐฯยังมีมาตรการอื่นๆในการปกป้องการค้าของตน เช่น มาตรการที่ไม่ใช่ ภาษี(Non-tariff Barrier-NBTs) มาตรการบังคับข้างเดียว(Unilateral Measures) มาตรการสุขอนามัย (SPS) มาตรการตอบโต้การทุ่มตลาด (Anti-Dumping Measures)

ประเด็นเรื่องการใช้มาตรการที่ไม่ใช่ภาษี โดยเฉพาะในกรณีมาตรการด้าน สุขอนามัยและสุขอนามัยพืช ซึ่งในรายงานการศึกษาของที่สัมมนา ได้ระบุถึงปัญหา ของการที่สินค้าส่งออก ผัก ผลไม้ และอาหารทะเลของไทย ถูกสหรัฐฯกักถึง 1,340

ครั้งในปี 2001 ทำให้เกิดปัญหาความยากจนในภาคเกษตรอย่างรุนแรง จากการใช้มาตรการด้านสุขอนามัยและสุขอนามัยพืช (Sanitary and Phytosanitary Measures : SPS)

เรื่องสิทธิบัตรยา

สหรัฐฯเรียกร้องให้ไทยให้สิทธิบัตรวิธีการวินิจฉัยโรค การรักษาผู้ป่วย และการผ่าตัด ซึ่งประเด็นเหล่านี้ไม่เคยมีประเทศไหนยอมให้มีการจดสิทธิบัตรนี้ แต่สหรัฐฯเห็นว่าประเทศไทยเป็น “ลูกไล่” และข้าราชการไทยขาดจิตสำนึกรักษาดิจจึงได้บีบบาหากว่าไทยยอม นอกจากค่ายาจะแพงแล้วคนป่วยยังต้องมาจ่ายค่าวิธีการวินิจฉัยโรค ค่าเทคนิคการผ่าตัดอีก

สหรัฐฯเรียกร้อง ไม่ให้มีการคัดค้านค่าขอรับสิทธิบัตรก่อนการออกสิทธิบัตร นั่นคือ การไม่ยอมให้มีการตรวจสอบจากสาธารณะก่อนการออกสิทธิบัตร หากจดไม่ได้หรือมีการเพิกถอนทีหลัง ก็ได้ผูกขาดไปแล้วหลายปี และคนป่วยก็ต้องจ่ายค่ายาแพงไปล่วงหน้า

จำกัดการใช้มาตรการบังคับใช้สิทธิผลิตยาเองในกรณีฉุกเฉิน

ผูกขาดข้อมูลยาใหม่อีก 5 ปี

ในเรื่องสิทธิบัตรยาก็ต้องการให้ขยายเวลาการคุ้มครองออกไปอีก 5 ปี จาก 20 ปีในกรณีที่การขอยจดได้รับอนุมัติช้า นอกจากนี้ยังไม่มียกเว้นโทษการนำสูตรยาเก่ามาผสมแล้วจดเป็นยาใหม่ โดยไม่ได้วิจัยค้นคว้าขึ้นใหม่ ก็จะได้รับการคุ้มครองต่ออีก 20 ปี ทำให้เกิดการผูกขาดยา และราคายาแพงไปตลอด และทำให้ประเทศกำลังพัฒนาไม่สามารถพึ่งตนเองได้

สหรัฐฯเรียกร้องให้มีมาตรการป้องกันมิให้มีการขึ้นทะเบียนตำรับยาที่มีการละเมิดสิทธิบัตร และต้องแจ้งให้เจ้าของสิทธิบัตรทราบถึงการขึ้นทะเบียนตำรับยานั้น ผลของข้อเรียกร้องนี้ สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา(อ.ย.) ต้องกลายมาทำหน้าที่เป็นตำรวจเฝ้ารักษาผลประโยชน์ของบริษัทยาของสหรัฐฯโดยใช้เงินเดือนจากภาษีอากรของประชาชนไทย เช่นเดียวกับบทบาทของกรมทรัพย์สินทางปัญญา (บางคนเปลี่ยนชื่อเป็นกรมขยายชาติ เพราะเก่งแต่รักษาผลประโยชน์ของบริษัทข้ามชาติ) และตำรวจ

หาก อ.ย.จะเลยหรือปล่อยให้มีการหลงหูหลงตาปล่อยให้มีการจดทะเบียนซ้ำ ก็อาจจะถูกฟ้องร้องเรียกค่าเสียหายได้

หากไทยลงนามในข้อตกลงนี้ รองศาสตราจารย์ จิราพร ลิ้มปานานนท์ ระบุว่า ประเทศไทยต้องจ่ายค่ายาเพิ่มขึ้นปีละ 2 หมื่นล้านบาท(ครึ่งหนึ่งของรายได้การส่งออกข้าวในแต่ละปี) หรือ 4 แสนล้านบาทตลอดระยะเวลา 20 ปีข้างหน้า

รองศาสตราจารย์ จิราพร ลิ้มปานานนท์ ระบุอีกว่า ร้อยละ 72.22 ของการจดสิทธิบัตรยาใหม่ เป็นการเอาสูตรตำรับยาเก่าที่หมดอายุสิทธิบัตรแล้วมาผสมใหม่ เช่น การทำให้ยาแรงขึ้น หรือ กินปริมาณน้อยลง มีไข่นวัตกรรมใหม่ ดังนั้นจึงเป็นการขยายเวลาการผูกขาดขายยาราคาแพง และกีดกันมิให้มีการผลิตยาที่หมดสิทธิบัตรในราคาถูกออกมาช่วยชีวิตคน อันเป็นการละเมิดสิทธิผู้ป่วยและสิทธิมนุษยชน

สิทธิบัตรพันธุ์พืช

สหรัฐฯเรียกร้องให้คุ้มครองสิทธิบัตรให้ครอบคลุมสิ่งมีชีวิตทุกประเภท ทั้งพืช สัตว์ และจุลินทรีย์ โดย ไม่ต้องมีการระบุถึงแหล่งที่มาของพันธุ์พืช และจุลินทรีย์ซึ่งส่วนใหญ่อยู่ในป่าเขตร้อนในประเทศกำลังพัฒนา ซึ่งประเทศเจ้าของแหล่งที่มาควรจะต้องได้รับส่วนแบ่งจากค่าสิทธิบัตรอย่างเท่าเทียมกับผู้จดสิทธิบัตรนั้นด้วยเสมอไป มิฉะนั้นก็จะเกิดการปล้น หรือ ขโมยพันธุ์กรรม หรือ พันธุ์พืช เช่น กรณีข้าวหอมมะลิ เปิ้ล้าน้อย กวาวเครือ และจุลินทรีย์ อีกหลายพันธุ์ชนิดที่ถูกขโมยไปแล้ว

เนื่องจากประเทศที่พัฒนาแล้วมีอากาศหนาว จึงขาดแคลนความหลากหลายทางพันธุ์พืช จึงต้องการใช้พันธุ์พืชพื้นเมืองจากประเทศอื่นมาพัฒนาโดยไม่ต้องจ่ายเงิน จึงเขียนอนุสัญญาพันธุ์พืชใหม่ (Union for the Protection of New Varieties of Plants-UPOV 1991) ขึ้นมาและบีบบังคับให้ประเทศอื่นๆลงนามรับรอง หากประเทศไทยเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองพันธุ์พืชใหม่ (UPOV 1991) ก็จะต้องแก้ไขกฎหมาย พ.ร.บ. คุ้มครองพันธุ์พืช พ.ศ. 2542 ซึ่งคุ้มครองพันธุ์พืชพื้นเมืองของไทย และของชุมชน เพราะว่า UPOV 1991 คุ้มครองเฉพาะพันธุ์พืชใหม่ที่พัฒนาขึ้นมา แต่ไม่คุ้มครองพันธุ์พืชพื้นเมือง

ถ้าตีความกันแบบชาวบ้านก็คือ การอนุญาตให้ปล้นหรือขโมยพันธุ์พื้นเมืองได้อย่างชอบธรรม

อนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองพันธุ์พืชใหม่ UPOV 1991 คืออนุญาตให้ “ปล้น” ได้อย่างถูกต้องตามกฎหมาย

หากประเทศไทยเดินหน้าก็ต้องแก้ไข พ.ร.บ. คุ้มครองพันธุ์พืช พ.ศ. 2542 ซึ่ง จะส่งผลกระทบต่อการทำกับดูละ การเข้าถึงและแบ่งปันผลประโยชน์จากการใช้ ความหลากหลายทางชีวภาพที่เรามีอยู่อย่างไม่เป็นธรรม ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิทธิ ของเกษตรกรซึ่งเป็นผู้ปรับปรุงพันธุ์ หรือค้นพบพันธุ์ เนื่องจากร่างข้อเรียกร้องของ สหรัฐฯ ไม่มีข้อกำหนดพิจารณาถึงแหล่งที่มาของพันธุ์กรรมที่ใช้เป็นฐานในการ ปรับปรุงประดิษฐ์

ไม่มีเงื่อนไขในเรื่องการแบ่งปันกันใช้ประโยชน์หรือผลประโยชน์ระหว่างผู้ ประดิษฐ์กับเกษตรกร ชุมชน หรือประเทศที่เป็นแหล่งกำเนิด

นอกจากนี้ยังมีข้อห้ามไม่ให้เกษตรกรเก็บพันธุ์พืชที่ได้รับการคุ้มครองไว้ใช้ใน ฤดูเพาะปลูกต่อไป รวมทั้งห้ามการแลกเปลี่ยนเพื่อการคัดเลือกปรับปรุงพันธุ์อันเป็น จารีตของท้องถิ่น ผลที่ตามมาคือการผูกขาดเมล็ดพันธุ์พืชและสัตว์ โดยบริษัทเกษตร อุตสาหกรรม เกษตรกรจะกลายเป็นทาสที่ดิน ความมั่นคงด้านอาหารของชาติจะ ไปขึ้นต่อบริษัทข้ามชาติ

การคุ้มครองเครื่องหมายการค้า

ประเด็นการคุ้มครองเครื่องหมายการค้าให้รวมถึงสิ่งที่จับต้องไม่ได้ เช่น กลิ่น สี เสียง ซึ่งต่อไปการหายใจเอาออกซิเจนก็ต้องจ่ายค่าสิทธิบัตรเพราะว่าฝรั่งเป็นผู้ค้น พบสูตร เอช 2 โอ ทุกวันนี้ซีดีเพลงต่างๆที่นำไปเปิดทางวิทยุ หรือ ตามตู้คาราโอเกะก็ ต้องจ่ายเงิน ทั้งๆที่ค่าลิขสิทธิ์ก็ได้บวกอยู่ในแผ่นแล้ว เรื่องซอฟต์แวร์ ก็เช่นเดียวกัน

กล่าวโดยสรุป การลงทุนของต่างประเทศ สิ่งประเทศไทยได้คือแรงงาน “ขัน นोट” แรงงาน “เชื้อมตะกั่ว” แรงงาน “เชือดและห่อไก่” และ แรงงาน “หนูถีบจักร” ที่รายได้ไม่เพียงพอต่อรายจ่ายในแต่ละเดือน ทำงานจบเดือนก็ยังต้องกู้เงินมาเพื่อ เสริมค่าใช้จ่ายที่ค่าแรงไม่พอใช้

การเปิดเสรีการลงทุนอย่างล่อนจ้อนห้ามไม่ให้มีเงื่อนไขควบคุมจะก่อให้เกิด ปัญหาสิ่งแวดล้อมและฐานทรัพยากรธรรมชาติ เช่น ป่าชายเลนถูกทำลาย พื้นที่เพาะ

ปลูกถูกอุตสาหกรรมต่างชาติแย่งชิงไป เหลือลดน้อยลง และกระทบถึงความอุดมสมบูรณ์ของ อาหาร สัตว์น้ำและอาชีพประมง ความมั่นคงด้านอาหารของชาติ

การเปิดเสรีการลงทุนอย่างล่อนจ้อนห้ามไม่ให้มีเงื่อนไขควบคุมจะทำให้สูญเสียพื้นที่ทางเกษตรต่อการเข้ามาลงทุนของอุตสาหกรรม ซึ่งจะมีผลกระทบต่อความมั่นคงทางด้านอาหารของประเทศ เหมือนกับประเทศเม็กซิโก

การเปิดเสรีการลงทุนอย่างล่อนจ้อนห้ามมีเงื่อนไขในการการทำเหมือง นั้นต้องเจาะทำลายภูเขาเป็นลูกๆ เพียงเพื่อสกัดเอาแร่จำนวนเล็กน้อย ในกรณีของเหมืองทองคำที่จังหวัดนราธิวาส ต้องใช้โซยาไนท์อันเป็นสารพิษสกัด และไหลลงแม่น้ำลำคลองเป็นอันตรายต่อคนและสัตว์ โดยที่รัฐได้ค่าภาคหลวงเพียงร้อยละ 2 ของมูลค่าเท่านั้น

การปล่อยให้มีการตั้งโรงงานกำจัดขยะสินค้าอิเล็กทรอนิกส์ (FTA กับญี่ปุ่น) ก็จะทำให้พื้นดินอันอุดมสมบูรณ์ถูกแปรเป็นผืนดินที่อุดมด้วยสารพิษไว้ให้ลูกหลานรับกรรมต่อ

ประเด็นต่างๆที่ไม่เป็นธรรมข้างต้น ประเทศไทยไม่ได้ประโยชน์ หรือได้ไม่คุ้มเสีย แต่อาจจะมีกลุ่มธุรกิจบางกลุ่มจำนวนไม่กี่รายที่ได้ประโยชน์จากข้อตกลงเขตการค้าเสรีกับสหรัฐฯที่กำลังเจรจากันอยู่ ความหวังที่จะให้คนไทยไปเปิดร้านอาหาร เปิดสปา เปิดนวดแผนไทย นั้นผลประโยชน์จ๊ับจ้อยมาก และไม่มีข้อห้ามอยู่แล้ว แต่ในภาพรวมของผลประโยชน์ของชาติของแผ่นดิน ของประชาชนส่วนใหญ่แล้วได้ไม่คุ้มเสีย และไม่มีความจำเป็นต้องเจรจาต่อในขณะนี้

รัฐบาลควรจะยกเลิกการเจรจา หรือ ยึดกรอบเวลาออกไปก่อนสัก 20 ปี รอให้ประเทศไทยมีความพร้อมมากกว่านี้ ในขณะนี้ เราเป็นสมาชิกองค์การค้าโลก และเปิดเสรีมากพอแล้ว ถ้าเปิดมากไปกว่านี้ ประเทศก็จะไม่มีอะไรเหลือ คนทั้งชาติต้องทำงานมาจ่าย “ส่วย” ที่ถูกต้องตามกฎหมายของการค้าเสรีในรูปของ ค่า ลิขสิทธิ์ สิทธิบัตร เครื่องหมายการค้า แพรนโซล

ภาคประชาสังคมก็ต้องร่วมกันคัดค้านและกดดันไม่ให้มีการเจรจาเอฟทีเอกับสหรัฐฯต่อไป รวมทั้งเรียกร้องให้เปิดเผยรายละเอียดทุกข้อ และให้มีการลงประชามติก่อนจะลงนามเพื่อให้เกิดความยั่งยืนของประเทศ เพราะว่าประเทศไทยเป็นประเทศเอกราช มีศักดิ์ศรี ไม่ใช่เมืองขึ้นของสหรัฐอเมริกา

สรุป

1. การมองปัญหาสิทธิมนุษยชนและการละเมิดสิทธิมนุษยชนจำเป็นต้องมองแบบองค์รวมให้เห็นภาพทั้งหมด มองให้เห็นผู้กระทำหรือผู้ละเมิดสิทธิ (Actors) กับผู้ถูกละเมิด และเครื่องมือที่ใช้ในการละเมิดในยุคใหม่ อันได้แก่ กติกาการค้าเสรีขององค์การการค้าโลกที่ห้ามคุ้มครองปกป้องธุรกิจที่อ่อนแอกว่า นโยบายตลาดเงินและการลงทุนเสรีขององค์การการเงินระหว่างประเทศ นโยบายการแปรรูปรัฐวิสาหกิจด้านสาธารณูปโภค และสาธารณูปการ ระบบการศึกษาและการรักษาพยาบาลให้เป็นเชิงพาณิชย์ การจัดสรรงบประมาณอย่างไม่เป็นธรรม ระหว่างภาคเมืองกับชนบท สัดส่วนระหว่างภาคการดูแลคุ้มครองและทำให้สิทธิทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมได้แจ้งเกิด เช่น การจัดงบประมาณเพื่อการศึกษาเพื่อพัฒนาศักยภาพของประชาชนเพื่อจะได้ช่วยตัวเองได้และไม่กลายเป็นคนจน กับ งบประมาณทางทหารและงบประมาณกะโหลกเหล็ก เพราะความยากจนที่เกิดขึ้นจากนโยบายมหภาคที่กำหนดโดยองค์การโลกบาลที่ได้รับความร่วมมือจากรัฐบาลกลุ่มธุรกิจการเมืองที่ไม่เคารพรอบคอบด้านสิทธิมนุษยชนแล้วให้ความร่วมมือเพราะตนเองได้รับผลประโยชน์นั้น เป็นการละเมิดและสร้างผลกระทบต่อสิทธิมนุษยชนของคนทั้งประเทศโดยไม่มีกักรยกเว้นเพศวัย หรือเชื้อชาติ ซึ่งร้ายแรงกว่าการละเมิดสิทธิมนุษยชนแบบปัจเจกชนอย่างชนิดเทียบกันไม่ได้

2. ความยากจนเป็นต้นเหตุ และผลลัพธ์ของการละเมิดสิทธิในด้านอื่นๆตามมาเป็นกระพรวน เช่นปัญหาอาชญากรรม โสเภณี การคอร์รัปชัน การค้าหญิง การค้าเด็ก การใช้แรงงานเด็ก การค้าแรงงานข้ามประเทศ ความขัดแย้งระหว่างประเทศเพื่อช่วงชิงทรัพยากร และความขัดแย้งของชุมชนในสิทธิการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ กับ การลงทุนของบริษัทข้ามชาติเพื่อแย่งชิงทรัพยากรของชุมชน ซึ่งสร้างมลภาวะและทำลายสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

ศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ที่เป็นรูปธรรม คือ การดำรงชีพโดยมีปัจจัยสี่ครบ มีโอกาสในการศึกษาซึ่งนำไปสู่การใช้สิทธิเสรีภาพทางการเมือง เพื่อเพิ่มศักยภาพในการหารายได้เพื่อจะได้พ้นจากความยากจนอย่างถาวร

แต่ความยากจนที่เกิดจากนโยบายเชิงมหภาคในด้านการค้าเสรีและการลงทุนเสรี การจัดสรรงบประมาณเพื่อพวกพ้องในด้านการก่อสร้างโดยไม่คำนึงถึงกติกิริระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชนทั้งในระดับรัฐและในระดับโลกได้ทำลายศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ในการมีสิทธิดำรงชีพอย่างมีมาตรฐานขั้นต่ำ ซึ่งต้องประกอบด้วยวัตถุประสงค์ที่จำเป็นครบ อันได้แก่อาหาร ที่อยู่อาศัย การมีงานทำ การได้รับการรักษาพยาบาลเมื่อเจ็บป่วย การได้รับการศึกษาเพื่อพัฒนาศักยภาพในการหารายได้ ซึ่งเป็นสิทธิทางธรรมชาติ ดังนั้น การละเมิดสิทธิมนุษยชน คือ การละเมิดศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ ที่เกิดจากการละเมิดด้านสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม นั้นเอง

ข้อตกลงการค้าเสรี และการแปรรูประบบการศึกษาให้ออกนอกกรอบ การแปรรูป ระบบสาธารณูปโภค และระบบสาธารณูปการ การเปิดเสรีทางการลงทุนทั้งด้านการรักษาพยาบาล และการศึกษาให้ต่างชาติ เป็นการข่มขืนทรัพยากรบุคคล และลดคุณภาพการบริการของรัฐที่ให้แก่คนยากจนและผู้ด้อยโอกาส

3. รัฐบาลรวมทั้งองค์กรระหว่างประเทศและบริษัทข้ามชาติมีพันธกรณีระหว่างประเทศในการปฏิบัติตามกรอบกติกาของอนุสัญญาระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชนทุกฉบับในเรื่องการลงทุน การค้า เรื่องสิทธิบัตร และทิศทางการพัฒนาประเทศด้วย

รายงานหลายฉบับของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งองค์การสหประชาชาติ (Commission on Human Rights, ECOSOC) ได้ยืนยันและใช้กรอบคิดนี้ (E/CN.4/ Sub.2/2002), (E./CN.4/ Sub.2/2003/9)

นอกจากนี้ประชาชนก็มีสิทธิตามธรรมชาติที่จะได้รับการรับรองจากอนุสัญญาและกติการะหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชนในการเรียกร้องสิทธิ หรือได้รับสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม อันได้แก่ปัจจัยการดำรงชีพที่มีมาตรฐานขั้นต่ำจากรัฐบาลด้วย

- Analysis of General Agreement on Tariffs & Trade. Jaipur: ABD Publishers.
- Lal Das, Bhagirath. 1996. Some Key Issues Relating to the WTO. Penang: Third World Network.
- Lal Das, Bhagirath. 1998. An Introduction to the WTO Agreements. Penang: Third World Network.
- Lal Das, Bhagirath. 1998. The WTO Agreements : Deficiencies, Imbalances and Required Changes. Penang: Third World Network.
- MacBride, Sean and Roach, Colleen. 1989. The New International Information Order. Oxford: Oxford University Press.
- Malhotra, Kamal. 1998. 1Globalization and the Economic Growth Paradigm : Some Implications for Labor Migration and Mobility. Bangkok : Chulalongkorn University of Social Research Institute.
- Madeley, John. 1999. Big Business, Poor People. London: Zed Books.
- Marks, P. Stephen. 2004. The Right to Development : A Primer. New Delhi : Sage Publications.
- NESDB,(1998a). 1Impact of Economic Crisis on the Standard of Living in Thailand , newsletter of the Indicators of Well-Being and Policy Analysis, vol.2, no. 4, October.
- Nyamu-Musembi. Celestine. Cornwall, Andrea. 2004. What is the Rights-based approach all about?, IDS Working Paper 234. Brighton : Institute of Development Studies.
- OECD. 2004. Guidelines on Corporate Governance of State-Owned Enterprises.
- Ramachandriah, V. 1994. GATT Accord : India's Strategic Response. New Delhi :Commonwealth Publishers.
- Ravindran, D.J. 1998. Human Rights Praxis : A Resource Book for Study, Action and Reflection. Bangkok, Thailand: The Asian Forum for Human Rights and Development.

- Rosario, Jennifer. T. Del. 1999. GATT-WTO: Half a Century of Unfair Trade. Manila: IBON.
- Shahin Magda. 1997. Trade and Environment in the WTO: A Review of its Initial Work and Future Prospects. Penang: Third World Network.
- Sen, Amartya. 1999. Development as Freedom. New York : Oxford.
- Singh, Kavaljit. 1998. Globalisation of Finance. Delhi: Madhyam Books.
- Theis, Joachim. 2004. Promoting Rights-Based Approaches. Bangkok : Save the Children.
- Toussaint, Eric. 1999. Your Money or Your Life. London: Pluto Press.
- TDRI, 2001. Thai Development Research Institution Report. Bangkok : TDRI
- United Nations. Human Rights, A Basic Handbook for UN Staff. New York : UNHCHR
- United Nations. 1995 The UN Human Development Report. New York: United Nations.
- United Nations. 1999. The UN Human Development Report. New York: United Nations.
- United Nations. 1987. The Limburg Principle on the Implementation of the ICESCR, UN Doc.E/CN.4/1987/17.
- United Nations. 2002. Draft Guidelines: A Human Rights Approach to Poverty Reduction Strategies Reduction. Geneva : OHCHR.
- United Nation Statistics Division, 1External Debt× HYPERLINK “http://www.unstats.un.org.ezproxy/” \t “_blank” www.unstats.un.org.ezproxy
- WWW. Unhchr.ch/development/povertyfinal.html
- WTO. 2001. Introduction to WTO.Geneva. Geneva: WTO Publications.
- World Bank. 1997. Global Development Finance.

ภาคผนวก

ลักษณะของสิทธิมนุษยชนใน ปฏิญญาสากลแห่งสิทธิมนุษยชน

สิทธิของพลเมือง

มาตราที่ 1 สิทธิแห่งความเสมอภาค	1. มนุษย์ทุกคนเลือกเกิดไม่ได้แต่เกิดมาพร้อมกับเสรีภาพ และความเสมอภาค ทุกคนมีศักดิ์ศรี และสิทธิที่เหมือนกันและมีสิทธิเช่นเดียวกันกับบุคคลอื่นๆ ดังนั้นทุกคนจึงต้องปฏิบัติต่อผู้อื่นอย่างให้เกียรติ และมีไมตรีจิต
มาตราที่ 2 เสรีภาพจากการเลือกปฏิบัติ	2. คนทุกคนมีสิทธิและเสรีภาพที่เหมือนกัน ไม่ว่าเขาหรือเธอจะมีเชื้อชาติ เพศ เผ่าพันธุ์ หรือสีผิวใด ไม่ว่าจะทำหน้าที่มาจากที่ใด ไม่ว่าจะพูดภาษาใด หรือ นับถือศาสนาใด หรือ มีความคิดเห็นทางการเมืองเช่นใด หรือ ไม่ว่าจะร่ำรวย หรือยากจนก็ตาม จะต้องได้รับการปฏิบัติเหมือนกันตามกฎหมาย และจะต้องได้รับการปฏิบัติเหมือนกันในฐานะสมาชิกของสังคม
มาตราที่ 3 สิทธิในการมีชีวิต เสรีภาพ ความปลอดภัยส่วนบุคคล	3. ทุกคนมีสิทธิที่จะมีชีวิต มีเสรีภาพ ได้รับการคุ้มครอง และไม่ถูกละเมิดในสิทธินี้ การทำร้ายคนไม่ว่าด้วยเหตุผลใดก็ตามถือว่าเป็นอาชญากรรมและเป็นการละเมิดสิทธิในชีวิต
มาตราที่ 4 เสรีภาพจากความเป็นทาส	4. การซื้อและการขายมนุษย์เป็นสิ่งที่ผิดและการนำคนไปเป็นทาสทั้งทางตรง และทางอ้อมเป็นสิ่งที่ต้องขัดขวาง และป้องกันไม่ให้เกิดขึ้น ในทุกหนทุกแห่ง

มาตราที่ 5 เสรีภาพจากการทรมาน และการปฏิบัติที่เป็นการ บั่นทอนความเป็นมนุษย์	5. การทรมาน หรือ การปฏิบัติใดๆ หรือการลงโทษใดๆ อันโหดร้าย abusively หรือการละเมิดความเป็นมนุษย์ หรือทำให้ บุคคลรู้สึกว่าเป็นมนุษย์ของตนถูกบั่นทอนลง จะ กระทำมิได้
มาตราที่ 6 สิทธิที่จะได้รับการรับรอง ในฐานะของบุคคลตาม กฎหมาย	6. คนทุกคนมีสิทธิในการที่จะได้รับการรับรองในฐานะที่ เป็นบุคคลในทุกหนทุกแห่งตามกฎหมาย
มาตราที่ 7 สิทธิแห่งความเสมอภาค ตามกฎหมาย	7. ทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับการปฏิบัติอย่างเสมอภาคกัน ตามกฎหมาย และมีสิทธิที่จะได้รับความคุ้มครองทาง กฎหมายอย่างเสมอภาคกัน
มาตราที่ 8 สิทธิที่จะได้รับการแก้ไข ให้ถูกต้องโดยตุลาการผู้มี ความเชี่ยวชาญ	8. เมื่อสิทธิตามกฎหมายถูกละเมิด ทุกคน มีสิทธิที่จะมี ตุลาการ ผู้เที่ยงธรรมเป็นผู้พิจารณาตัดสิน และตัดสิน อย่างยุติธรรม
มาตราที่ 9 เสรีภาพจากการถูกจองจำ และเนรเทศตามอำเภอใจ	9. การจับกุม คุมขังไว้ในเรือนจำ หรือการเนรเทศออก จากประเทศของตนเองโดยขาดเหตุผลอันควรจะ กระทำมิได้
มาตราที่ 10 สิทธิในการสืบพยานแบบ ยุติธรรม	10. ในกรณีที่ต้องขึ้นศาล ทุกคนมีสิทธิเช่นเดียวกับคน อื่นๆ ในกระบวนการยุติธรรมที่เปิดเผยต่อสาธารณชน โดยศาลสถิตย์ยุติธรรม และตุลาการผู้มีอิสระ และ เชี่ยวชาญ
มาตราที่ 11 สิทธิที่จะได้รับการพิจารณา ในฐานะผู้บริสุทธิ์จนกว่า จะได้รับการพิสูจน์ว่ามี ความผิดจริง	11. เมื่อถูกกล่าวโทษทางอาญา ทุกคนจะต้องได้รับการ พิจารณาในฐานะของผู้บริสุทธิ์จนกว่าจะได้รับการพิสูจน์ ว่ามีความผิดจริง การลงโทษโดยไม่ได้กระทำความผิด กฎหมายในขณะที่การกระทำดังกล่าวเกิดขึ้นจะกระทำ ไม่ได้

สิทธิทางสังคม

มาตราที่ 12 เสรีภาพจากการถูก แทรกแซงในเรื่องส่วนตัว ครอบครัว บ้านเรือน และ การติดต่อทางจดหมาย	12. การแทรกแซง และละเมิดความเป็นส่วนตัว ครอบครัว บ้านเรือน หรือ ตรวจจดหมาย ค้นบ้านเรือน หรือทำลายชื่อเสียง เกียรติยศ และความนับถือของ สังคมจะกระทำไม่ได้
มาตราที่ 13 สิทธิในการโยกย้ายโดย เสรีทั้งในและนอกประเทศ	13. ทุกคนมีสิทธิที่จะเดินทางและอาศัยอยู่ในสถานที่ หรือประเทศที่ต้องการอย่างเสรี ทุกคนมีสิทธิที่จะออก จากประเทศใด และเดินทางกลับมาเมื่อใดก็ได้
มาตราที่ 14 สิทธิในการขอลี้ภัยใน ประเทศอื่นๆ เพื่อให้พ้น จากอันตราย	14. ทุกคนมีสิทธิในการแสวงหาที่ลี้ภัยเมื่อถูกตัดสิน ประหารชีวิต
มาตรา 15 สิทธิทางด้านสัญชาติและ เสรีภาพในการเปลี่ยน สัญชาติ	15. ทุกคนมีสิทธิในสัญชาติของประเทศที่ตนอาศัย และ มีสิทธิในการขอเปลี่ยนสัญชาติ
มาตราที่ 16 สิทธิในการสมรสและ ครอบครัว	16. ผู้บรรลุนิติภาวะทุกคนมีสิทธิที่จะทำการสมรสและ ตั้งครอบครัว โดยปราศจากการขัดขวางด้วยข้ออ้างทาง ด้านเชื้อชาติ ศาสนา หรือ ประเทศ เมื่อทั้งคู่ตัดสินใจ โดยสมัครใจ หรือเมื่อตัดสินใจในการ หย่าร้าง
มาตราที่ 17 สิทธิในการครอบครอง ทรัพย์สินส่วนบุคคล	17. ทุกคนมีสิทธิในการครอบครองทรัพย์สินที่ตนเป็น เจ้าของตามลำพังหรือร่วมกับผู้อื่น และไม่มีผู้ใดมีสิทธิ นำทรัพย์สินไปโดยปราศจากความเห็นชอบจากเจ้าของ

สิทธิทางการเมือง

มาตราที่ 18 เสรีภาพในด้านความศรัทธา และศาสนา	18. ทุกคนมีสิทธิที่จะนับถือศาสนา หรือไม่นับถือศาสนา รวมทั้งมีสิทธิในการเปลี่ยนศาสนา
มาตราที่ 19 เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นและเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร	19. ทุกคนมีสิทธิที่จะเผยแพร่ข้อมูล ข่าวสาร ความคิด เห็น อารมณ์ความรู้สึก ความเชื่อทางการเมือง และความเชื่อทางศาสนา โดยไม่ถูกขัดขวาง
มาตราที่ 20 สิทธิในการชุมนุมอย่างสงบ และการรวมตัวกันเป็นสมาคม	20. ทุกคนมีสิทธิในการชุมนุมอย่างสงบและการรวมตัวกันเป็นสมาคม และไม่มีผู้ใดสามารถบังคับให้ไปร่วมกับ หรือ เป็นสมาชิกของกลุ่มใดๆ ได้โดยไม่สมัครใจ
มาตราที่ 21 สิทธิในการเข้าร่วมในคณะรัฐบาลและการเลือกตั้งโดยเสรี	21. ทุกคนมีสิทธิในการเข้าร่วมรัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้งที่ยุติธรรม รวมทั้งการอำนวยความสะดวกในการไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งอย่างเต็มที่

สิทธิทางเศรษฐกิจ

มาตราที่ 22 สิทธิในสวัสดิการทางสังคม	22. ทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับการตอบสนองความต้องการพื้นฐานในด้านปัจจัย 4 เพื่อจะได้สามารถดำรงชีวิตอย่างมีศักดิ์ศรี
มาตราที่ 23 สิทธิในการเลือกงานหรืออาชีพและการเป็นสมาชิกของสหภาพแรงงาน	23. ทุกคนมีสิทธิในการเลือกงาน และเลือกอาชีพ และมีสิทธิในการจัดตั้งหรือเป็นสมาชิก ของสหภาพแรงงาน มีสิทธิในสภาพการทำงานที่ปลอดภัย และได้รับการคุ้มครองเมื่อไม่มีงานทำ การได้รับค่าจ้างเท่ากันในงานประเภทเดียวกัน โดยไม่มีการเลือกที่รักมักที่ชัง มีสิทธิได้รับค่าจ้างที่เพียงพอในการดำรงชีพของครอบครัว เพื่อให้อยู่ได้อย่างมีศักดิ์ศรี

มาตราที่ 24 สิทธิในการมีวันหยุด และเวลาพักผ่อน	24. ทุกคนมีสิทธิที่จะมี วันหยุดและการพักผ่อนและการหย่อนใจ รวมทั้งการกำหนดจำนวนชั่วโมงที่แน่นอนในการทำงานและการมีวันหยุดโดยได้รับค่าจ้าง
มาตราที่ 25 สิทธิในการดำรงชีพอย่างมีมาตรฐานเพียงพอ	25. ทุกคนมีสิทธิได้รับผลตอบแทนในการดำรงชีวิตอย่างมีศักดิ์ศรี โดยมีรายได้ที่เพียงพอกับการใช้จ่ายด้าน อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย และการรักษาพยาบาล ของตัวเองและสมาชิกในครอบครัว มีสิทธิได้รับความช่วยเหลือจากสังคม เมื่อเจ็บป่วยหรือ ตกงาน หรือเมื่อชราภาพ หรือ เป็นม่าย หรือเมื่อ ทูพพลภาพ
มาตราที่ 26 สิทธิได้รับการศึกษา	26. ทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับการศึกษา อย่างน้อยที่สุดคือได้รับการศึกษาขั้นต่ำฟรี และมีโอกาสได้รับการศึกษา ภาคบังคับอย่างเท่าเทียมกัน การศึกษาในระดับอุดมศึกษาต้องเปิดโอกาสให้แก่บุคคลที่ต้องการ และสามารถรับผิดชอบด้วยตนเอง
มาตราที่ 27 สิทธิในการมีส่วนร่วมในชีวิตทางวัฒนธรรมของชุมชน	27. ทุกคนมีสิทธิในการเข้าร่วมสันทนาการและร่วมสร้างศิลปะการแสดง การละคร ดนตรี และวรรณกรรม โดยไม่ถูกขัดขวาง

หน้าที่ความรับผิดชอบต่อชุมชน

มาตราที่ 28 สิทธิในการอยู่ในสังคมที่มีระเบียบเคารพสิทธิมนุษยชนอย่างปลอดภัยตามปณิธานนี้	28. ทุกคนมีสิทธิที่จะอยู่ในโลก และสังคมซึ่งสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพเป็นสิ่งที่ได้ รับความเคารพคุ้มครอง และได้รับการสร้างขึ้น อย่างเป็นจริง
--	---

มาตราที่ 29 พันธกิจของชุมชนในการ สร้างเงื่อนไขให้มีการ พัฒนาอย่างเสรีและ เต็มศักยภาพ	29. เราทุกคนมีความรับผิดชอบในสถานที่ที่เราอยู่อาศัย และผู้คนที่อยู่แวดล้อมตัวเรา ดังนั้นเราจึงควรเคารพ สิทธิของชุมชนร่วมกันสร้างบรรยากาศและเงื่อนไขให้ สังคมอยู่กันอย่างมีระบบระเบียบ ความปลอดภัย ไร้ มลภาวะและมีสันติภาพ
มาตราที่ 30 เสรีภาพจากการถูก แทรกแซงโดยรัฐหรือ บุคคลในสิทธิต่างๆ ดังกล่าวข้างต้น	สิทธิต่างๆ ทั้งหมดของปฏิญญานี้ไม่อาจจะถูกแทรกแซง โดยรัฐหรือปัจเจกบุคคลใดได้

ลักษณะของสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมกับพันธกิจของรัฐ ในกติการะหว่างประเทศ (ICESCR)

กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม (International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights ICESCR) ได้รับการรับรองจากสมัชชาองค์การสหประชาชาติ เมื่อ วันที่ 16 ธันวาคม 1966 โดยมีผลบังคับใช้เมื่อ วันที่ 3 มกราคม 1976 กติกานี้มีทั้งหมด 31 มาตรา ประเทศไทยให้สัตยาบันเมื่อ 5 ธันวาคม 2542 (1999)

ความสำคัญของ กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และ วัฒนธรรม คือ การระบุไว้อย่างชัดเจนถึง “พันธะ” และ “ภาระหน้าที่” ของรัฐที่ ต้องจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่ให้มากที่สุดเพื่อมาจัดสรรให้สิทธิต่างๆที่กล่าวไว้ในกติกานี้ บรรลุผลเป็นจริงอย่างเป็นขั้นตอน รวมทั้งการออกกฎหมายมารองรับด้วย

ลักษณะของสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมที่สำคัญมี 8 มาตรา ดังนี้

พันธกิจของรัฐ ระบุไว้ในมาตราที่ 2	รัฐภาคีแห่งกติกาฯ รับประกันสิทธิต่างๆ ที่ระบุไว้อย่างไม่เลือกปฏิบัติ ต่อบุคคลที่ต่างเชื้อชาติ เผ่าพันธุ์ ผิว เพศ ภาษา ศาสนา แดนเกิด และความคิด ทางการเมือง รัฐรวมทั้งสมาชิกของสังคมทั้งหมด มี “พันธะ” และ “ภาระหน้าที่” ต้องจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่ให้มากที่สุดเพื่อมาจัดสรรให้สิทธิต่างๆ ที่กล่าวไว้ในกติกานี้บรรลุผลเป็นจริงอย่างเป็นขั้นตอน รวมทั้งการออกกฎหมายมารองรับด้วย
มาตราที่ 6, สิทธิได้งานทำ	พันธกิจของรัฐ คือ การหางานให้ทุกคนทำ ฝึกอาชีพ จ่ายเงินประกันสังคมเมื่อตกงาน จัดตลาดสด หรือ แหล่งขายสินค้า เช่น ตลาดสด หาบเร่ แผงลอย ร้านค้าปลีกย่อย หรือ โชว์ห่วย ดูแลราคาสินค้าเกษตร ให้ได้ราคาเป็นธรรม ควบคุมห้างค้าปลีกยักษ์ฯ
มาตราที่ 7, สิทธิได้ค่าแรงในสภาวะการทำงานที่เป็นธรรมพร้อมมีวันหยุด	พันธกิจของรัฐ คือ การยกเลิกการจ้างงานหรือลูกจ้างชั่วคราว ประกันการทำงานวันละ 8 ชั่วโมง อาทิตย์ละ 5 วัน เมื่อทำงานล่วงเวลา ต้องได้รับค่าจ้างมากกว่าอัตราเวลาปกติ
มาตราที่ 9, สิทธิได้ประกันสังคมและเงินบำนาญ	พันธกิจของรัฐคือ ต้องจัดระบบสวัสดิการและการประกันสังคมให้ทุกคนด้วย การสร้างระบบสวัสดิการสังคมให้คนทุกอาชีพรวมทั้งเกษตรกรด้วย และผู้มีอาชีพอิสระด้วย
มาตราที่ 11, สิทธิในการดำรงชีพอย่างมีมาตรฐานโดยมีกิน มีบ้าน มีเสื้อผ้า และสิ่งจำเป็นอื่นๆ (ด้านสาธารณูปโภค) สำหรับทั้งครอบครัว	พันธกิจของรัฐ คือ การจัดความยากจน ความหิวโหย สร้างอาคารชุดให้คนจนอยู่แทนสลัม ควบคุมค่าเช่า ควบคุมราคาสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ เช่น ค่าน้ำ ค่าไฟฟ้า ค่ารถเมล์ รถไฟฟ้า รถใต้ดิน รถราง ให้มีราคาต่ำ ที่ทุกคนสามารถใช้บริการได้

มาตราที่ 12, สิทธิที่จะมีชีวิต มีสภาพแวดล้อมที่ไร้โรค และไร้มลภาวะ สามารถ เข้าถึงการรักษาพยาบาล	พันธกิจของรัฐ คือ การควบคุมราคายาไม่ให้แพง ส่งเสริมการผลิตยาที่มีราคาถูกและมีมาตรฐาน จัดให้มีหมอและพยาบาลที่มีมาตรฐานอย่างทั่วถึง ปฏิเสธข้อตกลงเรื่องสิทธิบัตรของ WTO ควบคุมการลงทุนไม่ให้สร้างมลภาวะ จัดงบประมาณให้เพียงพอในการสร้างสวนสาธารณะ ขุดลอกคูคลองให้มีน้ำใสตลอดปี รวมทั้งการกำจัดมลพิษและมลภาวะทั้งปวง
มาตราที่ 13, สิทธิได้รับการศึกษา	พันธกิจของรัฐ คือการจัดให้มีการศึกษาฟรีทุกระดับอย่างทั่วถึงเพื่อให้ทุกคนมีศักยภาพในการช่วยตัวเอง ไม่ให้เป็นคนจนอีกต่อไป
มาตราที่ 15, สิทธิในวัฒนธรรมและได้ใช้ประโยชน์จากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี และผลของการพัฒนา	พันธกิจของรัฐ คือ การจัดการรายการทีวีที่สร้างสรรค์และไร้โฆษณา มีรายการส่งเสริม ความรู้ ความคิด การสร้าง อุทยานความรู้ สวนสาธารณะอย่างทั่วถึงทั่วประเทศ
มาตราที่ 15 (ต่อ), สิทธิในการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจนโยบาย	พันธกิจของรัฐ คือ การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการกำหนดนโยบายการพัฒนา การลงทุน การค้า รวมทั้งการจัดสรรงบประมาณอย่างเป็นธรรมต่อทุกชุมชน

สิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมใน รัฐธรรมนูญ 2540

- มาตรา 42 บุคคลย่อมมีเสรีภาพทางวิชาการ การศึกษาอบรม การเรียน การสอน การวิจัย และการเผยแพร่งานวิจัยตามหลักวิชาการ ย่อมได้รับความคุ้มครอง
- มาตรา 43 บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย

- มาตรา 46 บุคคลซึ่งรวมกันเป็นชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิมย่อมมีสิทธิหรือบุรุษหรือพื้นฟูจารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะหรือวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่นและของชาติและมีส่วนร่วมในการจัดการ การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน
- มาตรา 50 บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการประกอบกิจการหรือประกอบอาชีพและการแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรม

- มาตรา 52 บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับบริการทางสาธารณสุขที่ได้มาตรฐาน และผู้ยากไร้มีสิทธิได้รับการรักษาพยาบาลจากสถานบริการสาธารณสุขของรัฐโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย
- การบริการทางสาธารณสุขของรัฐต้องเป็นไปอย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ
- มาตรา 54 บุคคลซึ่งมีอายุเกิน 60 ปีบริบูรณ์ และไม่มีรายได้เพียงพอแก่การยังชีพ มีสิทธิได้รับความช่วยเหลือจากรัฐ

- มาตรา 55 บุคคลซึ่งพิการ หรือทุพพลภาพ มีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณะและความช่วยเหลืออื่นจากรัฐ
- มาตรา 56 สิทธิของบุคคลที่จะมีส่วนร่วมรัฐบาลและชุมชนในการบำรุงรักษา และการได้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ และความหลากหลายทางชีวภาพ และในการคุ้มครองส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม เพื่อให้ดำรงชีพอยู่ได้อย่างปกติและต่อเนื่อง

- มาตรา 57 สิทธิของบุคคลซึ่งเป็นผู้บริโภคย่อมได้รับความคุ้มครอง
- มาตรา 59 บุคคลย่อมมีสิทธิได้รับข้อมูล คำชี้แจง และเหตุผลจากหน่วยงานราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น ก่อนการอนุญาตหรือการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมใดที่อาจมีผลกระทบต่อคุณภาพ สิ่งแวดล้อม สุขภาพอนามัย คุณภาพชีวิต หรือส่วนได้เสียสำคัญอื่นใดที่เกี่ยวกับตนหรือชุมชนท้องถิ่น และมีสิทธิแสดงความคิดเห็นของตนในเรื่องดังกล่าว

หมวด 5 แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ

- มาตรา 76 รัฐต้องส่งเสริมสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำหนดนโยบายการตัดสินใจทางการเมือง การวางแผนพัฒนาทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง รวมทั้งการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐทุกระดับ

- มาตรา 79 รัฐต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการสว่น บำรุงรักษา และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและความหลากหลายทางชีวภาพอย่างสมดุล รวมทั้งมีส่วนร่วมในการส่งเสริมบำรุงรักษาและคุ้มครองคุณภาพสิ่งแวดล้อมตามหลักการพัฒนาที่ยั่งยืน ตลอดจนควบคุมและกำจัดมลพิษที่มีผลต่อสุขภาพอนามัย สวัสดิภาพและคุณภาพชีวิตของประชาชน

- มาตรา 80 รัฐต้องคุ้มครองและพัฒนาเด็กและเยาวชน ส่งเสริมความเสมอภาคของหญิงและชาย เสริมสร้างและพัฒนาความเป็นปึกแผ่นของครอบครัว และความเข้มแข็งของชุมชน
- รัฐต้องสงเคราะห์คนชรา ผู้ยากไร้ ผู้พิการหรือทุพพลภาพ และผู้ด้อยโอกาสให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีและพึ่งตนเองได้

- มาตรา 81 รัฐต้องจัดการศึกษาอบรมและสนับสนุนให้เอกชนจัดการศึกษาอบรมให้เกิดความรู้คู่คุณธรรม จัดให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาแห่งชาติ ปรับปรุงการศึกษาให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม สร้างเสริมความรู้และปลูกจิตสำนึกให้ถูกต้อง
- มาตรา 82 รัฐต้องจัดและส่งเสริมการสาธารณสุขให้ประชาชนได้รับบริการที่ได้มาตรฐานและมีประสิทธิภาพอย่างทั่วถึง
- มาตรา 85 รัฐต้องส่งเสริมสนับสนุนและคุ้มครองระบบสหกรณ์

ประวัติการทำงาน

กมล กมลตระกูล

ตำแหน่ง อาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ (ABAC)

ที่อยู่ 14/4 ซอยสนามกอล์ฟ หมู่บ้านกรองทอง

ถนนศรีนครินทร์ เขตประเวศ, กทม 10250

โทร/ แฟกซ์ 02 720 - 2122

email : HYPERLINK "mailto:kamolt@yahoo.com" kamolt@yahoo.com

prorights@gmail.com

โทรมือถือ 081-986-8242

เป็นอาจารย์ผู้บรรยายพิเศษที่สถาบันวิชาการทหารเรือชั้นสูง สถาบัน
พัฒนบริหารศาสตร์ (NIDA) มหาวิทยาลัย ABAC, วิทยาลัยการปกครอง กรมการ
ปกครอง มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์
(ภาควิชาภาษาอังกฤษ) ของ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรังสิต องค์การ
พัฒนาเอกชน และ รับเชิญไปบรรยายและจัดการสัมมนาในต่างประเทศเป็นประจำ

เป็นนักเขียนประจำในหนังสือพิมพ์ ประชาชาติธุรกิจ (คอลัมน์ **เดินคนละ
ฟาก**) และคม ชัด ลึก (ทุกวันพฤหัสบดี คอลัมน์ **คิดทางขวาง**) บรรณาธิการอาวุโส สำนัก
ข่าวไทยไทม์นิวส์

อนุกรรมการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน และอนุกรรมการสิทธิมนุษยชนระหว่าง
ประเทศ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ 2546

อนุกรรมาธิการ คณะอนุกรรมาธิการต่างประเทศ วุฒิสภา 2546

อนุกรรมการ ศึกษาและเสนอแนะมาตรการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหาร
จัดระบบการเงินของประเทศเพื่อเป็นการป้องกันการเกิดวิกฤติการณ์ทางเศรษฐกิจ
(ค.ปร. 3) สำนักราชเลขาธิการ 2546

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ

มีงานวิจัยผลงานที่ตีพิมพ์แล้ว ดังนี้

รับทุนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย(ส.ก.ว.)ในโครงการวิจัย “หนังสือ ดี 100 เล่มในรอบศตวรรษที่คนไทยควรอ่าน” (2540)

โครงการวิจัยเรื่อง วิกฤติเศรษฐกิจไทย : ผลกระทบจากการรับเงื่อนไข IMF และทางออกสำหรับประชาชน (2541)

และชุดโครงการวิจัย “สิทธิมนุษยชนไทยในสถานการณ์สากล” ศาสตราจารย์ เสน่ห์ จามริก เป็นประธานโครงการ (2544)

ผลงาน:

มีผลงานด้านหนังสือ เช่น คู่มือโรบินฮู้ด (พิมพ์ 8 ครั้ง 2523,2544), กิ่น วอลล์สตรีท. ถนนชีวิต (รวมเรื่องสั้นนานาชาติ พิมพ์ 2 ครั้ง 2531,2538) IMF นักบุญ หรือ คนบาป(2541-2542,พิมพ์ 3 ครั้งในรอบ 3 เดือน), การครอบโลก (พิมพ์ 2 ครั้ง (2542,2544) สงครามการเงิน : เมืองไทยเหลือแต่ชื่อ(2543) ทรายการการเงิน โลก(2543) WTO ทรายการค้าโลก (2543) และ ฉีกหน้ากากองค์การค้าโลก(2546) บริษัทฉ้อฉลโกงข้ามชาติ (2548) สองกล้องสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม (2548) อัยการให้ตามอาร์เจนตินา (2549), ไม่อยากเห็นเมืองไทยหายนะ (2550)

บทความที่ได้รับการตีพิมพ์ที่ไต้หวัน *Expanded Concept of Human Rights and the Need for Human Rights Mechanism in Asia-Pacific* , *Building a New Vision for Asia-Pacific Democracy and Human Rights*, Taipei 2003. บทความอีก 2000 ชิ้นทั้งภาษาไทย และภาษาอังกฤษ บางชิ้นได้รับการแปลเป็น ภาษาสเปน เวียดนาม และเกาหลี (ดูเพิ่มเติมใน Google)

การศึกษา

* San Diego State University, B.A., Economics.

* University of San Diego (USD), Mini M.B.A.

* University of California, San Diego (UCSD), Professional Certificate สาขา Financial Management เทียบเท่าปริญญาโทของ Executive Program, Master of Science, Business Administration-M.S.B.A., สาขา Finance.

จบหลักสูตรการอบรมเป็น Professional Broker, Training in the Series 7 Examination, General Securities Registered Representative and Series 63-Blue

Sky, required by NASD (National Association of Securities Dealer), Investment Training Institute Nash, Inc.

Diploma, National Human Rights Institutions at Work CHRF, Montreal, Canada.

Diploma, International Human Rights Training Programme CHRF, Montreal, Canada.

Certificate, United Nations Department, Foreign and Commonwealth Office., A civilian/military planning exercise in complex Peace Support Operations.

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (กสม.) เป็นองค์กรอิสระที่จัดตั้งขึ้นตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 199 และมาตรา 200 และพระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. 2542 คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ประกอบด้วย ประธานกรรมการ และกรรมการ 10 คน ซึ่งวุฒิสภาเป็นผู้คัดเลือกตามรายชื่อที่คณะกรรมการสรรหาได้คัดเลือกนำเสนอ มีวาระการดำรงตำแหน่ง 6 ปี และดำรงตำแหน่งเพียงวาระเดียว และมีอำนาจหน้าที่ดังนี้

- ส่งเสริมการเคารพและปฏิบัติตามหลักสิทธิมนุษยชนทั้งในระดับประเทศ และระหว่างประเทศ
- ตรวจสอบและรายงานการกระทำหรือการละเลยการกระทำ อันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน หรืออันไม่เป็นไปตามพันธกรณีระหว่างประเทศเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน และเสนอมาตรการการแก้ไขที่เหมาะสมต่อบุคคลหรือหน่วยงานที่กระทำ หรือ ละเลยการกระทำดังกล่าวเพื่อดำเนินการในกรณีที่ปรากฏว่าไม่มีการดำเนินการตามที่เสนอให้รายงานต่อรัฐสภาเพื่อดำเนินการต่อไป
- เสนอแนะนโยบายและข้อเสนอในการปรับปรุงกฎหมาย กฎ หรือ ข้อบังคับต่อรัฐสภาและคณะรัฐมนตรีเพื่อส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน
- ส่งเสริมการศึกษา วิจัย และเผยแพร่ความรู้ด้านสิทธิมนุษยชน
- ส่งเสริมความร่วมมือและประสานงานระหว่างหน่วยราชการ องค์กรการเอกชน และองค์กรอื่นในด้านสิทธิมนุษยชน
- ส่งเสริมการศึกษาวิจัยและเผยแพร่ความรู้ด้านสิทธิมนุษยชน
- จัดทำรายงานประจำปีเพื่อประเมินสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนภายในประเทศเสนอต่อรัฐสภา คณะรัฐมนตรี และเปิดเผยต่อสาธารณชน
- ประเมินผลและจัดทำรายงานผลการปฏิบัติงานประจำปีเสนอต่อรัฐสภา
- เสนอความเห็นต่อคณะรัฐมนตรีและรัฐสภาในกรณีที่ประเทศไทยจะเข้าเป็นภาคีสันติสัญญาเกี่ยวกับการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

คำสั่งคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

ที่ 14/2546

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน 1

เพื่อให้การดำเนินงานของคณะกรรมการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน 1 ในการตรวจสอบการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนเป็นไปอย่างต่อเนื่องและเหมาะสม และเพื่อให้ดำเนินการเกี่ยวกับเรื่องร้องเรียนเป็นไปโดยโปร่งใส รวดเร็ว และเป็นธรรม จึงเห็นสมควรให้มีการปรับปรุงองค์ประกอบของคณะกรรมการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน 1

ฉะนั้น อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 15(9) แห่งพระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. 2542 จึงออกคำสั่งไว้ดังนี้

1. องค์ประกอบของคณะกรรมการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน 1

1.1 นายสุรสิทธิ์	โกศลนาวัน	ประธานอนุกรรมการ
1.2 คุณหญิงจันทน์	สันตะบุตร	อนุกรรมการ
1.3 นายกมล	กมลตระกูล	อนุกรรมการ
1.4 นายสุทธิ	สุขยิ่ง	อนุกรรมการ
1.5 นายอภิชาติ	ถนอมทรัพย์	อนุกรรมการ
1.6 นางสาวหิรัญญา	บุญจำรูญ	อนุกรรมการ
1.7 นางสาวนงเยาว์	อบสุวรรณ	อนุกรรมการ และเลขานุการ
1.8 นางสาวกมลอร	สุวรรณกุล	อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

2. อำนาจหน้าที่

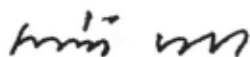
ให้คณะกรรมการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน 1 มีอำนาจในการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน และตามหมวด 3 ของพระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. 2542

3. ให้ยกเลิกคำสั่งคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ 2 ฉบับ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป ดังนี้

3.1 ที่ 63/2545 ลงวันที่ 2 สิงหาคม พ.ศ. 2545 เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน 3 ชุด ในส่วนของข้อ 1.1.1 องค์ประกอบคณะกรรมการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน 1 (เพิ่มเติม)

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ 21 มกราคม พ.ศ. 2546

(นายเสน่ห์ จามริก)

ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

คำอธิบายความหมายของเครื่องหมาย

รูปทรงดอกบัว	คือ ความมีคุณธรรม ความเอื้ออาทรระหว่างเพื่อนมนุษย์อันเป็นจริยวัตรอันดีงามของคนไทย
รูปคนล้อมเป็นวงกลม	คือ การสร้างพลังความร่วมมือกับทุกภาคส่วนสังคม เพื่อเสริมสร้างวัฒนธรรมสิทธิมนุษยชนให้เป็นส่วนสำคัญในกระบวนการพัฒนาประเทศ
รูปมือ	คือ การร่วมมือกับทุกภาคส่วนของสังคมทั้งในระดับประเทศและระหว่างประเทศ ในการโอบอุ้มคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์สิทธิและเสรีภาพ ด้วยหลักแห่งความเสมอภาค และภราดรภาพ
สีน้ำเงิน	คือ สีของความเชื่อมั่นของประชาชนและทุกภาคส่วนของสังคม คือ ความมุ่งมั่น อดทนในการทำงานเพื่อประชาชน คือ ความสามัคคี และการประสานพลังอย่างหนักแน่นจากทุกภาคส่วนของสังคมเพื่อเสริมสร้างวัฒนธรรมสิทธิมนุษยชนในสังคมไทย

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (พ.ศ. 2544-2550)

1. ศาสตราจารย์เสน่ห์ จามริก
ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์จรัส ดิษฐากิจัย
กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
3. คุณหญิงจันทน์ สันตะบุตร
กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
4. นางสาวนัยนา สุภาพัง
กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
5. ศาสตราจารย์เกียรติคุณประดิษฐ์ เจริญไทยทวี
กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
6. นายวสันต์ พานิช
กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
7. ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุทิน นพเกตุ
กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
8. นางสุนี ไชยรส
กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
9. นายสุรสิทธิ์ โกศลนาวัน
กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
10. คุณหญิงอัมพร มิศุข
กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
11. นางสาวอาภร วงษ์สังข์
กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

นางอรินญา สุตรสุคนธ์

เลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

นายประณู สุวรรณภักดี

รองเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

นายสุขชัย เมธาวิกุล

รองเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
422 ถนนพญาไท แขวงวังใหม่ เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ 10330